

S p r á v a

**o stave ochrany osobných údajov
za roky 2011 a 2012**

Bratislava, apríl 2013

Správa o stave ochrany osobných údajov za roky 2011 a 2012

Dňa 15. mája 2012 som bola Národnou radou Slovenskej republiky zvolená do funkcie predsedníčky Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky.

Podľa § 38 ods. 1 písm. o) zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov Úrad na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky v rámci zabezpečovania úloh pri výkone dozoru predkladá Národnej rade Slovenskej republiky správu o stave ochrany osobných údajov najmenej raz za dva roky.

V zmysle uvedeného predkladám Správu o stave ochrany osobných údajov za roky 2011 a 2012. Predkladaná správa je v poradí už ôsmou správou o stave ochrany osobných údajov v Slovenskej republike vydávanou od 1. marca 1998, kedy sa vtedy platným zákonom č. 52/1998 Z. z. o ochrane osobných údajov v informačných systémoch zaviedla povinnosť vypracovávať správy.

Správa o stave ochrany osobných údajov za roky 2011 a 2012 bude po prerokovaní v Národnej rade Slovenskej republiky zverejnená na webovom sídle Úradu na ochranu osobných údajov Slovenskej republiky www.dataprotection.gov.sk a zároveň poskytnutá elektronickým a tlačovým médiám ako aj verejnosti.

JUDr. Eleonóra Kročianová
predsedníčka úradu

Obsah

1 Postavenie, personálne zabezpečenie a rozpočet úradu.....	6
1.1 Postavenie úradu.....	6
1.2 Personálne zabezpečenie úradu	6
1.2.1 Verejné funkcie úradu.....	6
1.2.2 Personálna oblasť zamestnancov úradu	7
1.3 Rozpočet úradu	9
1.4 Projekt EÚ Pilot na úseku ochrany osobných údajov v Slovenskej republike.....	11
2 Legislatívna úprava ochrany osobných údajov	12
2.1 Legislatívne zakotvenie ochrany osobných údajov na národnej úrovni.....	12
2.1.1 Pokus o novelizáciu zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov v roku 2011	12
2.1.2 Návrh nového zákona o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2012.....	13
2.1.2.1 Návrh nového zákona, cieľ a dôvody jeho prípravy	13
2.1.2.2 Legislatívny proces návrhu nového zákona a jeho priebeh.....	14
2.2 Pripomienkovanie všeobecne záväzných právnych predpisov.....	15
2.2.1 Medzirezortné pripomienkové konanie	15
2.2.2 Podnety na zmenu všeobecne záväzných právnych predpisov	16
2.3 Reforma právnych aktov v oblasti ochrany osobných údajov na európskej úrovni.....	17
2.3.1 Cieľ, obsah a dôvody prípravy návrhu nariadenia	17
2.3.1.1 Cieľ a obsah návrhu nariadenia.....	17
2.3.1.2 Dôvody prípravy návrhu nariadenia.....	19
2.3.2 Prerokovanie návrhu nariadenia na úrovni Európskej únie	20
2.3.2.1 Prerokovanie návrhu nariadenia v pracovných skupinách Rady Európskej únie	20
2.3.2.2 Prerokovanie návrhu nariadenia v COREPER 2.....	20
2.3.3 Predbežné stanovisko Slovenskej republiky k návrhu nariadenia	21
2.3.4 Verejná diskusia k návrhu nariadenia v Slovenskej republike	22
2.4 Záväzná stanoviská úradu.....	22
3 Schvaľovacia činnosť úradu na úseku registrácií a cezhraničného prenosu osobných údajov	23
3.1 Registrácia informačných systémov a registrácia zodpovedných osôb.....	23
3.1.1 Registrácia informačných systémov	23
3.1.2 Register zodpovedných osôb	24
3.2 Cezhraničný prenos osobných údajov	24
4 Ochrana osobných údajov vyplývajúca z medzinárodných aktov	25
4.1 Pracovná skupina 29 (WP 29)	26
4.2 Výbor zriadený podľa článku 31 (WP 31).....	27
4.3 Poradný výboru k Dohovoru 108	27
4.4 Dozorné orgány v oblasti presadzovania práva	27
4.4.1 Spoločný dozorný orgán Europolu (JSB Europol)	28
4.4.2 Spoločný dozorný orgán Schengenského informačného systému (SDO Schengen).....	28
4.4.3 Spoločný dozorný orgán Colného informačného systému (SDO Customs).....	29
4.4.4 Pracovná skupina pre políciu a spravodlivosť (WPPJ).....	29
4.4.5 Koordinačné porady pracovnej skupiny pre Eurodac (Eurodac).....	30
5 Medzinárodné stretnutia s partnerskými orgánmi dozoru	30
5.1 Bilaterálne stretnutie so srbským dozorným orgánom	30
5.2 Stretnutia splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy.....	31

5.3 Jarné konferencie európskych dozorných orgánov na ochranu osobných údajov.....	31
5.4 Medzinárodné konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia	32
5.5 Svetové konferencie komisárov pre ochranu osobných údajov a súkromia.....	32
6 Výkon dozoru nad ochranou osobných údajov	32
6.1 Kontrolná činnosť úradu a prešetrovanie oznámení a podnetov v číslach	32
7 Zameranie a výsledky kontrolnej činnosti úradu na základe plánu kontrolnej činnosti.....	34
7.1 Kopírovanie úradných dokladov pri uplatňovaní daňového bonusu	35
7.2 Spracúvanie osobných údajov pri poskytovaní vernostných kariet.....	35
7.2.1 Spracúvanie osobných údajov lekárňami.....	36
7.2.2 Spracúvanie osobných údajov obchodnými reťazcami	37
7.3 Spracúvanie osobných údajov realitnými kancelármi	38
7.4 Spracúvanie osobných údajov detskými domovmi	39
7.5 Spracúvanie osobných údajov ubytovacími zariadeniami.....	39
7.6 Spracúvanie osobných údajov cestovnými kancelármi	40
7.7 Spracúvanie osobných údajov občianskymi združeniami	40
8 Prešetrovanie oznámení a podnetov fyzických osôb a právnických osôb	40
8.1 Vybavovanie žiadostí na uplatňovanie práva dotknutej osoby	41
8.1.1 Neposkytnutie informácií na základe písomnej žiadosti dotknutej osoby.....	41
8.1.2 Obmedzenie práv dotknutej osoby – likvidácia a prenos osobných údajov dotknutých osôb pobočkou poisťovne z iného členského štátu	41
8.2 Zverejňovanie osobných údajov	42
8.2.1 Zverejňovanie neplatičov spoločenstvami vlastníkov bytov a nebytových priestorov	42
8.2.2 Zverejňovanie osobných údajov na obecnej tabuli	42
8.2.3 Zverejňovanie osobných údajov občianskym združením na internetovej stránke...	43
8.2.4 Zverejňovanie neplatičov poisťovňami	43
8.2.5 Zverejňovanie osobných údajov - „Gorila“	44
8.3 Zverejňovanie osobných údajov a kopírovanie úradných dokladov v pôsobnosti územnej samosprávy	45
8.3.1 Zverejnenie osobných údajov obyvateľov v Kronike obce	45
8.3.2 Zverejňovanie osobných údajov obcou nad rámec zákona o slobode informácií...	45
8.3.3 Spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb v súvislosti s kopírovaním úradných dokladov pri vydávaní parkovacích kariet	46
8.4 Spracúvanie osobných údajov v zdravotníctve	46
8.4.1 Neoprávnené sprístupňovanie osobných údajov poskytovateľom zdravotnej starostlivosti	46
8.4.2 Používanie rodného čísla lekárom ako čísla listu pri písomnej komunikácii	47
8.4.3 Spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb v súvislosti so zasielaním poštových zásielok zdravotnou poisťovňou	48
8.5 Spracúvanie osobitnej kategórie osobných údajov v školstve.....	49
8.5.1 Spracúvanie rodného čísla pri testovaní žiakov ZŠ z anglického jazyka	49
8.5.2 Použitie druhej strany dokumentu ako školskej pomôcky.....	49
8.6 Spracúvanie osobných údajov inštitúciami poskytujúcimi finančné služby	50
8.6.1 Vyžadovanie dokladu totožnosti pri platbe kartou	50
8.6.2 Neoprávnené poskytnutie osobných údajov za účelom vymáhania pohľadávky	50
8.6.3 Spracúvanie osobných údajov v oblasti poisťovníctva sprostredkovateľom.....	51
8.7 Spracúvanie osobných údajov zamestnávateľmi za účelom evidencie dochádzky	51
8.7.1 Využívanie biometrických údajov na účely evidencie dochádzky	51
8.7.2 Fotografovanie zamestnancov pri vstupe na pracovisko	52

8.8 Monitorovanie kamerovým systémom	52
8.8.1 Monitorovanie kamerovým systémom mesta	52
9 Schengenské acquis v oblasti ochrany osobných údajov	53
9.1 Schengenský akčný plán Slovenskej republiky (SAP SR)	53
9.2 Úlohy vyplývajúce pre úrad zo SAP SR na úseku ochrany osobných údajov	53
9.3 Kontrolná činnosť úradu vyplývajúca zo SAP SR	54
9.3.1 Kontrolná činnosť úradu na konzulárnych oddeleniach zastupiteľských úradov Slovenskej republiky	54
9.3.2 Kontrolná činnosť úradu v Národnej ústredni SIRENE	55
9.4 Schengenské hodnotenie Slovenskej republiky v oblasti ochrany osobných údajov v roku 2012 (Sch-eval)	56
9.4.1 Odporúčanie ako výsledok schengenského hodnotenia	56
10 Konanie o námietkach a rozkladoch proti rozhodnutiam v I. stupni	57
11 Komunikácia úradu s verejnosťou	57
11.1 Vyjadrenia úradu k otázkam fyzických osôb a právnických osôb	57
11.1.1 Postoj úradu k niektorým prejednávaným otázkam v rokoch 2011 a 2012	59
11.1.1.1 Povinné zverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok	59
11.1.1.2 Spracúvanie osobných údajov na účely zákona o elektronických komunikáciách	59
11.1.1.3 Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011	60
11.1.1.4 Google Street View na Slovensku	60
11.1.1.5 Spracúvanie biometrických údajov na účely dochádzkového systému	61
11.1.1.6 Cloud computing z hľadiska ochrany osobných údajov	62
11.1.1.7 Elektronizácia zdravotníctva (eHealth)	62
11.2 Komunikácia úradu s médiami	63
11.3 Popularizácia ochrany osobných údajov	64
11.3.1 Deň ochrany osobných údajov	64
11.3.2 Správa o stave ochrany osobných údajov za roky 2009 - 2010	65
11.3.3 Účasť úradu na odborných podujatiach	65
11.4 Webové sídlo úradu a jeho návštevnosť	66
Zhodnotenie stavu ochrany osobných údajov v Slovenskej republike za roky 2011 a 2012	67

1 Postavenie, personálne zabezpečenie a rozpočet úradu

1.1 Postavenie úradu

Ochrana osobných údajov v Slovenskej republike je od 1. septembra 2002 na základe zákona č. 428/2002 Z. z. zverená do pôsobnosti úradu. Úrad je orgánom štátnej správy s celoslovenskou pôsobnosťou a vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov, čím sa podieľa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov. Pri výkone svojej pôsobnosti úrad postupuje nezávisle a pri plnení svojich úloh na úseku ochrany osobných údajov sa riadi ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi, ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

1.2 Personálne zabezpečenie úradu

1.2.1 Verejné funkcie úradu

Na čele úradu stojí predseda, ktorý je do funkcie volený Národnou radou Slovenskej republiky na základe návrhu vlády Slovenskej republiky.

Do funkcie predsedníčky úradu bola zvolená JUDr. Eleonóra Kročianová dňa 15. mája 2012 uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 27/2012.

Do 15. mája 2012 funkciu predsedu úradu zastával Mgr. Gyula Veszelei, ktorý bol do tejto funkcie zvolený vládou Slovenskej republiky dňa 29. apríla 2004 uznesením Národnej rady Slovenskej republiky č. 891/2004. Funkčné obdobie Mgr. Veszeleia skončilo dňa 29. apríla 2009, no vzhľadom na nezvolenie nového predsedu úradu funkciu predsedu úradu zastával do 15. mája 2012.

V čase neprítomnosti predsedu úradu zastupuje podpredseda.

Do funkcie podpredsedu úradu bol vymenovaný Mgr. Jozef Dudáš dňa 31. mája 2012 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 225/2012.

Do 18. mája 2011 funkciu podpredsedu úradu zastával Ing. Marián Plachý, ktorý bol do tejto funkcie vymenovaný vládou Slovenskej republiky dňa 7. júla 2004 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 691/2004. Vláda Slovenskej republiky odvolala Ing. Mariána Plachého uznesením č. 308 z 11. mája 2011 na základe vlastnej žiadosti podanej vtedajšiemu predsedovi úradu z dôvodu permanentného znižovania rozpočtových ukazovateľov rozpočtu úradu.

Na výkon kontrolnej činnosti sú do funkcie menovaní vládou Slovenskej republiky vrchný inšpektor a inšpektori, pričom vrchný inšpektor riadi činnosť inšpektorov.

Do funkcie vrchnej inšpektorky bola dňa 3. októbra 2012 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 529/2012 vymenovaná Mgr. Tatiana Valentová. Funkciu vrchného inšpektora do 1. októbra 2012 zastával Mgr. Ľuboš Stankoviansky, ktorý bol do tejto funkcie vymenovaný vládou Slovenskej republiky dňa 1. októbra 2007 uznesením vlády Slovenskej republiky č. 746/2007. Funkčné obdobie Mgr. Stankovianskeho skončilo dňa 1. októbra 2012.

1.2.2 Personálna oblasť zamestnancov úradu

Zamestnanci úradu plnia odborné úlohy v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z. a iné prevádzkové činnosti podľa iných všeobecne záväzných právnych predpisov. Ich zabezpečovanie si vyžaduje dostatočný počet kvalifikovaných zamestnancov, spôsobilých vykonávať odborné činnosti na požadovanej úrovni. V podmienkach úradu, z pohľadu štruktúry zamestnancov, väčšinu tvoria zamestnanci v štátnozamestnaneckom pomere; v minimálnom počte sú zamestnanci pri výkone práce vo verejnom záujme. Výber zamestnancov a prípadné voľné pracovné miesta sa obsadzujú podľa zákonom stanovených podmienok pre jednotlivé skupiny zamestnancov.

V roku 2011 mal úrad k dispozícii plánovaný počet 35 pracovných miest a schválené mzdové prostriedky k 1. januáru 2011 vo výške 362 306 eur, čo bolo menej oproti roku 2010 o 36 270 eur (9%). Schválené prostriedky určené na mzdy neboli dostatočné, preto úrad musel v priebehu roka pristúpiť k organizačným zmenám a k prepúšťaniu zamestnancov. V priebehu roka došlo k úprave rozpočtu, ktorou sa upravil chýbajúci objem miezd na sumu 391 413 eur, pričom skutočné čerpanie bolo vo výške 391 405,38 eur.

K 1. januáru 2011 mal úrad skutočne obsadených 34 miest, z toho šesť vo verejnej službe a 28 v štátnej službe, z toho dve zamestnankyne čerpali rodičovskú dovolenku. Skutočný počet zamestnancov sa počas roka znížil, pohyboval sa v priemere na úrovni 29 zamestnancov. Pokles priemerného počtu zamestnancov bol spôsobený odchodom 10 zamestnancov, z toho päť odišlo na vlastnú žiadosť. K 31. decembru 2011 mal úrad celkový fyzický stav 26 zamestnancov, z toho jedna zamestnankyňa čerpala rodičovskú dovolenku.

Skutočný priemerný mesačný plat zamestnancov úradu bez zamestnancov vo verejnej funkcii za rok 2011 bol 932,67 eur.

Priemerný vek zamestnancov úradu v roku 2011 bol 45,15 rokov, pričom u mužov bol priemerný vek 47,44 a u žien 43,94.

V roku 2012 mal úrad plánovaný limit 35 pracovných miest a schválené mzdové prostriedky v rozpočte k 1. januáru 2012 v rovnakej výške ako v predchádzajúcom roku.

Vzhľadom k nevyhnutnej potrebe na zabezpečenie zákonom stanovených úloh a skvalitnenie činností úradu, bolo potrebné prijať ďalších zamestnancov a primerane navýšiť aj objem mzdových prostriedkov, ktoré boli upravené počas roka na výšku 385 056 eur (skutočné čerpanie bolo vo výške 385 052,41 eur).

K 1. januáru 2012 mal úrad z dôvodu nedostatočných finančných prostriedkov obsadených len 26 miest, z toho troch zamestnancov vo verejnej službe a 23 v štátnej službe. Skutočný počet zamestnancov sa počas roka 2012 zvýšil na 29 zamestnancov. Nárast priemerného počtu zamestnancov o tri osoby bol spôsobený nástupom 12 nových zamestnancov a ukončením pracovného pomeru 9 zamestnancov v priebehu uvedeného roka.

Počas prvého polroka 2012 bola zvýšená práceneschopnosť zamestnancov, čo sa prejavilo vo zvýšenom objeme náhrad vyplatených úradom za prvých 10 dní práceneschopnosti (za rok 2012 celkom 723,14 eur).

Skutočný priemerný mesačný plat zamestnancov úradu bez zamestnancov vo verejnej funkcii za rok 2012 bol 1 045,99 eur .

Priemerný vek zamestnancov v roku 2012 bol 43,55 rokov, pričom u mužov bol priemerný vek 43,00 rokov a u žien 43,84 rokov.

Úrad kládol dôraz na vzdelávanie zamestnancov, a preto im umožňoval prehĺbovať si odbornú kvalifikáciu, prípadne si ju zvyšovať, v súlade s potrebami úradu.

V roku 2012 bola kvalifikačná štruktúra podobná ako v roku 2011, najvyšší počet zamestnancov mal úrad v roku 2012 s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa (93 %); v predchádzajúcom roku 2011 to bolo 88 %.

V priebehu rokov 2011 a 2012 prebehla prirodzená generačná obmena zamestnancov; počas tohto obdobia odišlo do starobného dôchodku spolu 11 zamestnancov.

Prehľad počtu zamestnancov úradu k 31. decembru

Rok	Plánovaný počet zamestnancov	Skutočný stav zamestnancov úradu		
		Štátnozamestnanecký pomer	Výkon práce vo verejnom záujme	Spolu
2011	35	23	3	26
2012	35	27	2	29

Ostatné personálne údaje k 31. decembru

Rok	Zamestnanci so zdravotným postihnutím	Zamestnanci pracujúci na dohodu mimo pracovného pomeru	Počet žien	Počet mužov
2011	1	1	17	9
2012	1	1	19	10

Prehľad zamestnancov úradu podľa dosiahnutého vzdelania k 31. decembru

Rok	Stredoškolské	Vysokoškolské I. stupňa	Vysokoškolské II. stupňa	Spolu
2011	2	1	23	26
2012	1	1	27	29

1.3 Rozpočet úradu

Úrad je rozpočtovou organizáciou, ktorá je svojimi príjmami a výdavkami naviazaná na štátny rozpočet prostredníctvom kapitoly Všeobecná pokladničná správa. Rozpočtovú kapitolu Všeobecná pokladničná správa spravuje Ministerstvo financií Slovenskej republiky. Schválený rozpočet úradu v priebehu kalendárneho roka môže znížiť len Národná rada Slovenskej republiky.

Z hľadiska prehľadnosti vývoja rozpočtu úradu v poslednom období úrad uvádza porovnanie jednotlivých rokov, počnúc rokom 2010.

Na rok 2010 bol pre úrad schválený celkový rozpočet vo výške 728 696 eur. Oproti predchádzajúcemu roku 2009 bol pre úrad schválený rozpočet úradu na rok 2010 výrazne krátený (cca o 23 %). Úrad mal k dispozícii aj kapitálové výdavky prenesené z minulých období vo výške 47 348,41 eur, ktoré sa ale v roku 2010 nečerpali.

Najväčšia výdavková kategória (mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania) nepostačovala v plánovanom objeme na pokrytie celoročných potrieb úradu na platy zamestnancom. Na základe žiadosti predsedu úradu o rozpočtové opatrenie adresované na Ministerstvo financií Slovenskej republiky, bol riešený tento deficit zdrojov schválením presunu kapitálových prostriedkov ušetrených v predchádzajúcom období do mzdových prostriedkov úradu.

Po úpravách schválených Ministerstvom financií Slovenskej republiky dosiahol rozpočet celkovú výšku 776 044,41 eur.

Skutočné čerpanie rozpočtu k 31.decembru 2010 bolo nižšie oproti upravenému rozpočtu o 885,95 eur.

Na rok 2011 bol pre úrad schválený rozpočet v celkovej výške 684 349 eur, čo bolo menej oproti roku 2010 o 44 347 eur (o 6 %). Schválené prostriedky určené na mzdy, platy a ostatné osobné vyrovnania nepostačovali na krytie celého roka 2011, preto bolo nevyhnutné pristúpiť k organizačným zmenám a prepustiť väčší počet zamestnancov, väčšinou v dôchodkovom veku, a tým ušetriť mzdové a ostatné osobné náklady. Aj napriek zníženému počtu zamestnancov, bolo nevyhnutné navýšiť rozpočet na mzdové výdavky na základe schváleného rozpočtového opatrenia presunom ušetrených výdavkov na tovary a služby.

Po úpravách schválených Ministerstvom financií Slovenskej republiky dosiahol rozpočet celkovú výšku 675 079 eur. Schválené kapitálové prostriedky na rok 2011 sa nečerpali a boli presunuté do nasledujúceho roka.

Skutočné čerpanie rozpočtu k 31.decembru 2011 bolo 675 069,16 eur.

Na rok 2012 bol pre úrad schválený rozpočet v celkovej výške 684 919 eur, čo bolo viac o 570 eur (o 0,08 %) oproti predchádzajúcemu roku.

Z dôvodu nevyhnutného zabezpečenia plnenia úloh úradu, bolo potrebné posilniť personálny stav o nových zamestnancov úradu v priebehu roku 2012.

Za účelom zabezpečenia riadneho plnenia úloh na úseku ochrany osobných údajov Ministerstvo financií Slovenskej republiky navýšilo rozpočet úradu v druhom polroku 2012 o 109 837 eur, ktoré boli určené na pokrytie osobných nákladov a výdavkov na tovary a služby. Ďalšími rozpočtovými opatreniami, schválenými Ministerstvom financií Slovenskej republiky, boli v rámci rozpočtu úradu navýšené prostriedky na kapitálové výdavky. Časť finančných prostriedkov vo výške 46 150 eur bola presunutá do roku 2013.

Po úpravách schválených Ministerstvom financií Slovenskej republiky dosiahol rozpočet na rok 2012 celkovú výšku 757 876 eur.

Skutočné čerpanie rozpočtu k 31.decembru 2012 bolo 757 718,84 eur.

Rozpočet úradu na rok 2010

v eur

Ukazovateľ	Schválený rozpočet na rok 2010 k 1.1.2010	Upravený rozpočet k 31.12.2010	Čerpanie k 31.12.2010
Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV (610)	398 576	452 794,41	452 334,67
Poistné z miezd (620)	149 351	167 819,90	167 819,90
Tovary a služby (630)	174769	153 790,10	153 424,67
Bežné transfery (640)	6 000	1 640	1614,50
Bežné výdavky spolu (600)	728 696	776 044,41	775 158,46
Kapitálové výdavky (700)	0	0	0
Výdavky spolu	728 696	776 044,41	775 158,46

Rozpočet úradu na rok 2011

v eur

Ukazovateľ	Schválený rozpočet na rok 2011 k 1.1.2011	Upravený rozpočet k 31.12.2011	Čerpanie k 31.12.2011
Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV (610)	362 306,00	391 413,00	391 405,38
Poistné z miezd (620)	141 023,00	138 264,94	138 264,94
Tovary a služby (630)	169 750,00	119 330,85	119 328,63
Bežné transfery (640)	2 000,00	26 070,21	26 071,21
Bežné výdavky spolu (600)	675 079,00	675 079,00	675 069,16
Kapitálové výdavky (700)	9 270,00	0,00	0,00
Výdavky spolu	684 349,00	675 079,00	675 069,16

Rozpočet úradu na rok 2012**v eur**

Ukazovateľ	Schválený rozpočet na rok 2012 k 1.1.2012	Upravený rozpočet k 31.12.2012	Čerpanie k 31.12.2012
Mzdy, platy, služobné príjmy a OOV (610)	362 306,00	385 056,00	385 052,41
Poistné z miezd (620)	137 723,00	157 526,28	157 526,28
Tovary a služby (630)	179 890,00	182 863,08	182 709,51
Bežné transfery (640)	5 000,00	20 572,64	20 572,64
Bežné výdavky spolu (600)	684 919,00	746 018,00	745 860,84
Kapitálové výdavky (700)	0,00	11 858,00	11 858,00
Výdavky spolu	684 919,00	757 876,00	757 718,84

1.4 Projekt EÚ Pilot na úseku ochrany osobných údajov v Slovenskej republike

Projekt EÚ Pilot je hlavným nástrojom komunikácie Komisie s participujúcimi členskými štátmi o problémoch nastoľujúcich otázku týkajúcu sa správneho uplatňovania právnych predpisov Európskej únie alebo súladu vnútroštátnych právnych predpisov s právnymi predpismi Európskej únie.

Dňa 5. augusta 2011 bol Európskou komisiou v systéme EÚ Pilot zaregistrovaný prípad č. 2044/11/JUST týkajúci sa rozpočtových obmedzení a rozsahu nezávislosti úradu ako vnútroštátneho dozorného orgánu zriadeného na zabezpečenie monitorovania aplikácie smernice 95/46/ES.

Európska komisia zaradila Slovenskú republiku na úseku ochrany osobných údajov do systému EÚ Pilot na základe podnetu úradu z roku 2010 adresovaného Vivien Reding, podpredsedníčke Európskej komisie a komisárke Európskej únie za spravodlivosť, základné práva a občianstvo. Vtedajšie vedenie úradu oslovilo Vivien Reding v snahe zabezpečiť zlepšenie finančnej situácie úradu prostredníctvom vonkajšieho vplyvu na kompetentné orgány v Slovenskej republike. Európska komisia vyhodnotila predmetné podanie úradu ako sťažnosť, v dôsledku čoho zaradila Slovenskú republiku do tohto systému.

Prípad EÚ Pilot v oblasti ochrany osobných údajov v Slovenskej republike v hodnotenom období rokov 2011 a 2012 nebol ukončený; pokračuje aj v roku 2013. Kontaktným bodom na území Slovenskej republiky v systéme EÚ Pilot je Úrad vlády Slovenskej republiky.

2 Legislatívna úprava ochrany osobných údajov

2.1 Legislatívne zakotvenie ochrany osobných údajov na národnej úrovni

2.1.1 Pokus o novelizáciu zákona č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov v roku 2011

Ochrana osobných údajov je upravená zákonom č. 428/2002 Z. z. Tento zákon bol prijatý Národnou radou Slovenskej republiky dňa 3. júla 2002 a nadobudol účinnosť dňa 1. septembra 2002. Od roku 2002 bol zákon č. 428/2002 Z. z. novelizovaný štyrikrát, a to zákonmi č. 602/2003 Z. z., č. 576/2004 Z. z., č. 90/2005 Z. z. a č. 583/2008 Z. z. Posledný proces novelizácie tohto zákona bol začatý na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2011 na mesiac január.

Cieľom prípravy návrhu zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov bolo dôsledne implementovať a precizovať niektoré ustanovenia smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/ES o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (ďalej len „smernica 95/46/ES“) a v kontexte konkrétnych pripomienok hodnotiacej misie Európskej komisie zapracovať výsledky analýzy zákona z pohľadu aplikačnej praxe.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania k predloženému materiálu bolo vznesených celkovo 515 pripomienok, z toho 128 zásadného charakteru. Predkladateľ akceptoval 249 pripomienok, z toho bolo 52 zásadných. Spolu 121 pripomienok, z toho 32 zásadných, akceptoval čiastočne a 142 pripomienok, z toho 44 zásadných, neakceptoval vôbec. Počas rozporových konaní boli odstránené všetky rozpory.

Navrhovaný materiál bol následne vtedajším vedením predložený na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky ako poradnému orgánu vlády Slovenskej republiky. Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky prerokovala tento návrh zákona na svojom 13. zasadnutí dňa 5. apríla 2011, avšak neodporučila vláde Slovenskej republiky návrh v predloženom znení schváliť s tým, že odporučila predkladateľovi vypracovať nový zákon o ochrane osobných údajov, resp. ešte predtým vypracovať vecný zámer, v ktorom by sa vecne vyriešila aj otázka postavenia a nezávislosti úradu. Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov nebol na základe odporúčania Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky posunutý do ďalšieho legislatívneho procesu.

Otázka postavenia a nezávislosti úradu, ktorú Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky uviedla vo svojom odporúčaní, mala byť predmetom osobitného legislatívneho procesu v zmysle Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2011 na mesiac marec. Plnenie tejto úlohy nebolo zrealizované a s ohľadom na obsah vyššie uvedeného odporúčania materiál nebol vtedajším vedením zaradený ani do medzirezortného pripomienkového konania.

Uznesením vlády Slovenskej republiky č. 726 zo dňa 16. novembra 2011 k návrhu na zrušenie niektorých nesplnených úloh z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2011, vláda Slovenskej republiky zrušila nesplnené úlohy týkajúce sa predloženia návrhov zákonov z Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky

na rok 2011, medzi ktorými boli zaradené aj úlohy na predloženie uvedených dvoch návrhov zákonov, ktorými sa mení a dopĺňa práve zákon č. 428/2002 Z. z.

2.1.2 Návrh nového zákona o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v roku 2012

2.1.2.1 Návrh nového zákona, cieľ a dôvody jeho prípravy

Rok 2012 možno označiť ako rok úspešnejších návrhov legislatívnych zmien. Na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na II. polrok 2012 úrad pod novým vedením pripravil úplne nový návrh zákona o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Posledná väčšia novela zákona č. 428/2002 Z. z., ktorá významným spôsobom zaviedla zmeny do tohto zákona a posilnila práva fyzických osôb – jednotlivcov na ochranu ich súkromia a osobných údajov, bola prijatá v roku 2005. Od tej doby, spoločenský vývoj, technologické zmeny ako aj požiadavky v oblasti ochrany osobných údajov ovplyvnili spôsob spracúvania a cezhraničného prenosu čoraz väčšieho množstva osobných údajov ako aj prístupu k nim; právny základ pre výkon a zabezpečenie ochrany osobných údajov v praxi, ktorý položila smernica 95/46/ES, v hodnotenom období rokov 2011 a 2012 ostal zachovaný (pozri časť 2.3).

Návrhom zákona sa preto zabezpečuje dôsledná transpozícia smernice 95/46/ES, a to s ohľadom na analýzu doterajšej aplikačnej praxe a pripomienky Európskej komisie z roku 2006, ktoré neboli ešte doposiaľ zapracované do zákona č. 428/2002 Z. z.

Návrh zákona bol zároveň koncipovaný tak, aby sa ním zabezpečilo plnenie úloh pre oblasť ochrany osobných údajov vyplývajúcich zo Schengenského akčného plánu Slovenskej republiky v gescii Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Uvedené dôvody plne korešpondujú s cieľom prípravy návrhu nového zákona, ktorým je prispieť k zvýšeniu povedomia v oblasti ochrany osobných údajov a poskytnúť prehľadnejšiu úpravu práv a povinností osôb začlenených do procesu spracúvania osobných údajov, čo predstavuje účinnejší spôsob na zabezpečenie rovnakého výkladu a uplatňovania pravidiel v oblasti ochrany osobných údajov. Sprehľadnením a zavedením jednoznačnej právnej úpravy sa zároveň posilní právna istota nielen fyzických osôb - jednotlivcov pri ochrane osobných údajov a uplatňovaní ich práv, ale aj v povinnostiach prevádzkovateľov a sprostredkovateľov, ako aj upraví odchýlky potrebné v konaní podľa tohto zákona z dôvodu špecifického charakteru hmotnoprávnej úpravy v oblasti ochrany osobných údajov, ktorá svojou povahou predstavuje neoddeliteľnú súčasť základných práv a slobôd.

Návrh zákona pri zachovaní požiadaviek smernice 95/46/ES reflektuje viaceré potreby, a to zo strany dotknutých fyzických osôb, prevádzkovateľov ako aj úradu ako dozorného orgánu v tejto oblasti. Obsahovo sa návrh zákona dotkol najmä prepracovania viacerých ustanovení súčasne platného zákona č. 428/2002 Z. z., čím došlo nielen k spresneniu viacerých definícií pojmov, ale aj k odstráneniu nejasností, ktoré v aplikačnej praxi spôsobovali potrebu častého objasňovania. Návrhom zákona sa zároveň zavádza prehľadnejšia úprava prevádzkovateľa, sprostredkovateľa a ich vzájomného vzťahu, spresňujú sa pravidlá, ktoré regulujú povinnosti a postupy pri určovaní oprávnenej osoby a nanovo sa

upravujú podmienky prenosu osobných údajov do tretích krajín s primeranou/bez primeranej úrovne ochrany osobných údajov ako aj inštitút zodpovednej osoby vykonávajúcej dohľad nad ochranou osobných údajov, ktorý si z hľadiska aplikačnej praxe vyžaduje zvýšenie odbornosti v oblasti ochrany osobných údajov, pokiaľ sa má zaručiť jeho význam a plnohodnotné uplatňovanie.

Návrh zákona predpokladá vydanie dvoch vykonávacích predpisov v oblasti úpravy rozsahu a dokumentácii bezpečnostných opatrení a podrobností o skúške fyzickej osoby na výkon funkcie zodpovednej osoby.

2.1.2.2 Legislatívny proces návrhu nového zákona a jeho priebeh

Na základe Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na II. polrok 2012 na mesiac november, úrad v septembri 2012 predložil návrh nového zákona do medzirezortného pripomienkového konania v lehote určenej pre bežný (riadny) postup pripomienkového konania.

K predloženému materiálu bolo v rámci medzirezortného pripomienkového konania vznesených celkovo 778 pripomienok, z toho 197 zásadného charakteru. Úrad akceptoval 409 pripomienok, z toho 60 bolo zásadných. 125 pripomienok, z toho 37 zásadných, úrad akceptoval čiastočne a 244 pripomienok, z toho 100 zásadných, neakceptoval vôbec.

Navrhovaný materiál bol v roku 2012 predložený do dvoch poradných orgánov vlády Slovenskej republiky; v novembri 2012 na rokovanie Hospodárskej a sociálnej rady Slovenskej republiky a v decembri 2012 na rokovanie Legislatívnej rady vlády Slovenskej republiky.

Hospodárska a sociálna rada Slovenskej republiky prerokovala návrh nového zákona na svojom plenárnom zasadnutí dňa 26. novembra 2012, kde sociálny partneri ocenili zlepšenie systematiky nového zákona a odporučili návrh zákona na ďalšie legislatívne konanie (záznam z rokovania č. 52978/2012).

Legislatívna rada vlády Slovenskej republiky prerokovala návrh nového zákona na svojom 18. zasadnutí dňa 18. decembra 2012, kde odporučila návrh zákona upraviť podľa jej pripomienok a na rokovanie vlády Slovenskej republiky predložiť upravené znenie.

Počas rozporových konaní a prerokovaní návrhu nového zákona v poradných orgánoch vlády Slovenskej republiky nebol odstránený rozpor ohľadom vzniku samostatnej rozpočtovej kapitoly úradu ako horizontálnej otázky súvisiacej s nezávislým postavením úradu pri výkone dozoru nad ochranou osobných údajov. Tento bol vysporiadaný až ustúpením Ministerstvu financií Slovenskej republiky na rokovaní vlády Slovenskej republiky konanom dňa 9. januára 2013, kde vláda Slovenskej republiky schválila návrh nového zákona uznesením č. 4/2013.

Proces prijímania a účinnosti návrhu nového zákona o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov bude ukončený v prvom polroku 2013.

2.2 Pripomienkovanie všeobecne záväzných právnych predpisov

Jednou z prioritných úloh úradu, ktorú v rámci výkonu dozoru nad ochranou osobných údajov úrad v období od januára 2011 do decembra 2012 vykonával, bolo okrem vlastnej legislatívnej činnosti aj vyjadrovanie sa k návrhom zákonov a k návrhom ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov, v ktorých sa upravuje spracúvanie osobných údajov pre jednotlivé oblasti spoločenských vzťahov. Práve táto časť predstavuje jeden z predpokladov pre zákonné spracúvanie osobných údajov fyzických osôb jednotlivými subjektmi. Túto činnosť úrad vykonával v rámci medzirezortného pripomienkového konania v súlade s legislatívny pravidlami vlády Slovenskej republiky v platnom znení a uplatňovania podnetov v súlade so zákonom o ochrane osobných údajov.

2.2.1 Medzirezortné pripomienkové konanie

Pripomienkovaním návrhov všeobecne záväzných právnych predpisov v medzirezortnom pripomienkovom konaní sa úrad z hľadiska ochrany osobných údajov podieľa na príprave právnych predpisov, ktoré sa stanú funkčnou súčasťou vyváženého, prehľadného a stabilného právneho poriadku Slovenskej republiky zlučiteľného s právom Európskej únie.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania, počnúc januárom 2012, úrad zaviedol tzv. týždenné služby sledovania a posudzovania materiálov zaradených do legislatívneho procesu. Cieľom zavedenia tohto postupu je nepretržité sledovanie všetkých materiálov zaradených do medzirezortného pripomienkového konania a zefektívnenie ich vyhodnocovania a pripomienkovania. Pri každom navrhovanom materiáli úrad posudzoval ich súlad so zákonom č. 428/2002 Z. z. tak, aby boli zákonným spôsobom zabezpečené základné požiadavky spoločenského života a zároveň sa minimalizovali zásahy povinných či oprávnených subjektov do práva na ochranu osobných údajov a súkromia jednotlivcov. Za týmto účelom, každý právny predpis, ktorý svojim obsahom upravuje spracúvanie osobných údajov, musí spĺňať základné náležitosti, ktoré zákon č. 428/2002 Z. z. na ne kladie.

V období rokov 2011 a 2012 úrad uplatnil spolu 283 zásadných pripomienok, pričom počet obyčajných bol zanedbateľný. Uplatnené pripomienky sa týkali najmä požiadaviek na obsahové náležitosti osobitných zákonov z pohľadu ochrany osobných údajov, súladu vykonávacích predpisov s týmito osobitnými zákonmi a tiež zosúladenia použitej terminológie upravujúcej spracúvanie osobných údajov v pripomienkovaných materiáloch. Okrem týchto pripomienok bolo vo viacerých návrhoch právnych noriem odporúčané zosúladiť aj pojmy s legislatívou ochrany osobných údajov zakotvenou v zákone č. 428/2002 Z. z. ako aj rešpektovať zákonom stanovené zásady pri spracúvaní osobných údajov.

Prehľad počtu uplatnených zásadných pripomienok v rokoch 2011 a 2012

Zásadné pripomienky	2011	2012		Spolu
		I. polrok	II polrok	
Počet	74	90	119	283

Rastúca tendencia počtu uplatňovaných pripomienok v rámci medzirezortného pripomienkového konania zo strany úradu znamená efektívnejší a dôslednejší prístup úradu, ale naznačuje aj potrebu zvýšiť povedomie v tejto oblasti a venovanie zvýšenej pozornosti pri tvorbe právnych predpisov z pohľadu ochrany osobných údajov v právnom poriadku Slovenskej republiky.

2.2.2 Podnety na zmenu všeobecne záväzných právnych predpisov

Zákon č. 428/2002 Z. z. v rámci svojej pôsobnosti umožňuje úradu vyjadriť sa k platnému a účinnému obsahu zákona, inému všeobecne záväznému právnomu predpisu či internému predpisu prevádzkovateľa z hľadiska ich súladu so základnou právnou normou v oblasti ochrany osobných údajov. Ak úrad zistí skutočnosti nasvedčujúce tomu, že tieto predpisy porušujú základné práva a slobody fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov, predseda úradu je oprávnený podať podnet na jeho zmenu alebo zrušenie príslušnému orgánu.

V roku 2011 predseda úradu prostredníctvom podnetu inicioval zmenu zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu, ktorý je základným právnym predpisom pre spracúvanie osobných údajov na úseku hospodárskej mobilizácie. Oblasť hospodárskej mobilizácie nie je výnimkou, ktorá by sa vynímala spod požiadaviek zákona č. 428/2002 Z. z. pri legislatívnom zakotvení spracúvania osobných údajov. Z uvedeného dôvodu vznikla požiadavka na úpravu základných obsahových náležitostí v predmetnom zákone, vrátane jednoznačného určenia osoby prevádzkovateľa ako aj prostriedkov a spôsobu spracúvania osobných údajov na účely hospodárskej mobilizácie. Za účelom prejednania a zosúladenia zákona č. 179/2011 Z. z. o hospodárskej mobilizácii a o zmene a doplnení zákona č. 387/2002 Z. z. o riadení štátu v krízových situáciách mimo času vojny a vojnového stavu s právnym stavom vyplývajúcim zo zákona č. 428/2002 Z. z. úrad v spolupráci s Ministerstvom hospodárstva Slovenskej republiky ako gestorom zákona uskutočnil niekoľko pracovných stretnutí, avšak legislatívna zmena tohto právneho predpisu nebola v období do decembra 2012 prijatá.

V roku 2012 predseda úradu prostredníctvom podnetu inicioval zmenu dvoch právnych predpisov

- v oblasti verejného zdravia, a to zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jeho vykonávacích predpisov,
- v oblasti verejného obstarávania, a to zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

Z pohľadu zákona č. 428/2002 Z. z. a zabezpečenia minimalizácie zásahov jednotlivých subjektov do práva na ochranu osobných údajov a súkromia jednotlivcov, ktoré nie sú nevyhnutné na dosiahnutie účelu spracúvania a ktoré nemajú zákonnú oporu, oba právne predpisy bolo v časti spracúvania osobných údajov žiaduce novelizovať. Za účelom prejednania a zosúladenia ich dikcie so zákonom č. 428/2002 Z. z. úrad komunikoval s gestormi uvedených zákonov a vysvetlil zákonné požiadavky na zmenu týchto právnych predpisov, avšak ich legislatívna zmena nebola v období do decembra 2012 prijatá.

Podnety na legislatívnu zmenu osobitných predpisov, okrem iniciatívnych podnetov predsedu úradu, vyplynuli aj z niektorých výsledkov kontrolnej činnosti úradu a potrieb úpravy spoločenských vzťahov v kontrolovaných oblastiach. V roku 2012 úrad

- v spolupráci so Slovenskou bankovou asociáciou a Národnou bankou Slovenska sa podieľal na príprave legislatívnej úpravy zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o platobných službách“) za účelom zabezpečenia legálneho overovania totožnosti používateľa platobnej karty a zaznamenávania čísla a druhu dokladu totožnosti na potvrdenke z POS terminálu pri platení platobnou kartou,
- poukázal na potrebu novelizácie zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o dani z príjmov“) patriaceho do gescie Ministerstva financií Slovenskej republiky za účelom umožnenia kopírovania úradných dokladov pri uplatňovaní daňového bonusu.

Činnosť úradu v tejto oblasti bola úspešná a legislatívne zmeny oboch právnych predpisov boli prijaté v priebehu roka 2012.

2.3 Reforma právnych aktov v oblasti ochrany osobných údajov na európskej úrovni

Dňa 25. januára 2012 Vivien Reding – podpredsedníčka Európskej komisie a komisárka Európskej únie zodpovedajúca za spravodlivosť, základné práva a občianstvo – predstavila v Bruseli návrh nového právneho rámca ochrany osobných údajov. Jeho ambíciou je jednotná právna úprava v oblasti ochrany osobných údajov pre viac ako 490 miliónov Európanov a obrovský počet rôznych právnických entít. Tento bod predstavuje oficiálny začiatok súčasného procesu expertného skúmania a prehodnocovania predloženého návrhu nového právneho rámca.

Návrh nového právneho rámca ochrany osobných údajov predstavujú dva návrhy:

- návrh nariadenia Európskeho parlamentu a Rady o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov (všeobecné nariadenie o ochrane údajov), ktorý nahradí v súčasnosti platnú smernicu 95/46/ES (ďalej len „návrh nariadenia“),
- Návrh smernice o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov príslušnými orgánmi na účely predchádzania trestným činom, ich vyšetrovania, odhaľovania alebo stíhania alebo na účely výkonu trestných sankcií a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorá má nahradiť rámcové rozhodnutie Rady 2008/977/SVV o ochrane osobných údajov spracúvaných v rámci policajnej a justičnej spolupráce v trestných veciach (ďalej len „návrh smernice“).

Gestorstvo na národnej úrovni k prerokovaniu návrhov týchto právnych aktov bolo rozčlenené medzi úrad k návrhu nariadenia a Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky k návrhu smernice.

2.3.1 Cieľ, obsah a dôvody prípravy návrhu nariadenia

2.3.1.1 Cieľ a obsah návrhu nariadenia

Právo na ochranu osobných údajov úzko súvisí s rešpektovaním súkromného a rodinného života. Túto skutočnosť odráža článok 1 odsek 1 smernice 95/46/ES,

v ktorej sa stanovuje, že členské štáty chránia základné práva a slobody fyzických osôb, a najmä ich právo na súkromie v súvislosti so spracúvaním ich osobných údajov.

Návrh nariadenia rešpektuje filozofiu vyššie uvedeného článku súčasne platnej smernice 95/46/ES a v tomto duchu predstavuje návrh nového právneho nástroja všeobecnej regulácie právnych vzťahov v oblasti ochrany osobných údajov, pre ktoré si Európska komisia z hľadiska záväznosti, uplatniteľnosti a vykonateľnosti zvolila „nariadenie“. Takéto rozhodnutie bolo možné predpokladať, keďže práve miera dispozitivity, ktorú umožňuje smernica 95/46/ES je dôvodom roztrieštenosti národných právnych úprav členských štátov. Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady sú však záväzné právne akty, ktoré sú priamo vykonateľné vo všetkých členských štátoch. Z toho dôvodu je v záujme právnej istoty pri uplatňovaní návrhu nariadenia v praxi potrebné klásť dôraz na precíznosť, dôslednosť a jednoznačnosť zvolených formulácií jednotlivých ustanovení tohto návrhu, a to aj s ohľadom na oblasť úpravy patriacu medzi základné práva a slobody.

Spoločenský, ako aj technologický vývoj vyžaduje vybudovanie silného, konzistentného a modernizovaného právneho rámca v oblasti ochrany osobných údajov, ktorý bude poskytovať dostatočnú právnu istotu všetkým zainteresovaným osobám v procese spracúvania osobných údajov. Pristúpenie k príprave a predloženiu komplexnej reformy všeobecnej legislatívy na ochranu osobných údajov bolo potrebné aj z dôvodu posilnenia práva na súkromie v digitálnom prostredí. Technologický pokrok a informačná globalizácia zmenili spôsob, akým sa osobné údaje spracúvajú, a to najmä v kontexte internetových aplikácií a sociálnych sietí. Úrad preto podporil myšlienku a potrebu modernizovania a harmonizovania právneho rámca umožňujúceho rovnaký výklad a rovnakú úroveň ochrany v celej Európskej únii, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že od prijatia smernice 95/46/ES už uplynulo 17 rokov a rýchly rozvoj v tomto období so sebou priniesol nové výzvy a požiadavky v oblasti ochrany osobných údajov jednotlivcov.

Návrh nariadenia pozostáva z 91 článkov a do problematiky ochrany osobných údajov prináša viacero zmien zásadného charakteru. Navrhovaná úprava však nemení pôvodný zámer smernice 95/46/ES, ktorý spočíva v poskytovaní ochrany práv fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov a stanovení práv, povinností a zodpovednosti prevádzkovateľov a sprostredkovateľov pri spracúvaní osobných údajov, ale jej primárnym cieľom je posilniť práva a poskytnúť jednotlivcom efektívne a funkčné prostriedky, ktoré zaistia, že budú plne informovaní o tom, čo sa s ich osobnými údajmi deje, a ktoré im umožnia účinnejší výkon ich práv. Pozitívum predstavuje aj posilnenie zodpovednosti tých, ktorí osobné údaje spracúvajú. Prevádzkovatelia tak budú musieť vykonávať operácie s osobnými údajmi dôslednejšie, rešpektujúc právo fyzických osôb na súkromie. Predloženým návrhom sa zároveň posilní nezávislé postavenie dozorných orgánov a zabezpečí vzájomná spolupráca medzi členskými štátmi a zavedie sa aj mechanizmus konzistentnosti, v dôsledku ktorého dozorné orgány v členských štátoch budú uplatňovať tento nový právny rámec konzistentne. Návrh nariadenia si tak dáva za cieľ aj posilnenie dimenzie vnútorného trhu v oblasti ochrany údajov znížením úrovne rozdielnosti právnych úprav, posilnením konzistencie a zjednodušením regulačného prostredia ako aj posilnenie súdržnosti rámca Európskej únie v oblasti ochrany osobných údajov.

2.3.1.2 Dôvody prípravy návrhu nariadenia

Súčasná technológia umožňuje prevádzkovateľom pri výkone ich činností využívať osobné údaje v doteraz bezprecedentnom rozsahu, pričom osobné údaje sa stali pre mnohé podniky aj cenným aktívom. Vývoj technológií tak v značnom rozsahu vplýva aj na zmenu ekonomiky a sociálneho života. V čase prijatia smernice 95/46/ES internet používalo menej ako 1% Európanov, pričom dnes sa väčšina osobných údajov prenáša a vymieňa po svete v zlomku sekundy. V tomto novom digitálnom svete majú preto osobné údaje nesmiernu ekonomickú hodnotu, a to nielen pre silné spoločnosti zarábajúce na úzko profilovanej a adresne zameranej reklame.

Kľúčovou výzvou návrhu nariadenia je teda zabezpečiť fyzickým osobám právo na rovnako účinnú kontrolu nad ich osobnými údajmi aj v digitálnom prostredí. Ochrana osobných údajov je súčasťou základných ľudských práv, preto ju nie je možné v kultúrnom a hodnotovom geopolitickom priestore Európskej únie obetovať v mene hospodárskeho rastu. Na druhej strane ani nie je možné, aby ochrana osobných údajov predstavovala prekážku pre rast zamestnanosti a celkovej životnej úrovne Európanov. Návrh nariadenia má tak v snahe poskytnúť vyvážený systém so zaručením práv dotknutých osôb na ochranu ich osobných údajov.

Návrhom nariadenia sa posilnia práva dotknutých osôb, vrátane ich práv v digitálnom svete, tým, že poskytne jednotlivcom efektívne a funkčné prostriedky, ktoré zaistia, že budú plne informovaní o tom, čo sa s ich osobnými údajmi deje, a ktoré im umožnia modernejší a účinnejší výkon ich práv v praxi na celom vnútornom trhu Európskej únie. Posilnenie práv dotknutej osoby zabezpečí aj vytvorenie nových špecifických práv, napr. právo byť zabudnutý, právo na prenosnosť údajov a podobne.

Pozitívum vo vzťahu ochrane osobných údajov fyzických osôb predstavuje posilnenie zodpovednosti vo vzťahu k povinnostným subjektom spracúvajúcim osobné údaje cez prísnejšie sankčné mechanizmy. Na druhej strane je do istej miery prísnejšie poňatá zodpovednosť kompenzovaná veľkým dôrazom na zníženie administratívnej záťaže zjemnením existujúceho bremena nielen prostredníctvom celoeurópskej harmonizácie, ale aj s využitím špecifických legislatívnych zásahov zohľadňujúcich konkrétne potreby hospodárskych subjektov. Prevádzkovatelia tak budú musieť vykonávať operácie s osobnými údajmi dôslednejšie, rešpektujúc právo fyzických osôb na ich súkromie, avšak získajú aj rad benefitov oproti súčasnej právnej úprave v smernici 95/46/ES.

Ďalšími pozitívami vyplývajúcimi z návrhu nariadenia je aj snaha o zvýšenie právnej ochrany detí, jednoduchší a flexibilnejší cezhraničný prenos osobných údajov či zachovanie dôrazu na bezpečnosť spracúvania osobných údajov.

Potrebu prípravy návrhu nového právneho rámca podporujú aj štatistické údaje zo Špeciálneho prieskumu Európskej únie z júna 2011, tzv. Eurobarometer.¹

¹ Eurobarometer 359 „Attitudes on Data Protection and Electronic Identity in the European Union“, jún 2011

2.3.2 Prerokovanie návrhu nariadenia na úrovni Európskej únie

2.3.2.1 Prerokovanie návrhu nariadenia v pracovných skupinách Rady Európskej únie

Problematika ochrany osobných údajov spadá do oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí. Návrh nariadenia sa z hľadiska národných záujmov prerokúva na expertnej ako aj ministerskej úrovni na pôde Rady Európskej únie. Všeobecne predtým než sa daná právna úprava prerokuje na najvyššej politickej úrovni, tak k nej prebieha expertná diskusia v jednotlivých výboroch alebo pracovných skupinách, v ktorých sa zúčastňujú delegácie národných expertov. Výbory, resp. pracovné skupiny pozostávajú z delegácií všetkých 27 členských štátov ako aj zo zástupcov Európskej Komisie a Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov (EDPS). V rámci ich pravidelných zasadnutí delegácie členských štátov vyjadrovali svoje názory, pripomienky a návrhy k jednotlivým ustanoveniam návrhu nariadenia. Úrad na tomto európskom fóre participoval v rámci Pracovnej skupiny pre výmenu informácií a ochranu osobných údajov (DAPIX), ktorá prerokovávala jednotlivé články návrhu nariadenia a platforme Priatelia predsedníctva (FoP), ktorá prediskutovala horizontálne otázky, ktoré vyvstali na pracovnej skupine DAPIX a vyžiadali si vlastný časový priestor a osobitý prístup. Návrh nariadenia bol zároveň prediskutovaný aj na Rade ministrov Európskej únie či neformálnych stretnutiach ministrov vnútra a ministrov spravodlivosti členských štátov Európskej únie.

V roku 2012 sa zástupca úradu osobne zúčastnil troch rokovaní pracovných skupín DAPIX a FoP v Bruseli, na ktorých boli priebežne prezentované a prediskutované pripomienky Slovenskej republiky k predloženému návrhu nového právneho aktu Európskej únie. V ostatných prípadoch, účasť Slovenskej republiky na týchto pracovných skupinách bola v spolupráci so Stálym zastúpením Slovenskej republiky v Bruseli zabezpečená ich zástupcom, ktorý na základe úradom vypracovaných podkladov hájil záujmy Slovenskej republiky. Prezentované pripomienky vychádzali z Predbežného stanoviska Slovenskej republiky; tieto však boli podrobnejšie rozpracované a doplnené o konkrétne poznatky, návrhy či pripomienky a následne uplatnené ústnou a písomnou formou podľa programu jednotlivých zasadnutí pracovných skupín. Návrh nariadenia predpokladá zintenzívnenie zasadnutí príslušných pracovných skupín v nadchádzajúcom roku.

2.3.2.2 Prerokovanie návrhu nariadenia v COREPER 2

Výbor stálych zástupcov, alebo COREPER (z franc. Comité des Représentants Permanents) je jedným z výborov a pracovných skupín, ktoré vznikali podľa potrieb jednotlivých politík. Hlavnou úlohou COREPER-u je poskytovať asistenciu členským štátom pri príprave európskej legislatívy v rámci rokovaní Rady a pri udržiavaní kontaktov s ostatnými inštitúciami Európskej únie.

COREPER 2 je zložený z veľvyslancov stálych misií. Do jeho kompetencie spadajú politicky a ekonomicky významnejšie časti agendy, ako napríklad zahraničné vzťahy, či inštitucionálne otázky. COREPER 2 pripravuje materiály na zasadanie Európskej rady.

Agenda COREPER-u 2 je zabezpečovaná v týždenných intervaloch, avšak zameranie úradu je veľmi špecifické a témy ochrany osobných údajov sú v COREPER-i prerokované iba zriedka. V roku 2011 agenda COREPER-u 2 nevyžadovala vypracovanie inštrukcie úradom. V druhom polroku 2012 úrad vypracoval k zasadnutiam COREPER 2 dve inštrukcie,

ktoré sa týkali prerokovania návrhu nariadenia v časti delegovaných a implementačných aktov, administratívnej záťaže a aplikácie záväzných pravidiel ochrany osobných údajov vo verejnom sektore. K iným témam zameraným na oblasť ochrany osobných údajov sa vypracovanie inštrukcie nevyžadovalo.

2.3.3 Predbežné stanovisko Slovenskej republiky k návrhu nariadenia

Návrh nariadenia predstavuje návrh nového základného právneho aktu v oblasti ochrany práv a slobôd fyzických osôb pri spracúvaní ich osobných údajov. Globalizácia a rýchle tempo technologických zmien od prijatia smernice 95/46/ES v roku 1995 výrazne ovplyvnili spôsob spracúvania a prenosu čoraz väčšieho množstva osobných údajov, ako aj prístupu k nim. Do popredia sa dostali nové výzvy, ako aj požiadavky v oblasti ochrany osobných údajov jednotlivcov. Neexistencia spoločných pravidiel pre všetky členské štáty zaznamenala vznik rozličného prístupu k ochrane osobných údajov v členských štátoch. Právo na ochranu osobných údajov, ktoré predstavuje súčasť základných práv a slobôd, si preto vyžaduje rovnakú úroveň ochrany osobných údajov v celej Európskej únii. Je potrebné, aby sa zaviedol harmonizovaný a ucelený rámec umožňujúci rovnaký prístup k tejto problematike vrátane bezproblémového prenášania osobných údajov cez hranice, či už v rámci Európskej únie alebo do tretích krajín. Návrh nariadenia tak predpokladá vybudovanie jednotného právneho rámca ochrany osobných údajov poskytujúceho dostatočnú právnu istotu všetkým fyzickým osobám a právnickým osobám.

V roku 2012 úrad vyjadril podporu návrhu nariadenia, ktorého cieľom je vytvorenie silného, harmonizovaného a konzistentného právneho rámca v oblasti ochrany osobných údajov. Jeho znenie si však naďalej vyžaduje dôkladnú a širšiu diskusiu, a to nielen z pohľadu verejnosti, ale predovšetkým z doteraz získaných praktických poznatkov.

K návrhu nariadenia úrad ako vecne príslušný gestor v roku 2012 pripravil Predbežné stanovisko Slovenskej republiky, ktoré bolo na základe anotácie vypracované v súlade s uznesením vlády Slovenskej republiky č. 884/2007 zo dňa 17. októbra 2007 k revidovanému mechanizmu tvorby stanovísk k návrhom aktov schvaľovaných Radou Európskej únie v podmienkach Slovenskej republiky.

V rámci medzirezortného pripomienkového konania k predloženému materiálu bolo vznesených celkovo 56 pripomienok, z toho 11 zásadného charakteru. Úrad akceptoval 18 pripomienok, z toho bola 1 zásadná. 21 pripomienok akceptoval čiastočne a 17 pripomienok, z toho 10 zásadných, neakceptoval vôbec. Zásadné pripomienky, ktoré neboli akceptované boli zaslané až po ukončení medzirezortného pripomienkového konania. Úrad sa však s nimi zaoberal pri príprave podkladov pre ďalšie diskusie v rámci pracovných skupín za účelom odborného skvalitnenia návrhu nariadenia a jeho bezproblémovej vykonateľnosti v praxi.

Predbežné stanovisko Slovenskej republiky k návrhu nariadenia bolo v apríli 2012 v zmysle Revidovaného mechanizmu tvorby stanovísk k návrhom aktov schvaľovaných Radou Európskej únie v podmienkach Slovenskej republiky predložené do Národnej rady Slovenskej republiky. Dňa 21. mája 2012 Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti uznesením č. 12 zbral návrh nariadenia na vedomie a následne požiadal Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu a bezpečnosť a Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnostné menšiny o návrh stanoviska k predloženému materiálu. Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre obranu

a bezpečnosť uznesením č. 11 zo dňa 12. júna 2012 a Výbor Národnej rady Slovenskej republiky pre ľudské práva a národnostné menšiny uznesením č. 24 zo dňa 10. septembra 2012 vyslovili súhlas s predloženým predbežným stanoviskom a odporučili Výboru Národnej rady Slovenskej republiky pre európske záležitosti ho schváliť; legislatívny proces vo vzťahu k návrhu nariadenia a jemu prislúchajúcemu Predbežnému stanovisku Slovenskej republiky pokračuje na národnej úrovni aj v roku 2013.

2.3.4 Verejná diskusia k návrhu nariadenia v Slovenskej republike

Návrh nariadenia je v rámci európskeho meradla považovaný za ambiciózny materiál, ktorého obsah je prediskutovaný nielen v rôznych platformách na jednotlivých úrovniach v európskych inštitúciách, ale aj odbornou či laickou verejnosťou v súkromnom sektore.

Návrh nariadenia si svojou povahou a obsahom vyžiadal širšiu diskusiu, a to nielen z pohľadu doteraz získaných poznatkov z praxe samotného úradu či rezortov, ale aj z pohľadu odbornej či laickej verejnosti v Slovenskej republike. Za týmto účelom úrad v roku 2012 vyhlásil verejnú diskusiu na národnej úrovni, kde verejnosť vyslovila názor k predmetnému návrhu nariadenia. K návrhu nariadenia sa v rámci verejnej diskusie vyjadrilo 5 subjektov reprezentujúcich prevádzkovateľov ako zamestnávateľov, bankový sektor či spoločnosti pôsobiace v oblasti informačných a komunikačných technológií alebo jednotlivcov ako dotknutých osôb. Tieto subjekty prezentovali názory a pohľady na problematiku ochrany osobných údajov získaných z vlastnej doterajšej praxe. Pripomienky verejnosti, ktoré zachovávali zmysel a podstatu koncepcie práva na ochranu osobných údajov, boli úradom zapracované do pripomienok uplatňovaných na zasadnutiach pracovných skupín DAPIX a FoP.

2.4 Záväzná stanoviská úradu

Zákon č. 428/2002 Z. z. v prípade pochybností pri spracúvaní osobných údajov v rozsahu základných povinností prevádzkovateľa, registrácie a cezhraničného prenosu umožňuje úradu deklaratórnym rozhodnutím v podobe záväzného stanoviska konštatovať úpravu jednotlivých vzťahov v oblasti ochrany osobných údajov a napomôcť tak s výkladom jednotlivých ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov z pohľadu ochrany osobných údajov.

V prvom polroku 2012 úrad vydal jedno záväzné stanovisko za účelom odstránenia pochybností o tom, či spracúvané osobné údaje svojím rozsahom, obsahom a spôsobom spracúvania alebo využívania zodpovedajú účelu spracúvania v rámci problematiky vykonávania povinného očkovania podľa zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a jeho vykonávacieho predpisu a prejednávania priestupkov na úseku povinného očkovania podľa zákona o priestupkoch.

Záväzné stanovisko bolo vo svojej povahe dočasným výkladovým riešením ustanovení zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v spojitosti so zákonom o priestupkoch. Platnosť záväzného stanoviska bola určená na obdobie jedného roka alebo do dňa nadobudnutia účinnosti novely zákona o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia v záujme zabezpečenia dosiahnutia právnej istoty cestou legislatívneho procesu.

3 Schvaľovacia činnosť úradu na úseku registrácií a cezhraničného prenosu osobných údajov

3.1 Registrácia informačných systémov a registrácia zodpovedných osôb

3.1.1 Registrácia informačných systémov

Ochrana osobných údajov podľa zákona č. 428/2002 Z. z. sa vzťahuje na všetky informačné systémy. Registrácia informačných systémov je jednou zo základných povinností prevádzkovateľa pred začatím spracúvania osobných údajov. Zákon č. 428/2002 Z. z. rozlišuje dva druhy registrácie, registráciu a osobitnú registráciu. Na to, aby došlo k zákonnému spracúvaniu osobných údajov, prevádzkovateľ je povinný požiadať o registráciu informačných systémov alebo osobitnú registráciu informačných systémov, pokiaľ sa na také informačné systémy nevzťahuje výnimka z povinnosti registrácie. Podmienky ako aj postup pri registrácii a osobitnej registrácii informačných systémov, v ktorých sa spracúvajú osobné údaje, upravujú znenia § 25 až 28 zákona č. 428/2002 Z. z.

V období od januára 2011 do decembra 2012 bolo úradu doručených spolu 313 formulárov ako žiadostí o registráciu informačných systémov či žiadostí o zmenu v registrácii, z toho 53 z nich sa týkalo osobitnej registrácie. Úrad vydal 60 potvrdení o registrácii informačných systémov a 22 potvrdení o osobitnej registrácii informačných systémov.

Prehľad počtu registrácií informačných systémov na úrade v rokoch 2011 a 2012

Rok	Žiadosti o registráciu		Počet potvrdení o registrácii	
	Registrácia	Osobitná registrácia	Registrácia	Osobitná registrácia
2011	136	25	33	8
2012	124	28	27	14
Spolu	260	53	60	22
	313		82	

Prehľad počtu registrácií k 31. decembru 2012

	Registrácia	Osobitná registrácia
Spolu celkom	303	78

3.1.2 Register zodpovedných osôb

Za výkon dohľadu nad ochranou osobných údajov spracúvaných podľa zákona č. 428/2002 Z. z. vo všeobecnosti zodpovedá prevádzkovateľ. Pokiaľ však prevádzkovateľ splní zákonom stanovené podmienky, je povinný výkonom dohľadu nad ochranou osobných údajov písomne poveriť zodpovednú osobu, ktorá dozerá na dodržiavanie zákonných ustanovení pri spracúvaní osobných údajov.

Za účelom zabezpečovania úloh na úseku ochrany osobných údajov úrad vedie register zodpovedných osôb, v ktorom ku koncu roka 2012 evidoval celkom 44 566 spisov zodpovedných osôb nahlásených jednotlivými prevádzkovateľmi informačných systémov. V roku 2011 úrad zaevidoval 881 nových oznámení o poverení zodpovednej osoby alebo jej zmene a v roku 2012 pribudlo 1 073 nových oznámení o poverení zodpovednej osoby.

Prehľad počtu zodpovedných osôb nahlásených na úrade

Zodpovedné osoby	2011	2012	Spolu za roky 2011 a 2012	Spolu celkom k 31.12.2012
Počet	881	1073	1954	44 566

3.2 Cezhraničný prenos osobných údajov

Problematika ochrany osobných údajov v rámci spracovateľských operácií zahŕňa aj prenos osobných údajov mimo územia Slovenskej republiky. Jej dikcia vyplýva priamo zo zákona č. 428/2002 Z. z., ktorý stanovuje podmienky prenosu osobných údajov do členských štátov Európskej únie, štátov, ktoré sú zmluvnou stranou Dohody o Európskom hospodárskom priestore, ako aj tretích krajín s primeranou/bez primeranej úrovne ochrany osobných údajov.

Agenda cezhraničného prenosu osobných údajov bola v rokoch 2011 a 2012 prejednávaná na európskej a aj na národnej úrovni.

Rozhodnutia o primeranosti ochrany osobných údajov v danej krajine vydáva Európska komisia na základe predložených záverov hodnotiacich správ z expertných pracovných skupín. Pri posudzovaní primeranosti ochrany osobných údajov sa skúma úroveň miestnej legislatívy, a to existencia príslušných právnych aktov, vymožitelnosť práva dotknutou osobou, povinnosti prevádzkovateľa ako aj zásady spracúvania osobných údajov podľa smernice 95/46/ES. V oblasti inštitucionálnej sa skúma postavenie nezávislej národnej dozornej authority, jej právomoci a kompetencie.

Do krajín, ktoré nezaručujú primeranú úroveň osobných údajov, sa uskutočňuje prenos osobných údajov na základe príslušných rozhodnutí Európskej komisie, napríklad Safe Harbor, Štandardné zmluvné doložky, alebo alternatívnou aplikáciou príslušného ustanovenia článku 26 odsek 2 smernice 95/46/ES (napríklad prijatím záväzných podnikových pravidiel, tzv. BCR).

V roku 2011 došlo k schváleniu primeranosti úrovne ochrany osobných údajov pre Izrael a v roku 2012 pre Uruguajskú východnú republiku.

Na národnej úrovni, rozhodnutia o súhlase s prenosom osobných údajov vydával úrad v súlade s § 23 odsek 7 zákona č. 428/2002 Z. z., a to pri prenosoch osobných údajov sprostredkovateľom sídliačim v tretích krajinách, ktoré nezaručujú primeranú úroveň ochrany osobných údajov. V rámci schvaľovacieho procesu úrad skúmal účel, primeranosť a rozsah prenášaných osobných údajov a oprávnenie ako právny základ na uskutočnenie prenosu osobných údajov.

V období rokov 2011 a 2012 úrad vydal spolu 45 rozhodnutí o súhlase s cezhraničným prenosom osobných údajov. Súhlas s cezhraničným prenosom osobných údajov do tretích krajín žiadali prevádzkovatelia so sídlom v Slovenskej republike, ktorí prevažne patrili do nadnárodných holdingových spoločností. Osobné údaje sa týkali najmä zamestnancov, klientov a obchodných partnerov prevádzkovateľa. Účelom prenosu bolo predovšetkým efektívne riadenie ľudských zdrojov, spracovanie agendy vyplývajúcej z pracovnoprávných vzťahov a globálne riadenie obchodných činností v rámci holdingu.

Prehľad počtu súhlasov s cezhraničným prenosom v rokoch 2011 a 2012

Cezhraničný prenos	2011	2012		Spolu
		I. polrok	II polrok	
Počet	20	12	13	45

4 Ochrana osobných údajov vyplývajúca z medzinárodných aktov

Ochrana osobných údajov patrila v rokoch 2011 a 2012 k značne rozvíjajúcim sa oblastiam; k rozvoju prispievali najmä rýchly rozvoj spoločenských vzťahov a rozmach informačných technológií, ktoré zrýchľujú výmenu nie len všeobecných informácií, ale aj osobných údajov. Orgány dozoru v jednotlivých členských štátoch musia reagovať na rýchlo sa meniace prostredie spracúvania osobných údajov a pristupovať k ich ochrane aktívnejšie ako kedysi predtým.

Záujmom úradu je náležite sa vysporiadať s týmito meniacim sa prostredím nielen vo vzťahu k agende vykonávanej na národnej úrovni, ale aj vo vzťahu k plneniu úloh vyplývajúcich zo záväzkov Slovenskej republiky na európskej úrovni. Pri napĺňaní cieľa byť aktívnym a užitočným partnerom pre ostatné orgány dozoru v Európskej únii úrad bol v rokoch 2011 a v prvom polroku 2012 limitovaný nedostatkom finančných prostriedkov a personálnym zabezpečením úradu. Nedostatočný rozpočet spôsoboval obavy zo strany európskych orgánov o nezávislosť úradu na národnej úrovni, ktorá bola Slovenskej republike dôrazne vytknutá aj pri hodnotiacej misii schengenského acquis vo február 2012 (pozri 9.4).

Uvedené skutočnosti sa podpísali pod to, že v roku 2011 a čiastočne aj v prvom polroku 2012 sa úrad zúčastňoval iba na zasadnutiach pracovných skupín v Bruseli, ktoré boli z hľadiska činnosti úradu a zabezpečovania agendy na európskej úrovni najpotrebnejšie.

4.1 Pracovná skupina 29 (WP 29)

Pracovná skupina 29 alebo A29 WP (z angl. Article 29 Working Party) je zriadená podľa článku 29 smernice 95/46/ES. Členmi pracovnej skupiny sú zástupcovia národných dozorných orgánov členských štátov Európskej únie, zástupca Európskej komisie a Európskeho dozorného úradníka pre ochranu údajov (EDPS).

Pracovná skupina 29 je oficiálnym poradným orgánom Európskej komisie pre oblasť ochrany osobných údajov a hlavným fórom pre danú oblasť v rámci Európskej únie. Pracovná skupina 29 bola zriadená na dosiahnutie najmä týchto základných cieľov:

- poskytovať odborné stanoviská na úrovni členských štátov pre Európsku komisiu týkajúce sa otázok ochrany osobných údajov,
- podporiť jednotné uplatňovanie všeobecných zásad smerníc súvisiacich s ochranou osobných údajov vo všetkých členských štátoch Európskej únie prostredníctvom spolupráce medzi národnými dozornými orgánmi pre ochranu osobných údajov,
- poskytovať Európskej komisii poradenstvo týkajúce sa akýchkoľvek opatrení Spoločenstva, ktoré ovplyvňujú práva a slobody osôb vo vzťahu k spracúvaniu osobných údajov a z toho plynúcej ochrany súkromia občanov.

Pracovná skupina 29 vydáva stanoviská k právnym aktom Európskej únie a medzinárodným zmluvám, ktoré sa týkajú spracúvania osobných údajov, prijíma odborné stanoviská a odporúčania, ak pri spracúvaní údajov vzniknú situácie, ktoré vnútroštátna legislatíva členských štátov Európskej únie nepredpokladá, ak dochádza k porušovaniu práv dotknutých osôb pri spracúvaní ich osobných údajov. Taktiež vydáva odporúčania národným dozorným orgánom na ochranu osobných údajov k jednotnej implementácii článkov smernice 95/46/ES.

V rámci pracovnej skupiny 29 je zriadených 15 špecializovaných podskupín za účelom prerokovania špecifických tém v oblasti ochrany osobných údajov s ohľadom na spoločenský a technologický vývoj. Práve činnosť jednotlivých podskupín poskytuje kvalitatívny priestor na určenie adekvátneho stupňa ochrany osobných údajov zabezpečovaného dozornými orgánmi v jednotlivých členských štátoch Európskej únie v praxi. Výsledkom činností podskupín je kreovanie odborných pracovných dokumentov, stanovísk a postojov, ktoré sú následne prerokované a prijímané v pracovnej skupine 29.

V rokoch 2011 a 2012 pracovná skupina 29 prijala 15 odporúčacích stanovísk a 3 pracovné dokumenty, a to najmä v súvislosti s používaním nových technológií a záznamov o cestujúcich (PNR); medzinárodné problémy: Google, Facebook, pranie peňazí a financovanie terorizmu (TFTP - Terrorist Finance Tracking Program), online behaviorálna reklama a odporúčanie IAB/EASA, RFID (rádiofrekvenčná identifikácia), smernica o elektronickom súkromí, nový právny rámec a budúcnosť súkromia, biometrické technológie, záväzné podnikové pravidlá, informačné technológie ako cookies a cloud computing a ďalšie.

V roku 2011 sa úrad zúčastnil troch (zo štyroch) zasadnutí a v roku 2012 sa úrad zúčastnil taktiež troch (zo štyroch) zasadnutí pracovnej skupiny 29, kde prezentoval názory a poskytoval písomné vyjadrenia k prerokovaným dokumentom.

Odborných stretnutí podskupín pracovnej skupiny 29 sa úrad v rokoch 2011 a 2012 nezúčastnil z dôvodu úsporného princípu verejných financií.

4.2 Výbor zriadený podľa článku 31 (WP 31)

Výbor je zriadený podľa článku 31 smernice 95/46/ES. Táto pracovná skupina je poradným orgánom Európskej komisie a je zložená zo zástupcov členských štátov Európskej únie. Jej funkciou je asistovať Európskej komisii pri realizácii jej opatrení. Schvaľuje alebo dáva výhrady k návrhom dokumentov Európskej komisie, a to predovšetkým tých, ktoré súvisia s cezhraničným prenosom osobných údajov. Výbor sa schádza ad hoc podľa potreby.

V rokoch 2011 a 2012 sa úrad rokovaní tohto výboru z dôvodu úsporného princípu finančných prostriedkov nezúčastnil.

4.3 Poradný výboru k Dohovoru 108

Poradný výbor k Dohovoru o ochrane jednotlivcov s ohľadom na automatické spracovanie osobných údajov (Dohovor 108) sa stretáva na spoločných rokovaníach spravidla jedenkrát za štvrt'rok. Na stretnutiach formuluje stanoviská, resp. odporúčania pre krajiny Dohovoru, týkajúce sa aktuálnych alebo sporných otázok spojených so spracúvaním osobných údajov. Odporúčania, resp. predbežné stanoviská sú prijímané plenárnym zhromaždením Poradného výboru k Dohovoru 108 o ochrane jednotlivca pri spracúvaní údajov, ktoré zasada raz ročne, alebo v písomnom konaní prostredníctvom elektronickej pošty a hlasovania. V predchádzajúcom období sa Poradný výbor venoval hlavne modernizácii Dohovoru 108 dôvodu reagovania na vývoj v oblasti ochrany osobných údajov.

V rokoch 2011 a 2012 sa úrad zúčastnil oboch plenárnych zasadaní.

4.4 Dozorné orgány v oblasti presadzovania práva

Presadzovanie práva v Európskej únii predstavuje špecifickú oblasť uplatňovania komunitárneho práva a národnej legislatívy. Týka sa vzájomnej spolupráce a výmeny informácií medzi orgánmi činnými v trestnom konaní (osobitne polície, justičných orgánov, colných orgánov a pod.). Vzájomná spolupráca a výmena informácií sa uskutočňuje na národnej, ako aj na medzinárodnej úrovni.

Základom na zriadenie príslušných inštitúcií, ako aj podporných nástrojov umožňujúcich spracúvanie a výmenu informácií v rámci informačných systémov spoločenstva boli najmä medzinárodné právne nástroje ako Dohovor o Europole, Dohovor o Schengenskom informačnom systéme, Dohovor o používaní informačných technológií na colné účely a ďalšie.

Výkon dozoru nad ochranou osobných údajov spracúvaných v takýchto informačných systémoch vykonávajú v úzkej súčinnosti spoločné dozorné orgány. Zástupcovia úradu reprezentujú Slovenskú republiku v troch spoločných dozorných orgánoch: JSB Europol, JSA Schengen a JSA Customs.

V rokoch 2011 a 2012 sa spolu uskutočnilo osem rokovaní každého spoločného dozorného orgánu; úrad sa zúčastnil šiestich rokovaní každého spoločného dozorného orgánu.

4.4.1 Spoločný dozorný orgán Europolu (JSB Europol)

Európsky policajný úrad (Europol) bol zriadený na základe Zmluvy o Európskej únii zo dňa 7. februára 1992 prostredníctvom dohovoru opierajúceho sa o článok K.3 Zmluvy o Európskej únii o zriadení Európskeho policajného úradu („dohovor o Europole“).

Podľa článku 33 Rozhodnutia Rady č. 2009/371/SVV zo 6. apríla 2009 o zriadení Európskeho policajného úradu (Europol) každý členský štát určil národný dozorný orgán, ktorý v súlade s jeho vnútroštátnym právom nezávisle monitoruje oprávnenosť vkladania a vyhľadávania osobných údajov, ako aj poskytovania týchto údajov príslušnými členskými štátmi Europolu a skúma, či takéto konanie nepoškodzuje práva dotknutých osôb.

Nad činnosťou Europolu dohliada spoločný dozorný orgán (JSB Europol), ktorý bol zriadený v zmysle článku 34 Rozhodnutia Rady. Cieľom vzniku spoločného dozorného orgánu bolo poskytnúť členským štátom platformu pre vzájomnú spoluprácu, komunikáciu a koordináciu ich činností. Dozorný orgán je zložený najviac z dvoch členov alebo zástupcov – s prípadnou pomocou náhradníkov – každého nezávislého národného dozorného orgánu, ktorí majú potrebnú kvalifikáciu a príslušný členský štát ich vymenoval na obdobie piatich rokov. Každá delegácia má pri hlasovaní jeden hlas.

V rokoch 2011 a 2012 vykonal JSB Europol kontrolu dodržiavania ochrany osobných údajov pri uplatňovaní zmluvy o kontrole finančných prostriedkov určených na financovanie terorizmu, vykonal pravidelné inšpekcie Europolu, venoval sa novým projektom Europolu (kybernetické centrum Európy a Siena), vypracoval stanovisko k návrhu nariadenia o Europole, atď.

4.4.2 Spoločný dozorný orgán Schengenského informačného systému (SDO Schengen)

Spoločný dozorný orgán Schengenského informačného systému (SDO Schengen) bol zriadený v zmysle Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda z 15. júna 1985 uzavretá medzi vládami štátov hospodárskej únie Beneluxu, Nemeckej spolkovej republiky a Francúzskej republiky o postupnom zrušení kontrol na ich spoločných hraniciach. Slovenská republika vstúpila do Schengenského priestoru dňom 21. 12. 2007, čím na seba prevzala zodpovednosť za ochranu vonkajších hraníc tohto priestoru pred nelegálnym vstupom, resp. vstupom nežiaducich alebo nebezpečných osôb.

Za účelom efektívneho výkonu ochrany vonkajších hraníc Schengenského priestoru a včasnej výmeny informácií o podozrivých osobách bol Rozhodnutím Rady č. 2007/533/SVV z 12. júna 2007 o zriadení, prevádzke a využívaní Schengenského informačného systému druhej generácie zriadený informačný systém, v ktorom sa spracovávajú osobné údaje dotknutých osôb. V zmysle čl. 60 ods. 1 každý členský štát zabezpečí, aby nezávislý orgán (vnútroštátny dozorný orgán) nezávisle monitoroval zákonnosť spracúvania osobných údajov SIS II na svojom území a ich prenos z ich územia, ako aj výmenu a ďalšie spracúvanie doplňujúcich informácií. Národné orgány ochrany osobných údajov spolupracujú v tejto oblasti s Európskym dozorným úradníkom pre ochranu údajov.

V rokoch 2011 a 2012 sa dozorný orgán venoval hlavne kontrole dodržiavania ochrany osobných údajov Schengenskom informačnom systéme (SIS), príprave migrácie údajov zo SIS I+ do SIS II, vykonával kontroly dodržiavania Schengenského dohovoru a pod.

4.4.3 Spoločný dozorný orgán Colného informačného systému (SDO Customs)

Dohovor Neapol II o vzájomnej pomoci a spolupráci medzi colnými správami umožňuje vnútroštátnym colným správam predísť a odhaliť porušenia ustanovení colných predpisov a pomáha im pri stíhaní a trestaní prípadov porušenia týchto predpisov bez toho, aby bola dotknutá právomoc Spoločenstva v oblasti colnej únie.

Ako doplnok k dohovoru Neapol II sa dohovorom o CIS zavádza Colný informačný systém (CIS), ktorý slúži na pomoc pri prevencii, vyšetovaní a stíhaní závažných porušení vnútroštátnych právnych predpisov prostredníctvom rýchleho šírenia informácií, čím sa zvyšuje účinnosť spolupráce medzi colnými orgánmi členských štátov.

Informačný systém CIS je centralizovaný, spravuje ho Komisia, a je prístupný prostredníctvom terminálov v každom členskom štáte a v Komisii, Euroполе a Eurojuste. Obsahuje osobné údaje s ohľadom na komodity, spôsoby dopravy, podniky, osoby a zadržané alebo zabavené tovary a hotovosť. Okrem systému CIS využívajú colné správy v boji proti trestnej činnosti aj ďalšie spojené informačné systémy ako Ciginfo, Marinfo, Yachtinfo a FIDE.

Podľa článku 24 Rozhodnutia Rady z 30. novembra 2009 o využívaní informačných technológií na colné účely (2009/917/SVV) každý členský štát určil jeden alebo viacero vnútroštátnych dozorných orgánov zodpovedných za ochranu osobných údajov s cieľom vykonávať nezávislý dohľad nad údajmi vloženými do colného informačného systému v súlade s rámcovým rozhodnutím 2008/977/SVV.

V rokoch 2011 a 2012 sa dozorný orgán venoval zmenám v uvedených informačných systémoch, stanovisku k príručke FIDE, pracovnému dokumentu o právach dotknutých osôb, prístupovým právam oprávnených orgánov a pod.

4.4.4 Pracovná skupina pre políciu a spravodlivosť (WPPJ)

Pracovná skupina pre políciu a spravodlivosť bola zriadená na základe Cyperskej deklarácie z roku 2007 za účelom monitorovania aktivít III. piliera. Táto pracovná skupina rokovala v priebehu roka 2011 štyrikrát, z toho sa úrad z dôvodu úsporného princípu finančných prostriedkov zúčastnil na troch zasadaniach. Na jarnej konferencii európskych dozorných orgánov, ktorá sa uskutočnila v Luxemburgu v máji 2012, prijali zástupcovia dozorných orgánov rozhodnutie o zrušení tejto pracovnej skupiny, nakoľko jej činnosť sa prekrývala s činnosťou pracovnej podskupiny 29 pre hranice, cestovanie a presadzovanie práva (BTLE – Borders, Travel and Law Enforcement Subgroup).

4.4.5 Koordinačné porady pracovnej skupiny pre Eurodac (Eurodac)

System Eurodac bol zavedený nariadením (ES) č. 2725/2000, ktoré sa týka zriadenia systému „Eurodac“ na porovnanie odtlačkov prstov pre účinné uplatňovanie Dublinského dohovoru.

Eurodac je centralizovaný, automatizovaný identifikačný systém, ktorý obsahuje údaje o odtlačkoch prstov niektorých občanov tretích krajín. Účelom systému, ktorý je v prevádzke od januára 2003, je pomôcť pri určení, ktorý členský štát by podľa Dublinského nariadenia mal byť zodpovedný za posúdenie určitej žiadosti o azyl.

Aj podľa znenia článku 10 pripravovaného Rozhodnutia Rady o možnosti orgánov členských štátov na presadzovanie práva a Europolu požiadať o porovnanie s údajmi v systéme Eurodac na účely presadzovania práva, ochrana osobných údajov, monitorovanie zákonnosti spracovania osobných údajov členským štátom podľa tohto rozhodnutia, vrátane ich prenosu do a zo systému Eurodac, vykonávajú príslušné vnútroštátne orgány určené podľa rámcového rozhodnutia 2008/977/SVV.

Koordinačné porady k systému Eurodac zvoľáva EDPS, ktorý zároveň v zmysle nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 45/2001 vykonáva dohľad nad centrálnou časťou systému a koordinuje činnosť národných dozorných orgánov.

V hodnotenom období rokov 2011 a 2012 sa úrad zúčastnil dvoch zasadnutí koordinačných porád, na ktorých obhajoval pozíciu Slovenskej republiky k pracovným dokumentom a stanoviskám skupiny pre Eurodac.

5 Medzinárodné stretnutia s partnerskými orgánmi dozoru

Spolupráca dozorných orgánov a príslušných inštitúcií pre oblasť ochrany osobných údajov vychádza zo smernice 95/46/ES, v dôsledku čoho predstavuje ďalšiu z hlavných aktivít úradu vo vzťahu k zahraničiu. Práve spolupráca a výmena odborných informácií medzi dozornými orgánmi je jednou z kľúčových aktivít, ktorej cieľom je napomáhať jednotlivým dozorným orgánom kvalitnejšie zabezpečovať úlohy na úseku ochrany osobných údajov vo svojom členskom štáte.

Pri naplňaní cieľa byť aktívnym a užitočným partnerom pre ostatné orgány dozoru v členských štátoch Európskej únie, úrad bol v rokoch 2011 a 2012 limitovaný nedostatkom finančných prostriedkov a s tým súvisiacim personálnym zabezpečením úradu. Uvedené skutočnosti sa podpísali pod to, že v rokoch 2011 a 2012 úrad neorganizoval žiadne medzinárodné podujatie a zúčastnil sa iba vybraných medzinárodných stretnutí, ktoré bol úrad v rámci svojich kapacít schopný zabezpečiť.

5.1 Bilaterálne stretnutie so srbským dozorným orgánom

Na jar roku 2012 sa na pôde úradu uskutočnilo pracovné stretnutie na žiadosť srbského úradu splnomocnenca pre ochranu osobných údajov a informácií verejného významu. Pracovné stretnutie bolo organizované v spolupráci s Centrom na odovzdávanie skúseností

z integrácie a reforiem Slovenskej agentúry pre medzinárodnú rozvojovú spoluprácu pri Ministerstve zahraničných vecí a európskych záležitostí Slovenskej republiky.

Predmetom pracovného stretnutia bolo poskytnutie odborných konzultácií na vybrané témy v rámci spracúvania osobných údajov v Slovenskej republike na účely priameho marketingu, spracúvania osobných údajov v elektronických médiách, zverejňovania osobných údajov prevádzkovateľmi v oblasti súdnictva, územnej samosprávy, médií, spracúvania osobitnej kategórie osobných údajov a zahraničnej agendy, ktorú úrad zabezpečuje. Konzultácie boli dopĺňané konkrétnymi príkladmi z činnosti úradu v praxi.

5.2 Stretnutia splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy

Stretnutia splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy predstavuje regionálne fórum, kde si zamestnanci dozorných úradov na ochranu osobných údajov každoročne vymieňajú skúsenosti v oblastiach špecifických pre krajiny strednej a východnej Európy. Konferencie sa zúčastňujú hlavne delegácie z krajín: Bulharsko, Chorvátsko, Česko, Estónsko, Litva, Lotyšsko, Maďarsko, Macedónsko, Slovensko, Poľsko, Rumunsko.

V rokoch 2011 a 2012 sa úrad nezúčastnil stretnutí splnomocnencov na ochranu osobných údajov strednej a východnej Európy, ktoré sa konali v roku 2011 v Budapešti a v roku 2012 v Kyjeve.

5.3 Jarné konferencie európskych dozorných orgánov na ochranu osobných údajov

Jarné konferencie európskych dozorných orgánov na ochranu osobných údajov sa uskutočňujú pravidelne vždy v inej krajine už niekoľko rokov. Zúčastňujú sa ich splnomocnenci na ochranu osobných údajov členských štátov Európskej únie a Rady Európy. Prítomní sú aj zástupcovia Európskej komisie, Európskej únie a orgánov presadzovania práva, ako aj spoločných dozorných orgánov na ochranu osobných údajov Európskej únie a Rady Európy. Konferencie sa končia prijatím série významných dokumentov a využívajú prácu svojich podskupín, ktoré sú zamerané na konkrétne problémy spoločného záujmu.

V rokoch 2011 a 2012 sa zástupcovia úradu zúčastnili iba jednej jarnej konferencie, ktorá sa uskutočnila v máji 2012 v Luxemburgu. Účelom tejto konferencie bolo predovšetkým prerokovať vývoj modernizácie právneho rámca v oblasti ochrany osobných údajov. Počas konferencie bol zároveň kladený dôraz na úsilie a cieľ nového právneho rámca smerujúceho ku garantovaniu väčších práv dotknutých osôb a účinných spôsobov ich uplatňovania, najmä s ohľadom na technologické zmeny a globalizáciu prostredia. Delegácie bližšie analyzovali návrh nariadenia a návrh smernice, pričom uvítali, že návrh nariadenia zohľadňuje nové výzvy. Delegácie taktiež prezentovali a podporovali viaceré ustanovenia návrhu nariadenia a smernice vrátane medzinárodných vzťahov.

5.4 Medzinárodné konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia

Každoročnej Medzinárodnej konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia sa okrem splnomocnencov z národných a regionálnych dozorných úradov na ochranu osobných údajov a súkromia rôznych kontinentov zúčastňujú aj iní experti z tejto oblasti. Je to celosvetová konferencia a má širší záber ako Jarná konferencia európskych splnomocnencov na ochranu osobných údajov.

Úrad sa zúčastnil iba jednej konferencie, a to 33. medzinárodnej konferencie splnomocnencov na ochranu osobných údajov a súkromia v Budapešti, ktorá sa konala v januári 2011. Hlavnou témou konferencie boli sociálne siete a ochrana osobných údajov. Táto téma sa dostáva stále viac do popredia predovšetkým z dôvodu masového a globálneho využívania sociálnych sietí fyzickými (dotknutými) osobami. Ďalším dôvodom je, že mnohí prevádzkovatelia sociálnych sietí nemajú sídlo alebo organizačnú zložku v Európskej únii a je teda veľmi ťažké vykonávať dozor nad dodržiavaním legislatívy v oblasti ochrany osobných údajov. V roku 2012 nabrala táto téma na intenzite a zástupcovia európskych dozorných orgánov sa jej bližšie venovali napr. aj v rámci rokovania pracovnej skupiny 29.

5.4 Svetové konferencie komisárov pre ochranu osobných údajov a súkromia

Celosvetové konferencie komisárov pre ochranu osobných údajov a súkromia sa uskutočňujú raz ročne. Konferencie sú platformou na výmenu informácií a najlepších skúseností pre všetky svetové orgány dozoru nad ochranou osobných údajov. Ich cieľom je posilniť medzinárodnú spoluprácu medzi dozornými orgánmi, identifikovať najhlavnejšie problémy v oblasti ochrany osobných údajov a vytýčiť smerovanie v strednodobom až dlhodobom horizonte.

V roku 2011 sa svetová konferencia uskutočnila v Mexico city a v roku 2012 v uruguajskom meste Punta del Este. Napriek významu týchto konferencií pre odborný rast a posun stavu ochrany osobných údajov v Slovenskej republike sa úrad z dôvodu úsporného princípu verejných financií týchto konferencií nezúčastnil.

6 Výkon dozoru nad ochranou osobných údajov

6.1 Kontrolná činnosť úradu a prešetrovanie oznámení a podnetov v číslach

Nosnou činnosťou úradu pri výkone nezávislého dozoru nad ochranou osobných údajov je kontrola spracúvania osobných údajov v informačných systémoch a prešetrovanie oznámení a podnetov fyzických osôb a právnických osôb, čím sa podieľa na preverovaní stavu ochrany osobných údajov v jednotlivých oblastiach verejného a súkromného sektoru v Slovenskej republike.

V rokoch 2011 a 2012 úrad prijal spolu 323 oznámení od fyzických osôb domáhajúcich sa ochrany svojich práv a právom chránených záujmov, z toho 123 oznámení v roku 2011 a 200 oznámení v roku 2012. Od iných subjektov, ktoré oznamovali úradu

podozrenie z porušenia zákona o ochrane osobných údajov, úrad prijal 98 podnetov, z toho 46 podnetov v roku 2011 a 52 podnetov v roku 2012.

O zvyšujúcom sa povedomí verejnosti o existencii práva na ochranu osobných údajov a záujme na zákonom a bezpečnom spracúvaní ich osobných údajov svedčí aj skutočnosť, že v druhom polroku 2012 bolo prijatých o 94,12 % viac oznámení fyzických osôb ako v prvom polroku 2012. V prvom polroku 2012 prijal úrad 68 oznámení fyzických osôb a v druhom polroku 2012 to bolo už 132 oznámení.

Z vlastnej iniciatívy úradu bolo voči prevádzkovateľom informačných systémov začatých ďalších 121 konaní.

V hodnotenom období úrad celkovo prešetril spolu 542 oznámení, podnetov a viedol konania začaté z vlastnej iniciatívy, ktoré smerovali voči subjektom v privátnom sektore, ako aj vo verejnej správe.

Úrad v rokoch 2011 a 2012 vykonal spolu 200 kontrol, z toho 88 kontrol v roku 2011 a 112 kontrol v roku 2012. V 106-tich prípadoch prešetril podanie formou preverenia stavu dodržiavania administratívnych postupov u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov informačných systémov.

Na odstránenie a nápravu zistených nedostatkov úrad v rokoch 2011 a 2012 vydal spolu 247 opatrení.

V rámci výkonu kontrolnej činnosti sa úrad zameriaval predovšetkým na prevenciu, v dôsledku čoho v rokoch 2011 a 2012 pristupoval k sankcionovaniu prevádzkovateľov a sprostredkovateľov len v minimálnej miere. V hodnotenom období úrad uložil spolu 14 pokút v úhrnnej výške 26.850,- eur; z toho osem pokút bolo uhradených v lehote, jedna pokuta je vymáhaná ako nezaplatená pohľadávka v exekúcii a dva subjekty boli vyzvané na jej uhradenie.

Z celkového počtu 421 prešetrovaných oznámení a podnetov z podozrenia z porušenia zákona č. 428/2002 Z. z, si právo podať v tej istej veci opakované oznámenie v lehote 30 dní uplatnilo 10 oznamovateľov. V roku 2011 bolo podaných 6 opakovaných oznámení a v roku 2012 boli podané 4 opakované oznámenia. V deviatich prípadoch úrad opakované oznámenie v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. odložil, nakoľko neobsahovalo nové skutočnosti.

Prehľad počtu jednotlivých činností v rámci výkonu kontrolnej činnosti a prešetrovania oznámení a podnetov v rokoch 2011 a 2012

Názov činnosti	Počet			Spolu
	2011	2012		
		I polrok	II polrok	
Prešetrovanie oznámení od fyzických osôb	123	68	132	323
Prešetrovanie podnetov od iných subjektov	46	30	22	98
Konanie ex offo – konania začaté na základe rozhodnutia úradu z rôznych podnetov	52	55	14	121
Preverenie stavu dodržiavania administratívnych postupov u prevádzkovateľov a sprostredkovateľov	43	24	39	106
Kontroly informačných systémov prevádzkovateľov a sprostredkovateľov	88	54	58	200
Vydanie opatrení na odstránenie nedostatkov	116	57	74	247
Správne konania k vydaniu rozhodnutia o uložení sankcie	9	3	2	14
Výška uložených pokút	19.500,-	5.200,-	2.150,-	26.850,-

7 Zameranie a výsledky kontrolnej činnosti úradu na základe plánu kontrolnej činnosti

Kontrolná činnosť úradu bola v rokoch 2011 a 2012 realizovaná na základe ročného plánu kontrolnej činnosti úradu. Pri plánovaní kontrolnej činnosti sa úrad zameriaval na kontrolu osobných údajov spracúvaných prevádzkovateľmi a sprostredkovateľmi v informačných systémoch, ktorá reflektovala na vývoj spoločenských vzťahov a legislatívy v oblasti ochrany osobných údajov.

Účelom plánu kontrolnej činnosti bolo určenie hlavných zámerov, úloh a kontrolných aktivít smerujúcich na zabezpečenie účinného výkonu kontrolnej činnosti a pôsobnosti úradu upravenej zákonom č. 428/2002 Z. z.

Kontrolná činnosť úradu sa v rokoch 2011 a 2012 zameriavala na aktuálny stav spracúvania osobných údajov prevádzkovateľmi a sprostredkovateľmi, ich oprávnenými osobami a na súlad spracúvania so všeobecne záväznými právnymi predpismi a medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Oblasti, na ktoré sa úrad zameriaval, reflektovali na aktuálnu situáciu vo vzťahu k ochrane osobných údajov a potenciálne problémy pri aplikácii ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. a osobitných predpisov v praxi.

V uplynulých rokoch 2011 a 2012 sa úrad v rámci kontrolných aktivít podieľal aj na koordinácii spolupráce s partnerskými dozornými orgánmi v zahraničí. Výsledkom tejto činnosti bola napr. spolupráca s partnerským úradom v Českej republike, pri ktorej boli vykonané kontroly informačných systémov prevádzkovateľov spracúvajúcich osobné údaje dotknutých osôb v tzv. vernostných systémoch. V druhom polroku 2012 úrad v rámci dozoru na žiadosť partnerského dozorného úradu Maďarskej republiky preveroval stav ochrany osobných údajov v spoločnosti poskytujúcej služby call centra.

Skúsenosti z uplynulého obdobia rokov 2011 a 2012 zároveň potvrdzujú, že výkon kontrolnej činnosti predstavuje sčasti efektívny nástroj usmerňovania prevádzkovateľov a sprostredkovateľov o ich povinnostiach vyplývajúcich zo zákona č. 428/2002 Z. z.

7.1 Kopírovanie úradných dokladov pri uplatňovaní daňového bonusu

V roku 2012 úrad preveroval zákonnosť spracúvania osobných údajov na účely preukazovania daňového bonusu podľa zákona o príjme u štyroch vybraných daňových orgánov v Slovenskej republike. Výkonom kontrolnej činnosti úrad zistil, že daňové orgány získavali osobné údaje na účely preukázania daňového bonusu kopírovaním a uchovávaním úradných dokladov dotknutých fyzických osôb. Zákon o dani z príjmu však v čase výkonu kontrolnej činnosti daňovým orgánom neumožňoval kopírovanie a uchovávanie úradných dokladov za týmto účelom, v dôsledku čoho postup daňových orgánov bol pri plnení ich úloh podľa zákon o dani z príjmov v rozpore s § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.

Podľa § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z. získavať osobné údaje nevyhnutné na dosiahnutie účelu spracúvania kopírovaním, skenovaním alebo iným zaznamenávaním úradných dokladov na nosič informácií možno len vtedy, ak s tým dotknutá osoba písomne súhlasí alebo ak to osobitný zákon výslovne umožňuje bez súhlasu dotknutej osoby. Súhlas dotknutej osoby si prevádzkovateľ ani sprostredkovateľ nesmú vynucovať ani podmieňovať hrozbou odmietnutia zmluvného vzťahu, služby, tovaru alebo povinnosti ustanovenej prevádzkovateľovi alebo sprostredkovateľovi zákonom.

Počas výkonu kontrolnej činnosti daňové orgány ako kontrolované subjekty v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z. preukázali úradu potrebu vyhotovovania a uchovávanía kópií úradných dokladov, nevyhnutných na preukázanie daňového bonusu, do osobných spisov daňovníkov. Preto na základe skutkového a právneho stavu veci a zabezpečenia účelu využívania inštitútu daňového bonusu predseda úradu inicioval rokovanie s Ministerstvom financií Slovenskej republiky ako gestorom zákona o dani z príjmov. Výsledkom vzájomnej spolupráce bola novelizácia zákona o dani z príjmov (pozri časť 2.2.2).

7.2 Spracúvanie osobných údajov pri poskytovaní vernostných kariet

Spracúvanie osobných údajov prevádzkovateľmi, ktorí poskytujú svojim klientom vernostné bonusy formou vernostných kariet, bolo predmetom kontrolnej činnosti úradu v roku 2011. Preverovanie stavu spracúvania osobných údajov pri poskytovaní vernostných kariet bolo dôsledkom bilaterálneho stretnutia úradu s partnerským dozorným orgánom v Českej republike v Luhačoviciach konanom v roku 2010.

Zámerom kontrolnej činnosti bolo preveriť prevádzkovateľov poskytujúcich vernostné karty a s tým súvisiace bonusy vo vzťahu k spracúvaniu osobných údajov dotknutých osôb. Kontroly boli realizované v obchodných reťazcoch a v sieti lekární, ktoré podnikajú rovnako v Slovenskej republike, ako aj v Českej republike. Kontrolované boli dva obchodné reťazce (kontroly sa vykonávali v centrálach obchodných reťazcov) a päť lekární zaradených do jednej obchodnej siete.

Počas výkonu kontroly úrad preveroval najmä právny základ spracúvania osobných údajov, dodržiavanie získavania a spracúvania osobných údajov na každý účel osobitne a plnenie ostatných základných povinností prevádzkovateľa, relevantnosť rozsahu spracúvaných osobných údajov s účelom ich spracúvania, ochranu a bezpečnosť spracúvaných osobných údajov a rešpektovanie práva dotknutej osoby na informácie o všetkých okolnostiach spracúvania jej osobných údajov pri ich získavaní. Pre výsledky kontrolnej činnosti pozri časť 7.2.1 a 7.2.2.

7.2.1 Spracúvanie osobných údajov lekárňami

Lekárne ako prevádzkovatelia informačných systémov boli v čase výkonu kontrolnej činnosti oprávnené spracúvať osobné údaje pacientov pri vydávaní liekov a zdravotníckych pomôcok na predpis podľa zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Výkonom kontroly úrad zistil, že lekárne spracúvali osobné údaje spravidla v informačných systémoch prevádzkovaných na účely vedenia personálnej a mzdovej agendy podľa iných osobitných predpisov, databázy o pacientoch, poskytovania vernostných zliav a na účel marketingu o vlastných produktoch.

S ohľadom na citlivosť osobných údajov spracúvaných lekárňami (zdravotný stav a rodné číslo) sa úrad pri výkone kontrolnej činnosti zameril aj na preverenie stavu zabezpečenia ich ochrany. Všetky kontrolované subjekty mali v dostatočnej miere prijaté primerané bezpečnostné opatrenia v zmysle § 15 ods. 2 písm. a) zákona č. 428/2002 Z. z.

Kontrolné zistenia sa týkali najmä neprimeraného rozsahu získavaných osobných údajov, získavania osobných údajov na rozdielne účely spoločne, určenia správneho právneho základu na spracúvanie osobných údajov a plnenia informačnej povinnosti dotknutých osôb pri získavaní ich osobných údajov.

Presný zoznam osobných údajov a účel ich spracúvania sú jednými z podstatných náležitostí pri spracúvaní osobných údajov. Rozsah osobných údajov, ktoré získaval prevádzkovateľ za účelom poskytovania vernostných kariet však nezodpovedal účelu ich spracúvania (napr. údaje o zdravotnej poisťovni, o profesii dotknutej osoby, dátum narodenia alebo telefónne číslo a email). Prevádzkovatelia zároveň získavali osobné údaje na rozdielne účely spoločne, a to na účely poskytnutia vernostného bonusu formou vernostnej karty a na marketingový účel, t. j. na poskytovanie informácií o nových produktoch a službách. V nadväznosti na neprimeraný rozsah získavaných osobných údajov, ktorý nezodpovedal účelu ich spracúvania, prevádzkovateľ spracúval osobné údaje v rozpore s ustanovením 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorého je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť, aby sa spracúvali len také osobné údaje, ktoré svojím rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu ich spracúvania a sú nevyhnutné na jeho dosiahnutie.

Určenie korektného právneho základu spracúvania osobných údajov prevádzkovateľom sa tiež preukázalo ako systémový problém. Kým pri vernostných kartách právnym základom spracúvania osobných údajov boli opatrenia na žiadosť dotknutej osoby podľa § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z., právnym základom spracúvania osobných údajov na účel priameho marketingu bol súhlas dotknutej osoby, v súlade s § 7 ods. 1 uvedeného zákona.

Posledným najčastejším porušením zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov na účely poskytovania vernostných kariet bolo nesplnenie povinnosti informovať dotknuté osoby o právnom základe spracúvania osobných údajov a o právach dotknutej osoby podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

7.2.2 Spracúvanie osobných údajov obchodnými reťazcami

Obchodné reťazce ako prevádzkovatelia v čase výkonu kontrolnej činnosti spracúvali osobné údaje v informačných systémoch prevádzkovaných na účely vedenia personálnej a mzdovej agendy a databázy uchádzačov o zamestnanie podľa osobitných predpisov a databázy zákazníkov. Osobné údaje o zákazníkoch boli spracúvané v informačných systémoch reklamácií a dobropisov, priameho marketingu, vernostného systému (tzv. zákaznicke karty) a monitorovania verejne prístupného priestoru.

Pri výkone kontrolnej činnosti sa úrad zamerl najmä na rozsah spracúvaných osobných údajov, stanovenie právneho základu ich spracúvania a poskytovanie relevantných informácií pri získavaní osobných údajov na účel poskytovania vernostných kariet, priameho marketingu, ako aj pri vybavovaní reklamácií.

Pri spracúvaní osobných údajov na účel poskytovania vernostných kariet a na účel priameho marketingu úrad zistil, že prevádzkovatelia získavali osobné údaje na rozdielne účely spoločne. V nadväznosti na rozsah spracúvaných osobných údajov, prevádzkovateľ spracúval osobné údaje v rozpore s ustanovením § 6 ods. 1 písm. d) a e) zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorých je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť, aby sa spracúvali len také osobné údaje, ktoré svojím rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu ich spracúvania a sú nevyhnutné na jeho dosiahnutie, a získavať osobné údaje na rozdielne účely osobitne a zabezpečiť, aby sa osobné údaje spracúvali a využívali výlučne spôsobom, ktorý zodpovedá účelu, na ktorý boli zhromaždené, pričom je neprípustné združovať osobné údaje, ktoré boli získané na rozdielne účely.

Porušením zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov na účely poskytovania vernostných kariet bolo nesplnenie povinnosti informovať dotknuté osoby o právnom základe spracúvania osobných údajov a o právach dotknutej osoby podľa § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

Pri spracúvaní osobných údajov obchodnými reťazcami úrad zistil aj nesprávnu aplikáciu ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. pri monitorovaní priestoru prístupného verejnosti kamerovým systémom. Podľa kontrolných zistení, prevádzkovanie kamerových systémov prevádzkovateľov zabezpečovali sprostredkovatelia. Najčastejším porušením bola absencia určenia podmienok spracúvania osobných údajov sprostredkovateľom v písomnej zmluve uzatvorenej s prevádzkovateľom v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z.

7.3 Spracúvanie osobných údajov realitnými kancelárkami

V roku 2011 úrad vykonal kontrolu spracúvania osobných údajov v dvoch realitných kanceláriách a v roku 2012 boli predmetom kontrolnej činnosti úradu štyri realitné kancelárie. Cieľom kontrolnej činnosti úradu bolo preveriť realitné kancelárie ako prevádzkovateľov spracúvajúcich osobné údaje na účely uzatvorenia nájomnej zmluvy alebo na účel uzatvorenia kúpnej zmluvy na nehnuteľnosť a s ňou súvisiaci vklad do katastra nehnuteľností. Dotknutými osobami, o ktorých realitné kancelárie spracúvajú osobné údaje, boli ich klienti, ktorí mali záujem o kúpu, predaj alebo prenájom nehnuteľností.

Pri výkone kontrolnej činnosti sa úrad zamerlal najmä na rozsah spracúvaných osobných údajov, právny základ spracúvania osobných údajov, bezpečnostné opatrenia prijaté za účelom ochrany osobných údajov a ostatné základné podmienky spracúvania osobných údajov.

Realitné kancelárie získavali osobné údaje v rámci vlastnej činnosti alebo prostredníctvom realitných maklérov, pričom rozsah osobných údajov spracúvaných realitnými kancelárkami zodpovedal účelu ich spracúvania v súlade s § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z.

Realitný makléř v rámci spracúvania osobných údajov realitnými kancelárkami vystupoval v postavení sprostredkovateľa spracúvajúceho osobné údaje dotknutých osôb na základe písomnej zmluvy uzatvorenej s prevádzkovateľom. Najčastejším porušením bola absencia vymedzenia rozsahu a určenia podmienok spracúvania osobných údajov sprostredkovateľom podľa § 5 ods. 2 a 3 a § 6 ods. 4 zákona č. 428/2002 Z. z.

Počas výkonu kontrolnej činnosti úrad zistil, že prevádzkovatelia získavali osobné údaje dotknutých osôb kopírovaním úradných dokladov. Takéto získavanie osobných údajov však nebolo nevyhnuté pre dosiahnutie účelu ich spracúvania podľa § 6 ods. 1 písm. d) v spojitosti s § 10 ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.

Bezpečnosť je jedna z kľúčových otázok pri spracúvaní osobných údajov, v dôsledku čoho úrad preveroval aj rozsah prijatých bezpečnostných opatrení. Kontrolou sa preukázalo, že prevádzkovatelia neprijali primerané bezpečnostné opatrenia vo vzťahu k ochrane spracúvaných osobných údajov v zmysle § 15 ods. 2 písm. a) a § 16 zákona č. 428/2002 Z. z.

Na všetkých kontrolovaných prevádzkovateľov sa zároveň vzťahovala povinnosť registrácie informačných systémov podľa § 25 a nasl. zákona č. 428/2002 Z. z. Žiaden zo subjektov si túto povinnosť nespĺnil.

V nadväznosti na kontrolné zistenia úrad v roku 2012 inicioval rokovania s Národnou asociáciou realitných kancelárií, cieľom ktorých bolo oboznámiť prevádzkovateľov podnikajúcich v oblasti realít s najčastejšími kontrolnými zisteniami v tejto sfére a zabezpečiť náležitú aplikáciu zákonných ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. v praxi.

7.4 Spracúvanie osobných údajov deťskými domovmi

V roku 2012 úrad preveroval stav ochrany osobných údajov spracúvaných podľa zákona č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov v piatich vybraných deťských domovoch ako prevádzkovateľov na území Slovenskej republiky.

Kontrolnou činnosťou sa úrad zameril na spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb v informačných systémoch prevádzkovateľov; najčastejšie išlo o prevádzkovanie informačných systémov, v ktorých prevádzkovatelia spracúvali osobné údaje o chovancoch deťského domova a na účely personálnej a mzdovej agendy podľa osobitných zákonov.

Výkonom kontrolnej činnosti úrad zistil najmä pochybenia pri vedení evidencie informačných systémov a poučení oprávnených osôb. O prevádzkovaných informačných systémoch boli prevádzkovatelia povinní mať vypracované evidenčné listy, ktoré však boli buď nedostatočne vypracované alebo absentovali úplne, čím sa dopustili porušenia § 29 ods. 1 a § 30 zákona č. 428/2002 Z. z. Poučenia oprávnených osôb neobsahovali špecifikáciu oprávnení a popis povolených činností oprávnených osôb prevádzkovateľa podľa § 17 zákona č. 428/2002 Z. z. Pri ostatných povinnostiach na úseku ochrany osobných údajov prevádzkovatelia postupovali v súlade so zákonom.

7.5 Spracúvanie osobných údajov ubytovacími zariadeniami

V roku 2012 sa úrad zameril aj na preverenie spracúvania osobných údajov ubytovacími zariadeniami podľa zákona č. 253/1998 Z. z. o hlásení pobytu občanov Slovenskej republiky a registri obyvateľov Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o hlásení pobytu občanov“) a zákona č. 404/2001 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Kontrolnú činnosť vykonal úrad u piatich vybraných prevádzkovateľov.

Výkonom kontrolnej činnosti úrad zistil, že prevádzkovatelia spracúvali osobné údaje dotknutých osôb v informačnom systéme evidencie ubytovaných osôb (tuzemskí aj zahraniční hostia) elektronicky alebo v listinnej podobe. Preverením rozsahu získavaných osobných údajov úrad zistil spracúvanie osobných údajov o tuzemských hosťoch nad rámec zákona o hlásení pobytu občanov; prevádzkovatelia vo svojej evidencii ubytovaných osôb zaznamenávali dátum narodenia tuzemského hosťa v rozpore s ustanoveniami § 6 ods. 1 písm. i) a § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorých je prevádzkovateľ povinný spracúvať osobné údaje v súlade so zákonom o hlásení pobytu občanom a s dobrými mravmi a konať spôsobom, ktorý neodporuje tomuto zákonu ani iným všeobecne záväzným právnym predpisom a ani ich neobchádza.

Súčasťou kontrolnej činnosti spracúvania osobných údajov ubytovacími zariadeniami, úrad preveroval aj spracúvanie osobných údajov na účely vedenia evidencie vyplatených miestnych poplatkov podľa osobitného predpisu upravujúceho spracúvanie osobných údajov pre účely dane za ubytovanie. Pri spracúvaní osobných údajov na účel evidencie ubytovaných osôb a evidencie vyplatených miestnych poplatkov prevádzkovatelia získavali osobné údaje na rozdielne účely spoločne v rozpore s § 6 ods. 1 písm. e) zákona č. 428/2002 Z. z.

7.6 Spracúvanie osobných údajov cestovnými kancelárkami

V rámci dozoru nad ochranou osobných údajov sa úrad pri výkone kontrolnej činnosti v roku 2012 zamerlal aj na spracúvanie osobných údajov cestovnými kancelárkami ako prevádzkovateľmi informačných systémov. Účelom kontrolnej činnosti bolo preverenie stavu ochrany osobných údajov a dodržiavania podmienok ich spracúvania najmä na účely uzatvárania zmluvy o obstaraní zájazdu. Dodržiavanie administratívnych postupov preveroval úrad u piatich prevádzkovateľov.

Kontrolnou činnosťou sa preukázalo, že pri uzatváraní zmlúv dochádzalo k spájaniu dvoch právnych základov pre spracúvanie osobných údajov. Podľa § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z. sa osobné údaje dotknutej osoby spracúvajú bez jej súhlasu, ak je to nevyhnutné pre plnenie zmluvy. Vyžadovanie súhlasu dotknutej osoby so spracúvaním jej osobných údajov na účely uzavretia zmluvy o obstaraní zájazdu bolo nad rámec uvedeného § 7 ods. 4 písm. b) zákona č. 428/2002 Z. z.

Súčasťou kontrolnej činnosti bola kontrola aj poisťných zmlúv, ktoré boli súčasťou zmlúv o obstaraní zájazdu. Spracúvaním osobných údajov na účel uzavretia zmluvy o obstaraní zájazdu a na účel uzavretia poisťnej zmluvy získavali prevádzkovatelia osobné údaje na rozdielne účely spoločne, v rozpore s § 6 ods. 1 písm. d) a e) zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorých je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť, aby sa spracúvali len také osobné údaje, ktoré svojím rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu ich spracúvania a sú nevyhnutné na jeho dosiahnutie, a získavať osobné údaje na rozdielne účely osobitne a zabezpečiť, aby sa osobné údaje spracúvali a využívali výlučne spôsobom, ktorý zodpovedá účelu, na ktorý boli zhromaždené, pričom je neprípustné združovať osobné údaje, ktoré boli získané na rozdielne účely.

7.7 Spracúvanie osobných údajov občianskymi združeniami

Predmetom kontrolnej činnosti úradu v rokoch 2011 a 2012 bolo aj preverenie dodržiavania ustanovení zákona č. 428/2002 Z. z. pri spracúvaní osobných údajov dotknutých osôb v informačných systémoch občianskych združení ako prevádzkovateľov, ktorých predmet činnosti vyplýva zo zákona č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov v znení neskorších predpisov. V roku 2011 preveril dva subjekty a v roku 2012 to bolo päť subjektov.

Kontrolné zistenia sa týkali najmä nedostatočného obsahu poučenia oprávnenej osoby, ktorý nezodpovedal § 17 zákona č. 428/2002 Z. z.; poučenie nešpecifikovalo oprávnenia a popis povolených činností oprávnených osôb prevádzkovateľa. Okrem porušenia § 17, prevádzkovatelia zároveň nemali v dostatočnej miere prijaté primerané opatrenia na zabezpečenie ochrany spracúvaných osobných údajov v súlade s § 15 uvedeného zákona.

8 Prešetrovanie oznámení a podnetov fyzických osôb a právnických osôb

Prešetrovanie oznámení a podnetov fyzických osôb a právnických osôb tvorilo podstatnú časť činnosti úradu vo vzťahu k občanom a podieľaní sa na ochrane ich práv. V rokoch 2011 a 2012 úrad vykonával prešetrovanie oznámení a podnetov podľa hmotnoprávných a procesných pravidiel ustanovených zákonom č. 428/2002 Z. z.,

ktoré reflektovali na podania týkajúce sa podozrenia z porušovania povinností alebo podmienok pri spracúvaní osobných údajov vyplývajúcich zo zákona (pozri prehľad v časti 6.1).

Nižšie uvedené prípady reflektujú na najčastejšie oblasti, ktoré boli predmetom prešetrovania na základe oznámení dotknutých fyzických osôb alebo podnetov iných subjektov.

8.1 Vybavovanie žiadostí na uplatňovanie práva dotknutej osoby

8.1.1 Neposkytnutie informácií na základe písomnej žiadosti dotknutej osoby

Vybavovanie žiadostí dotknutých osôb na uplatnenie ich práv zo strany prevádzkovateľa sa v rokoch 2011 a 2012 stalo predmetom prešetrovania na základe oznámení dotknutých osôb smerujúcich voči prevádzkovateľovi, ktorý na písomnú žiadosť dotknutej osoby nereagoval. V roku 2011 úrad prešetroval päť oznámení dotknutých osôb a v roku 2012 tiež päť oznámení dotknutých osôb.

Podľa zákona č. 428/2002 Z. z. má dotknutá osoba právo na základe písomnej žiadosti vyžadovať od prevádzkovateľa informácie o stave spracúvania svojich osobných údajov, informácie o zdroji, z ktorého prevádzkovateľ získal jej osobné údaje, ich odpis, opravu nesprávnych, neúplných alebo neaktuálnych osobných údajov a ich likvidáciu v prípadoch vymedzených zákonom. Prevádzkovateľ je povinný vyhovieť požiadavkám dotknutej osoby podľa § 21 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. a písomne ju informovať o stave spracúvania jej osobných údajov najneskôr do 30 dní od ich prijatia.

Prešetrením oznámení úrad zistil, že najčastejším porušením zo strany prevádzkovateľa bolo neposkytnutie informácie o stave spracúvania osobných údajov dotknutej osoby na jej žiadosť podľa § 20 v lehote podľa § 21 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. Oznámenia dotknutých osôb boli opodstatnené.

8.1.2 Obmedzenie práv dotknutej osoby – likvidácia a prenos osobných údajov dotknutých osôb pobočkou poisťovne z iného členského štátu

V druhom polroku 2012 úrad prešetroval sedem oznámení dotknutých osôb vo veci vyjadrenia nesúhlasu s postupom pobočky poisťovne z iného členského štátu pri integrácii osobných údajov z „platných alebo neplatných“ poisťných zmlúv na územie iného členského štátu Európskej únie a s ich spracúvaním mimo územia Slovenskej republiky podľa zákona č. 8/2008 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poisťovníctve“).

Dotknuté osoby uplatnili svoje právo v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z. a požiadali prevádzkovateľa o likvidáciu osobných údajov z dôvodu zániku poisťných zmlúv.

Prešetrením sa zistilo, že prevádzkovateľ je povinný podľa zákona o poisťovníctve uchovávať poisťné zmluvy, vrátane ich zmien, dodatkov a s nimi súvisiacich dokladov, údaje a kópie dokladov o preukázaní totožnosti klienta, poisťné zmluvy a doklady súvisiace s uzavretím a správou poisťných zmlúv počas trvania poistenia a po zániku poistenia do

uplynutia premlčacej doby na uplatnenie práv z poisťnej zmluvy, najmenej však desať rokov od skončenia zmluvného vzťahu s klientom. Prevádzkovateľ tak nemohol požiadavke dotknutých osôb na likvidáciu ich osobných údajov vyhovieť, čím došlo k zákonnému obmedzeniu práv dotknutých osôb podľa osobitného zákona o poisťovníctve. Túto skutočnosť však bol prevádzkovateľ povinný podľa zákona č. 428/2002 Z. z. bezodkladne oznámiť dotknutým osobám a úradu.

Prevádzkovateľ neoznámil obmedzenie práv dotknutým osobám, čím porušil § 22 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.2 Zverejňovanie osobných údajov

8.2.1 Zverejňovanie neplatičov spoločenstvami vlastníkov bytov a nebytových priestorov

V roku 2011 úrad prešetroval tri oznámenia dotknutých osôb a v roku 2012 prešetroval úrad dve oznámenia dotknutých osôb v súvislosti so zverejňovaním osobných údajov vlastníkov bytov ako neplatičov v spoločných priestoroch bytových domov, ktoré sa v uplynulom období stalo prostriedkom vlastníkov bytov pri vymáhaní nezaplatených pohľadávok.

Prešetrením skutkového a právneho stavu veci sa zistilo, že správcovia bytových domov a spoločenstvá vlastníkov bytov a nebytových priestorov postupujú podľa zákona č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o vlastníctve bytov“). Pri zverejňovaní osobných údajov neplatičov dochádzalo najčastejšie k zverejneniu osobných údajov v rozsahu meno, priezvisko a výška nedoplatku (tzv. ekonomická identita dotknutej osoby), pričom zákon o vlastníctve bytov neumožňoval zverejňovanie osobných údajov neplatičov na úseku vlastníctva a správy bytov a nebytových priestorov. Na účely ochrany jednotlivých vlastníkov poskytoval individuálne právo vlastníka bytu alebo nebytového priestoru v dome nahliadať do dokladov týkajúcich sa správy domu alebo čerpania fondu prevádzky, údržby a opráv.

Zverejnenie osobných údajov dotknutých osôb v spoločných priestoroch bytového domu, prístupných všetkým osobám vstupujúcim do priestoru bytového domu, bolo v rozpore so zákonom o vlastníctve bytov s § 6 ods. 1 písm. i) v nadväznosti na § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

Ďalším najčastejším pochybením bola absencia alebo neúplnosť poučení oprávnených osôb podľa § 17 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.2.2 Zverejňovanie osobných údajov na obecnej tabuli

V roku 2011 úrad prešetroval zákonnosť spracúvania osobných údajov na základe podaného podnetu smerujúceho voči obci ako prevádzkovateľovi, ktorá na obecnej tabuli zverejnila informácie o výške odstupného zamestnanca obecného úradu v rozsahu funkcia zamestnanca obecného úradu a výška odstupného. Dotknutá osoba bola jediným zamestnancom obecného úradu, teda aj bez zverejnenia mena a priezviska bola bez námahy identifikovateľná.

Prešetrením postupu prevádzkovateľa sa zistilo, že pri výkone svojej činnosti postupuje podľa viacerých osobitných zákonov, avšak ani jeden mu v danom prípade neumožňoval zverejniť predmetné osobné údaje na úradnej tabuli. Podľa zákona č. 428/2002 Z. z. ak sa osobné údaje spracúvajú na základe osobitného zákona, prevádzkovateľ ich môže z informačného systému sprístupniť bez súhlasu dotknutej osoby len vtedy, ak osobitný zákon ustanovuje účel sprístupňovania osobných údajov a zoznam osobných údajov, ktoré možno sprístupniť, ako aj tretie strany, prípadne okruh príjemcov, ktorým sa osobné údaje sprístupňujú.

Obecný úrad ako prevádzkovateľ zverejnil osobné údaje dotknutej osoby v rozpore s § 7 odsek 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.2.3 Zverejňovanie osobných údajov občianskym združením na internetovej stránke

V roku 2012 úrad prešetroval šesť oznámení dotknutých osôb v súvislosti so zverejnením rozsudku okresného súdu umiestneného na internetovej stránke občianskeho združenia. Rozsudok obsahoval osobné údaje dotknutých osôb v rozsahu meno, priezvisko, dátum narodenia, adresa bydliska, sociálny status (rodinné a sociálne vzťahy, postavenie odporcu a svedka).

Prešetrením predmetnej veci úrad zistil, že osobitným zákonom, ktorý ustanovuje právo účastníka konania uverejniť právoplatné rozhodnutie súdu okrem rozhodnutí týkajúcich sa maloletých, je zákon č. 99/1964 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Občiansky súdny poriadok“). Podmienky zverejňovania súdnych rozhodnutí, vrátane anonymizovania potrebného rozsahu osobných údajov ustanovuje zákon č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a jeho vykonávací predpis, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o zverejňovaní súdnych rozhodnutí.

Prevádzkovateľ zverejnil rozhodnutie súdu v rozpore s Občianskym súdnym poriadkom a súvisiacimi osobitnými predpismi a v rozpore s § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.2.4 Zverejňovanie neplatičov poisťovňami

V roku 2011 a 2012 úrad na základe oznámení dotknutých osôb prešetroval aj zákonnosť zverejňovania osobných údajov fyzických osôb - neplatičov poisťovňami ako prevádzkovateľmi. V roku 2011 úrad prešetroval dve oznámenia týkajúce sa zverejňovania osobných údajov podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) a jedno oznámenie týkajúce sa zverejňovania osobných údajov podľa zákona č. 580/2004 Z. z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z. z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnom poistení“). V roku 2012 úrad prešetroval jedno oznámenie vo vzťahu k zverejňovaniu osobných údajov podľa zákona o zdravotnom poistení.

Prešetrením oznámení týkajúcich sa podozrenia z porušovania povinností pri zverejňovaní osobných údajov podľa zákona o zdravotnom poistení, úrad zistil, že zdravotná poisťovňa zverejňovala na svojej internetovej stránke zoznam poistencov

a platiteľov poistného, ktorí nezaplatili preddavky na poistné; u fyzickej osoby prevádzkovateľ zverejňoval meno a priezvisko dotknutej osoby, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt, rok narodenia a výšku pohľadávky, ak bola pohľadávka vyššia ako 10 eur. V prešetrovaných veciach úrad konštatoval súlad spracúvania osobných údajov prevádzkovateľom pri zverejňovaní zoznamu poistencov a platiteľov poistného, ktorí nezaplatili preddavky na poistné zoznamu osôb, so zákonom č. 428/2002 Z. z.

Obdobný postup pri zverejňovaní osobných údajov fyzických osôb, ktoré majú nedoplatok na sociálnom poistení, úrad zistil prešetrovaním oznámení dotknutých osôb smerujúcich voči zverejňovaniu osobných údajov podľa zákona o sociálnom poistení. Prevádzkovateľ zverejňoval zoznam fyzických osôb a právnických osôb, voči ktorým evidoval pohľadávky v rozsahu a spôsobom podľa zákona o sociálnom poistení; zoznam osobných údajov prevádzkovateľ zverejňoval v rozsahu meno a priezvisko dotknutej osoby, jej trvalý alebo prechodný pobyt a suma pohľadávky. V prešetrovaných veciach úrad konštatoval súlad spracúvania osobných údajov prevádzkovateľom pri zverejňovaní zoznamu fyzických osôb, voči ktorým evidoval pohľadávky, so zákonom č. 428/2002 Z. z.

8.2.5 Zverejňovanie osobných údajov - „Gorila“

Po zverejnení dokumentu s označením „Gorila“ na internetových stránkach v roku 2011, úrad z vlastnej iniciatívy a na základe oznámenia dotknutej osoby vykonal šetrenie, predmetom ktorého bolo podozrenie z neoprávneného zverejňovania osobných údajov.

Prešetrovaním veci úrad zistil, že dokument „Gorila“ obsahoval osobné údaje, vrátane rodných čísiel, ktoré boli zverejnené na rôznych internetových stránkach prevádzkovaných nielen na území Slovenskej republiky ale aj v krajinách mimo jurisdikcie slovenského právneho poriadku. S ohľadom na územnú pôsobnosť zákona č. 428/2002 Z. z. úrad konštatoval porušenie ustanovenia § 8 ods. 2 druhá veta, podľa ktorého sa zverejňovanie rodného čísla zakazuje. Vo zvyšnej časti veci prešetrovanej z vlastnej iniciatívy úrad podal oznámenie o podozrení z prečinu podľa § 374 Trestného zákona adresované Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky. Úrad zároveň postúpil oznámenie, pre podozrenie, že dokument bol spracovaný spravodajskou službou Národnej rade Slovenskej republiky, ktorá v takýchto prípadoch v zmysle § 33 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z. vykonáva dozor nad ochranou osobných údajov.

Vzhľadom na skutočnosť, že subjekty prevádzkujúce internetové stránky mali sídlo aj mimo územia Slovenskej republiky a teda boli mimo pôsobnosti zákona č. 428/2002 Z. z., vo vzťahu k zverejňovaniu rodných čísiel dotknutých osôb, úrad mal obmedzené možnosti, a preto požiadal partnerské dozorné orgány v členských štátoch Európskej únie o spoluprácu, prešetrovanie zákonnosti zverejnenia dokumentu „Gorila“ týmito subjektmi a zjednanie nápravy; medzinárodná spolupráca v predmetnej veci priebežne pokračuje aj v roku 2013.

8.3 Zverejňovanie osobných údajov a kopírovanie úradných dokladov v pôsobnosti územnej samosprávy

8.3.1 Zverejnenie osobných údajov obyvateľov v Kronike obce

V roku 2011 úrad na základe oznámenia dotknutej osoby prešetroval zverejnenie dokumentu Kronika obce na internetovej stránke obce. Dokument obsahoval osobné údaje v počte 1 257 dotknutých osôb (obyvateľov obce) v rozsahu meno, priezvisko, rodné priezvisko a dátum narodenia. Dokument obsahoval aj mená, priezviská, dátumy narodenia a dátumy úmrtia 14 obyvateľov obce, vo vzťahu k siedmim párom dotknutých osôb údaj o tom, že uzavreli manželstvo, a meno, priezvisko, rodné priezvisko, dátum narodenia a adresu nového miesta trvalého pobytu ôsmich osôb, ktoré sa z obce odsťahovali.

V súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. možno osobné údaje spracúvať len so súhlasom dotknutej osoby, ak tento zákon neustanovuje inak. V prípade, že prevádzkovateľ spracúva osobné údaje na základe súhlasu dotknutej osoby, je povinný v prípade pochybností preukázať úradu kedykoľvek na jeho žiadosť, že súhlasom disponuje.

Prešetrením skutkového a právneho stavu veci úrad zistil, že prevádzkovateľ spracúval osobné údaje bez primeraného právneho základu, nakoľko žiaden osobitný zákon mu neumožňoval spracúvanie osobných údajov v danej veci a nedisponoval ani súhlasmi dotknutých osôb pre spracúvanie ich osobných údajov na daný účel. Pokiaľ však ide o zverejňovanie osobných údajov ako spracovateľskú operáciu podľa zákon č. 428/2002 Z. z., ten, kto mieni zverejniť osobné údaje dotknutej osoby, nesmie svojim konaním neoprávnene zasahovať do práva na ochranu jej osobnosti a súkromia a ich zverejnenie nesmie byť v rozpore s oprávnenými záujmami dotknutej osoby. Zverejnením osobných údajov dotknutých osôb bez ich súhlasu, prevádzkovateľ konal v rozpore s § 7 ods. 1 a 2 v nadväznosti na § 7 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.3.2 Zverejňovanie osobných údajov obcou nad rámec zákona o slobode informácií

Úrad v roku 2012 preveroval oznámenie dotknutej osoby vo vzťahu k neoprávnenému zverejňovaniu osobných údajov podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o slobode informácií“). Oznámenie dotknutej osoby smerovalo voči obci ako povinnej osobe a prevádzkovateľovi, ktorá v zverejnenom dokumente o uznesení z riadneho zasadnutia obecného zastupiteľstva neoprávnene zverejnila aj osobné údaje, vrátane rodného čísla, ktoré sa zverejňovať generálne zakazuje.

Prešetrením veci úrad zistil, že rodné čísla dotknutých osôb sú v dokumente znepřístupnené, ale po skopírovaní textu do textového editoru sú všetky znepřístupnené osobné údaje čitateľné, vrátane rodného čísla. Zamedzenie prístupu k osobným údajom ich začíernením vykonal prevádzkovateľ spôsobom, ktorý nezabezpečuje ich dostatočnú ochranu, v dôsledku čoho prevádzkovateľ nepostupoval v súlade s § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.3.3 Spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb v súvislosti s kopírovaním úradných dokladov pri vydávaní parkovacích kariet

Na základe oznámenia dotknutej osoby a podnetu iného subjektu, preveroval úrad v roku 2012 súlad spracúvania osobných údajov dotknutých osôb so zákonom č. 428/2002 Z. z. v súvislosti so spracúvaním osobných údajov dotknutých osôb mestom, resp. spoločnosťou, ktorá na základe poverenia mesta realizuje projekt regulácie statickej dopravy v centrálnej mestskej parkovacej zóne mesta.

Prešetrením oznámenia a podnetu úrad zistil, že prevádzkovateľ vydával dotknutým osobám (obyvateľom mesta) rezidentské parkovacie karty na základe ich žiadosti. V súvislosti s vybavením žiadosti prevádzkovateľ vyžadoval od dotknutej osoby predloženie úradných dokladov za účelom overenia jej totožnosti, pričom z predložených dokladov si vyhotovoval fotokópie.

Parkovanie obyvateľov mesta v čase prešetrovania veci upravoval zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o cestnej premávke“), ktorý však neumožňoval prevádzkovateľovi kopírovanie a uchovávanie úradných dokladov za účelom vydávania parkovacích kariet. Súhlas, ako druhý možný právny základ na kopírovanie úradných dokladov na žiadosti o vydanie parkovacej karty nebol v danom prípade právne opodstatnený. Takýto spôsob získavania osobných údajov nebol nevyhnutný na dosiahnutie účelu spracúvania (postačovalo nahliadnutie do predložených dokladov za účelom overenia totožnosti žiadateľa). Šetrenie zároveň preukázalo, že súhlas bol vynútený, resp. podmienený odmietnutím zmluvy. Prevádzkovateľ tak spracúval osobné údaje dotknutých osôb v rozpore s ustanovením § 10 odsek 1 písm. c) a ods. 6 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.4 Spracúvanie osobných údajov v zdravotníctve

8.4.1 Neoprávnené sprístupňovanie osobných údajov poskytovateľom zdravotnej starostlivosti

V roku 2012 sa na základe informácie odvysielanej v médiách úrad zaoberal podnetom týkajúcim sa neoprávneného sprístupňovania osobných údajov dotknutých osôb poskytovateľom zdravotnej starostlivosti. Poskytovateľ zdravotnej starostlivosti ako prevádzkovateľ sprístupnil osobné údaje dotknutej osoby v rozsahu meno, priezvisko, rok narodenia, oddelenie, na ktorom bola hospitalizovaná a údaj týkajúci sa jej zdravia (napr. hepatitída, alergia, cukrovka, riziko pádu) prostredníctvom farebne odlišeného identifikačného náramku, ktorý mala dotknutá osoba pripevnený na ruke na viditeľnom mieste.

Právnym základom spracúvania osobných údajov týkajúcich sa zdravia dotknutých osôb je zákon č. 576/2004 Z. z. o zdravotnej starostlivosti, službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o zdravotnej starostlivosti“), ktorý umožňuje ich sprístupňovanie v presne vymedzených prípadoch a priamo zákonom ustanoveným fyzickým osobám a tretím stranám. Na takéto sprístupňovanie osobných údajov sa súhlas dotknutej osoby nevyžaduje.

Počas výkonu šetrenia úrad zistil, že dotknuté osoby vyjadrili písomný súhlas s takýmto sprístupňovaním osobných údajov pri nástupe na hospitalizáciu u prevádzkovateľa a boli povinné nosiť identifikačné náramky na viditeľnom mieste aj na verejne prístupných priestoroch prevádzkovateľa, čím dochádzalo k sprístupňovaniu ich osobných údajov aj iným ako oprávneným osobám. Vyžadovanie súhlasu na iné sprístupňovanie osobných údajov ako bolo umožnené zákonom o zdravotnej starostlivosti bolo v rozpore s § 6 ods. 1 písm. i) v nadväznosti na § 7 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.4.2 Používanie rodného čísla lekárom ako čísla listu pri písomnej komunikácii

V druhom polroku 2012 sa úrad zaoberal prešetrovaním oznámenia dotknutej osoby, ktorá namietala používanie rodného čísla ako čísla listu pri písomnej komunikácii s odborným lekárom.

Lekárska posudková činnosť nemocenského poistenia so zreteľom na účelné vynakladanie prostriedkov na nemocenské poistenie zahŕňala kontrolu posudzovania spôsobilosti na prácu ošetrojúcim lekárom a kontrolu dodržiavania liečebného režimu dočasne práceneschopného poistenca. Lekársku posudkovú činnosť vykonával posudkový lekár sociálneho poistenia príslušnej pobočky a posudkový lekár sociálneho poistenia ústredia.

Podľa zákona o zdravotnej starostlivosti sa údaje zo zdravotnej dokumentácie osoby sprístupňujú formou nahliadania do jej zdravotnej dokumentácie posudkovému lekárovi na účely lekárskej posudkovej činnosti pri výkone sociálneho poistenia v celom rozsahu a poskytovateľ (ošetrojúci zdravotný pracovník) je povinný údaje zo zdravotnej dokumentácie poskytnúť aj na základe písomného vyžiadania osobám oprávneným nahliadať do zdravotnej dokumentácie, a to formou výpisu zo zdravotnej dokumentácie v rozsahu, ktorý priamo súvisí s účelom vyžiadania a nepresahuje rozsah sprístupňovania údajov týmito osobám.

Posudkový lekár ako aj ošetrojúci zdravotný pracovník – lekár boli podľa zákona o zdravotnej starostlivosti oprávnení spracúvať aj rodné číslo dotknutej osoby.

Pri spracúvaní osobných údajov možno využiť na účely určenia fyzickej osoby všeobecne použiteľný identifikátor (rodné číslo) ustanovený osobitným zákonom len vtedy, ak jeho použitie je nevyhnutné na dosiahnutie daného účelu spracúvania, t. j. ak by nepoužitím rodného čísla došlo alebo mohlo dôjsť k vážnym chybám pri spracúvaní osobných údajov zámenou fyzických osôb, a to najmä v informačných systémoch, v ktorých sú spracúvané osobitné kategórie osobných údajov.

Aj z týchto dôvodov sa v zdravotníctve vo všeobecnosti na základe zákona používa na presnú identifikáciu rodné číslo dotknutej osoby – pacienta, nakoľko je pacient spravidla liečený počas svojho života u viacerých ošetrojúcich lekárov, resp. v rôznych zdravotníckych ambulanciách. V týchto prípadoch preto pri komunikácii medzi lekármi nejde o poskytovanie rodného čísla, keďže obaja lekári rodné číslo spracúvajú, ale o overovanie, že obaja posudzujú zdravotný stav jednej a tej istej dotknutej osoby – pacienta.

Počas výkonu šetrenia úrad zistil, že posudkový lekár uviedol rodné číslo dotknutej osoby – pacienta v liste adresovanom priamo ošetrojúcemu lekárovi ako číslo listu v jeho časti „Naše číslo“ bez označenia, že ide o rodné číslo. Z takto koncipovaného listu nie je možné priamo zistiť, že ide o rodné číslo a ani ho nemožno jednoznačne priradiť konkrétnej

dotknutej osobe. Uvedením tohto čísla v inej dokumentácii (napr. v knihe odoslanej pošty) bez ďalších osobných údajov fyzickej osoby, ktorej patrí, je len číslom, ktoré nemožno bez vynaloženia zvýšeného úsilia priradiť konkrétnej dotknutej osobe (adresátom je totiž ošetrojúci lekár).

Zároveň, oprávnené osoby prevádzkovateľa, ktoré prichádzajú do styku s osobnými údajmi a vedia číslo priradiť konkrétnej fyzickej osobe, sú povinné zachovávať mlčanlivosť o osobných údajoch, s ktorými prídu do styku a oprávnené osoby v postavení zdravotníckych pracovníkov sú povinné zachovávať mlčanlivosť aj o ďalších skutočnostiach, ktoré súvisia so zdravotným stavom pacientov a zabezpečiť ich ochranu tak, aby nedošlo k ich strate alebo zneužitiu.

Skutočnosť, že prevádzkovateľ zvolil vyššie uvedený spôsob spracúvania rodného čísla v rámci komunikácie posudkového lekára s ošetrojúcimi lekármi zdravotníckych zariadení, prevádzkovateľ tým nevystavil dotknuté osoby zvýšenému riziku zneužitia osobných údajov. Uvedený spôsob spracúvania v tomto konkrétnom prípade úrad neposúdil ako porušenie zákona č. 428/2002 Z. z.

8.4.3 Spracúvanie osobných údajov dotknutých osôb v súvislosti so zasielaním poštových zásielok zdravotnou poisťovňou

Na základe oznámenia dotknutej osoby úrad v roku 2012 prešetroval doručenie poštovej zásielky, ktorá obsahovala osobné údaje dotknutej osoby, vrátane jej ekonomickej identity označenej pod názvom „PREDEXEKUČNÁ VÝZVA“

Prešetrovaním predmetnej veci úrad zisťoval právny a skutkový stav veci, na základe ktorého konštatoval, že právnym základom spracúvania osobných údajov zdravotnými poisťovňami je zákon o zdravotnom poistení, ktorý oprávňuje zdravotnú poisťovňu zverejňovať na internetovej stránke osobné údaje poistencov a platiteľov poistného, ktorí nezaplatili preddavky na poistné, len v zákonom stanovenom prípade; zverejňovanie ekonomickej identity formou predexekučnej výzvy v predmetnom právnom predpise absentuje.

Poštové podmienky vydané v zmysle zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov vymedzujú údaje obsiahnuté v adrese v rozsahu označenie adresáta (meno a priezvisko, alebo názov organizácie), označenie odovzdávacieho miesta (názov ulice/námestia, verejného priestranstva, obce resp. jej časti) a číslo domu, príp. aj číslo bytu, poštové smerovacie číslo s názvom dodávacej pošty.

Podľa zákona č. 428/2002 Z. z. prevádzkovateľ je povinný zabezpečiť, aby sa spracúvali len také osobné údaje, ktoré svojím rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu ich spracúvania a sú nevyhnutné na jeho dosiahnutie. V špecifických prípadoch je akceptovateľné uvedenie napr. dátumu narodenia na doručovanej zásielke, z dôvodu presnejšej identifikácie osoby a zamedzeniu zámeny.

Uvádzanie osobných údajov o ekonomickej identite dotknutej osoby na poštovej zásielke zdravotnej poisťovne nie je nevyhnutné na dosiahnutie účelu doručenia zásielky a informovania dotknutej osoby. Prevádzkovateľ tak spracúval osobné údaje v rozpore s § 6 ods. 1 písm. d) a i) zákona č. 428/2002 Z. z.

8.5 Spracúvanie osobitnej kategórie osobných údajov v školstve

8.5.1 Spracúvanie rodného čísla pri testovaní žiakov ZŠ z anglického jazyka

Na základe podnetu úrad v roku 2012 prešetroval vyžadovanie a spracúvanie rodných čísel žiakov základných škôl na testovacích hárkoch „Hodnotenie kvality vzdelávania na základných a stredných školách Slovenskej republiky v kontexte prebiehajúcej obsahovej reformy vzdelávania“.

Preverovaním skutkového stavu veci úrad zistil, že jednotlivé základné školy poskytli administrátorom ako oprávneným osobám prevádzkovateľa osobné údaje testovaných žiakov. Žiaci na tlačivá písomných testov mali podľa pokynov administrátora napísať svoje rodné čísla ako „kód žiaka“.

Podľa zákona č. 428/2002 Z. z. je možné spracúvať osobné údaje dotknutých osôb len so súhlasom dotknutej osoby. Súhlas sa nevyžaduje ak sa osobné údaje spracúvajú na základe osobitného zákona. Osobitným zákonom v danom prípade bol zákon č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov upravujúci práva a povinnosti prevádzkovateľa, ktorý zodpovedá za testovanie žiakov v školách, vykonáva testovanie, spracovanie, vyhodnocovanie a uchovávanie výsledkov externého merania alebo testovania, vedie evidenciu výsledkov externých skúšok alebo testovania. Prevádzkovateľ však nespracúval osobné údaje na základe tohto osobitného zákona a nedisponoval ani písomným súhlasom zákonných zástupcov testovaných žiakov a ani plnoletých žiakov. Osobné údaje tak spracúval v rozpore s § 7 ods. 1 a 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

Prešetrovaním podnetu úrad ďalej zistil, že prevádzkovateľ vykonával testovanie, ako aj spracúvanie osobných údajov žiakov na základe zmluvy s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky ako sprostredkovateľ. Zákon č. 428/2002 Z. z. upravuje povinnosť prevádzkovateľa ustanoviť v písomnej zmluve sprostredkovateľovi rozsah osobných údajov a podmienky ich spracúvania a dohliadať na plnenie zmluvných ustanovení medzi prevádzkovateľom a sprostredkovateľom. Zmluva neobsahovala rozsah a podmienky spracúvania osobných údajov v zmysle § 5 ods. 2 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.5.2 Použitie druhej strany dokumentu ako školskej pomôcky

V roku 2012 úrad prešetroval podnet smerujúci voči základnej škole ako prevádzkovateľovi informačného systému, ktorý použil mzdový list zamestnanca školy s chybnou tlačou obsahujúceho osobné údaje ako školskú pomôcku pre žiakov školy.

Výkonom šetrenia úrad zistil, že podnet bol opodstatnený, nakoľko na čistú stranu mzdového listu zamestnanca boli vytlačené pracovné listy pre žiakov školy. Podľa zákona č. 428/2002 Z. z. za bezpečnosť spracúvania osobných údajov zodpovedá prevádzkovateľ tým, že ich chráni pred náhodným ako aj nezákonným poškodením a zničením, náhodnou stratou, zmenou, nedovoleným prístupom a sprístupnením ako aj pred akýmikoľvek inými neprístupnými formami spracúvania. Na tento účel prevádzkovateľ neprijal primerané technické, organizačné a personálne opatrenia zodpovedajúce spôsobu spracúvania, čím porušil § 15 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.6 Spracúvanie osobných údajov inštitúciami poskytujúcimi finančné služby

8.6.1 Vyžadovanie dokladu totožnosti pri platbe kartou

V súvislosti s problematikou vyžadovania dokladu totožnosti pri platbe kartou úrad prešetroval v roku 2011 jedno oznámenie dotknutej osoby a vykonal kontrolnú činnosť u troch subjektov. V roku 2012 úrad prešetroval šesť oznámení dotknutých osôb a skontroloval tri subjekty.

Prešetrením vecí a výkonom kontrolných činností úrad zistil, že bankové inštitúcie prijímali platby aj formou platobných terminálov, ktoré využívali prevádzkovatelia vo svojich obchodných prevádzkach. Súčasťou prijímania platieb cez platobný terminál bolo overovanie totožnosti klienta pri platbe kartou v obchodnej prevádzke vykonávané prevádzkovateľmi na základe zmluvy o prijímaní kariet, ktorú banka uzatvorila s prevádzkovateľom. Podľa predmetnej zmluvy prevádzkovateľ požadoval občiansky preukaz, overoval totožnosť osoby a zapisoval číslo občianskeho preukazu na potvrdenku z POS terminálu. Prevádzkovatelia si však na daný účel nesplnili povinnosť informovať dotknutú osobu o všetkých podmienkach spracúvania jej osobných údajov, čím porušili § 10 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

Na základe kontrolných zistení sa úrad v záujme zabezpečenia komplexného pokrytia a splnenia informačnej povinnosti všetkými bankovými inštitúciami podieľal na príprave legislatívnej zmeny príslušného osobitného zákona č. 492/2009 Z. z. o platobných službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (pozri časť 2.2.2). V dôsledku prijatých zmien, bankové inštitúcie zabezpečili distribúciu oznamov vo forme nálepiek pre všetkých obchodníkov využívajúcich ich platobné terminály, ktoré informovali zákazníka o oprávnení obchodníka požadovať od držiteľa karty pri platbe predloženie dokladu totožnosti. Týmto spôsobom zároveň zabezpečili informovanie klienta o účele získavania osobného údaje o čísle dokladu totožnosti a o jeho použití v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. Pri platbe kartou v predajnom mieste je tak obchodník už oprávnený požadovať predloženie dokladu totožnosti držiteľa karty (občianskeho preukazu, cestovného pasu alebo iného dokladu totožnosti) za účelom overenia jeho totožnosti a tiež zaznamenať druh a číslo tohto dokladu totožnosti na potvrdenku z POS terminálu pre prípad reklamácie správnosti platby uskutočnenej kartou.

8.6.2 Neoprávnené poskytnutie osobných údajov za účelom vymáhania pohľadávky

V roku 2012 úrad prešetroval oznámenie dotknutej osoby smerujúce voči bankovej inštitúcii, ktorá poskytla jej osobné údaje spoločnosti vymáhajúcej pohľadávky napriek tomu, že nemala voči banke žiadne záväzky.

Preverovaním podaného oznámenia úrad zistil, že pochybením zamestnanca banky, účet dotknutej osoby na základe dohody o ukončení zmluvného vzťahu uzatvoreného medzi bankou a klientom nebol technicky zrušený. Uplatňovaním poplatkov v zmysle sadzobníka sa tak tento účet dostal do nepovoleného debetu, čím banke vznikla pohľadávka. Banka túto pohľadávku poskytla spoločnosti za účelom jej vymáhania.

Prevádzkovateľ v danom prípade nespracúval aktuálne a správne osobné údaje, v dôsledku čoho došlo k ich poskytnutiu spoločnosti vymáhajúcej pohľadávky bez právneho podkladu a porušeniu § 6 ods. 1 písm. f) zákona č. 428/2002 Z. z.

8.6.3 Spracúvanie osobných údajov v oblasti poisťovníctva sprostredkovateľom

V roku 2012 úrad prešetroval oznámenie dotknutej osoby a podnet iného subjektu, ktoré smerovali voči komerčnej poisťovni ako prevádzkovateľovi z podozrenia z porušovania bezpečnostných opatrení pri spracúvaní osobných údajov.

Predmetom prešetrovania bolo zaslanie výpisu z účtu klientovi poštovou zásielkou, ktorej obsahom bol výpis z účtu inej fyzickej osoby. Prešetrovaním veci úrad zistil, že prevádzkovateľ písomnou zmluvou poveril spracúvaním osobných údajov sprostredkovateľa, ktorý v tejto súvislosti pre prevádzkovateľa zabezpečoval tlač výstupov z účtov dotknutých osôb, ich vloženie do obálky a odosielanie na adresu klientov. Šetrením sa ďalej preukázalo, že sprostredkovateľ v danom prípade zmenil podmienky spracúvania osobných údajov pri tvorbe tlačových zostáv, nastavením nových triediacich kritérií, ktoré mali za následok bezpečnostný incident. Z posúdenia zmluvy medzi prevádzkovateľom a sprostredkovateľom taktiež vyplynulo, že prevádzkovateľ v nej jednoznačne nestanovil podmienky spracúvania osobných údajov a neplnil si povinnosť dohliadať na spracúvanie osobných údajov sprostredkovateľom počas trvania zmluvy.

Konaním prevádzkovateľa a sprostredkovateľa tak došlo k spracúvaniu osobných údajov v rozpore s § 5 ods. 2 a 3 v nadväznosti na § 19 ods. 1 zákona č. 428/2002 Z. z.

8.7 Spracúvanie osobných údajov zamestnávateľmi za účelom evidencie dochádzky

8.7.1 Využívanie biometrických údajov na účely evidencie dochádzky

Predmetom prešetrovania na základe oznámenia dotknutej osoby podaného v roku 2012 bolo spracúvanie biometrického údaju (odtlačku prsta) zamestnávateľom na účely evidencie dochádzky v priestoroch obchodnej prevádzky.

Spracúvať biometrické údaje v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. možno len za podmienok ustanovených osobitným zákonom, ak to prevádzkovateľovi vyplýva výslovne zo zákona alebo na spracúvanie dala písomný súhlas dotknutá osoba. Prešetrením podaného oznámenia úrad zistil, že v danom prípade nešlo o spracúvanie biometrických údajov na základe osobitného zákona, v dôsledku čoho biometrické údaje bolo možné spracúvať len na základe úradom vydaného potvrdenia o osobitnej registrácii na účely evidencie alebo identifikácie vstupu do citlivých, osobitne chránených objektov, vyhradených priestorov alebo prístupu do technických zariadení alebo prístrojov s vysokou mierou rizika a ak ide výlučne o vnútornú potrebu prevádzkovateľa.

Prevádzkovateľ nedisponoval potvrdením úradu o osobitnej registrácii biometrického systému, na základe čoho spracúval osobné údaje dotknutých osôb v rozpore s § 27 v nadväznosti na § 9 ods. 3 zákona č. 428/2002 Z. z.

Úrad uložil prevádzkovateľovi ukončiť spracúvanie biometrických údajov.

8.7.2 Fotografovanie zamestnancov pri vstupe na pracovisko

Na základe oznámenia dotknutej osoby úrad v roku 2012 prešetroval vyhotovovanie fotografií zamestnancov prevádzkovateľa v rámci evidencie vstupu zamestnancov na pracovisko.

Podľa zákona č. 428/2002 Z. z. je prevádzkovateľ pred začatím získavania osobných údajov povinný informovať dotknuté osoby v takom rozsahu, v akom sú s ohľadom na všetky okolnosti spracúvania osobných údajov potrebné pre dotknutú osobu na zaručenie jej práv a právom chránených záujmov, najmä byť informovaná o podmienkach spracúvania svojich osobných údajov. Prešetrovaním podaného oznámenia úrad zistil, že prevádzkovateľ pri vstupe na pracovisko nainštaloval zariadenie, ktoré evidovalo vstup zamestnancov načítaním čipovej karty a zároveň pri vstupe vyhotovilo fotografiu zamestnanca. Pred začatím spracúvania osobných údajov prevádzkovateľ informoval elektronickou poštou zamestnancov o povinnosti evidencie využitím čipovej karty. Neposkytol im však všetky povinné informácie, čím konal v rozpore s § 10 ods. 1 v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z.

Spracúvanie osobných údajov vo forme fotografie zamestnanca získavanej pri každom vstupe na pracovisko a pri jeho opustení, nebolo nevyhnutné na dosiahnutie účelu kontroly príchodov a odchodov zamestnancov v zmysle § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z.

8.8 Monitorovanie kamerovým systémom

8.8.1 Monitorovanie kamerovým systémom mesta

Predmetom prešetrovania úradu v roku 2012 bolo vyhotovenie záznamu z kamerového systému mesta pracovníkmi mestskej polície za účelom jeho využitia ako dôkazového materiálu pri riešení dopravného priestupku príslušným okresným dopravným inšpektorátom. Vecou sa úrad zaoberal na základe podnetu.

Podmienky spracúvania osobných údajov prostredníctvom kamerového informačného systému sú špecifikované v § 10 ods. 7 zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorého priestor prístupný verejnosti možno monitorovať pomocou videozáznamu alebo audiozáznamu len na účely verejného poriadku a bezpečnosti, odhaľovania kriminality alebo narušenia bezpečnosti štátu, a to len vtedy, ak priestor je zreteľne označený ako monitorovaný. Označenie monitorovaného priestoru sa nevyžaduje, ak tak ustanovuje osobitný zákon. Vyhotovený záznam možno využiť len na účely trestného konania alebo konania o priestupkoch, ak osobitný zákon neustanovuje inak.

V danom prípade úrad šetrením zistil, že prevádzkovateľ spracúval osobné údaje dotknutých osôb v súlade so zákonom č. 428/2002 Z. z. Nebol zistený žiaden rozpor s dikciou zákona ani v súvislosti so spracúvaním osobných údajov prostredníctvom kamerového systému mestskej polície (vrátane ich poskytnutia miestne príslušnému dopravnému inšpektorátu na účel prerokovania dopravného priestupku).

9 Schengenské acquis v oblasti ochrany osobných údajov

9.1 Schengenský akčný plán Slovenskej republiky (SAP SR)

Na základe rozhodnutia Rady Európskej únie zo dňa 6. decembra 2007 o úplnom uplatňovaní schengenského acquis v Českej republike, Estónskej republike, Lotyšskej republike, Litovskej republike, Maďarskej republike, Maltskej republike, Poľskej republike, Slovinskej republike a Slovenskej republike (2007/801/ES) vstúpila Slovenská republika do schengenského priestoru dňa 21. decembra 2007. Členstvo v spoločnom schengenskom priestore je založené na udržiavaní vzájomnej dôvery a spolupráce medzi členskými štátmi, aby dokázali plniť svoje záväzky, a tým sa spoločne podieľali na ochrane tohto priestoru. Vstupom Slovenskej republiky do schengenského priestoru sa jej tak neskončila povinnosť dbať na správnu implementáciu schengenského acquis. Naopak, Slovenská republika je povinná ho naďalej rozvíjať, a to s ohľadom na legislatívny, politický a technický vývoj v tejto oblasti.

Za účelom správneho uplatňovania schengenského acquis v Slovenskej republike Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky pripravilo Schengenský akčný plán Slovenskej republiky (ďalej len „SAP SR“), ktorý je základným strategickým národným dokumentom Slovenskej republiky pre oblasť schengenskej spolupráce. Jeho účelom je identifikovať existujúce nedostatky v implementácii schengenského acquis a vytýčiť ciele a konkrétne opatrenia smerujúce k ich odstráneniu.

Právo Európskej únie kladie veľký dôraz na oblasť ochrany osobných údajov, vrátane zabezpečenia záruk nezávislosti dozorného orgánu, a to ako z hľadiska formálnej pôsobnosti stanovenej právnym poriadkom, tak z hľadiska reálneho výkonu tejto pôsobnosti, pre ktorú je nevyhnutné dostatočné personálne obsadenie a finančné zaistenie. V tejto súvislosti boli v rámci SAP SR sformulované úlohy, ktoré bolo potrebné aj na úseku ochrany osobných údajov splniť, a ktoré je potrebné priebežne každý rok plniť.

9.2 Úlohy vyplývajúce pre úrad zo SAP SR na úseku ochrany osobných údajov

Dňa 30. novembra 2011 vláda Slovenskej republiky uznesením č. 755 schválila SAP SR, ktorým v bode B.2. uložila povinnosť ministrovi vnútra Slovenskej republiky predložiť v termíne do 31. mája 2012 Správu o plnení opatrení vyplývajúcich zo SAP SR a aktualizované znenie SAP SR. Schválený SAP SR nadväzoval na Správu o plnení opatrení zo SAP SR na roky 2008 – 2009 za rok 2009, ktorá je obsiahnutá v prechádzajúcej Správe o stave ochrany osobných údajov za roky 2009 a 2010.

Plnenie úloh ako aj ďalšie postupy boli priebežne v zmysle aktualizácií SAP SR vykonávané v spolupráci s príslušnými rezortmi. Vo vzťahu k úradu sa jednalo najmä o

- zabezpečenie spolupráce vnútroštátneho dozorného orgánu (úradu) s ostatnými dozornými orgánmi v rozsahu potrebnom na výkon ich povinností a jeho účasť na zasadnutiach Spoločného dozorného orgánu pre Schengen,
- vykonanie kontroly v národnej ústredni SIRENE (v gescii JSA Schengen) zameranej na súlad spracúvania osobných údajov v Schengenskom informačnom systéme s príslušným právnym rámcom ako aj na aplikáciu postupov pri vkladaní záznamov do Schengenského informačného systému,

- vypracovanie a vykonávanie koncepcie (plánu) inšpekcií vrátane inšpekcií konzulárnych úradov zameraných na dodržiavanie pravidiel ochrany a bezpečnosti údajov,
- prijatie legislatívnych úprav, ktoré budú garantovať posilnenie nezávislosti vnútroštátneho dozorného orgánu od výkonnej moci a
- zabezpečenie vnútroštátnemu dozornému orgánu (úradu) potrebné ľudské, finančné a logistické zdroje na výkon svojich právomocí.

V roku 2011 bolo plnenie úloh vyplývajúcich zo SAP SR zabezpečené v rámci finančných limitov, ktoré mal úrad, s ohľadom na úsporné princípy finančných prostriedkov Ministerstva financií Slovenskej republiky v jednotlivých kapitolách štátneho rozpočtu, k dispozícií. Vo vzťahu k úlohám zo SAP SR úrad v rámci vlastnej pôsobnosti a kompetencií vypracoval koncepciu inšpekcií a vykonal kontroly v Národnej ústredni SIRENE a zastupiteľskom úrade Slovenskej republiky vo Viedni, avšak ostatné úlohy bez spolupráce dotknutých rezortov nebolo možné zabezpečiť v plnom rozsahu.

V roku 2012 úrad pokračoval v plnení úloh vyplývajúcich zo SAP SR, a pod novým vedením v druhom polroku začal v spolupráci s príslušnými štátnymi orgánmi zabezpečovať aj tie úlohy, ktoré z dôvodu úsporného princípu boli v roku 2011 plnené len čiastočne. V druhom polroku 2012 úrad vykonal kontrolu v Národnej ústredni SIRENE a zastupiteľských úradoch Slovenskej republiky v Aténach a Záhrebe.

Vo vzťahu k ochrane osobných údajov úrad pokračuje v plnení úloh súvisiacich s členstvom Slovenskej republiky v schengenskom priestore aj v ďalšom roku.

9.3 Kontrolná činnosť úradu vyplývajúca zo SAP SR

Úrad v rámci plnenia úloh vyplývajúcich zo SAP SR vykonal v rokoch 2011 a 2012 kontroly konzulárnych oddelení vybraných zastupiteľských úradov Slovenskej republiky v zahraničí a kontroly Národnej ústredne SIRENE začlenenej do organizačnej štruktúry Úradu medzinárodnej policajnej spolupráce Prezídia Policajného zboru.

9.3.1 Kontrolná činnosť úradu na konzulárnych oddeleniach zastupiteľských úradov Slovenskej republiky

Stav ochrany osobných údajov preveroval úrad na vybraných zastupiteľských úradoch Slovenskej republiky v zahraničí; v roku 2011 na konzulárnom oddelení zastupiteľského úradu Slovenskej republiky vo Viedni, a v roku 2012 v Aténach a Záhrebe.

Kontrolná činnosť úradu bola zameraná na súlad požiadaviek a odporúčaní pre spracovanie žiadostí o udelenie víz vyplývajúcich zo Schengenského katalógu odporúčaní a najlepších postupov pre udeľovanie víz a Schengenského katalógu odporúčaní a najlepších postupov pre ochranu údajov.

Predmetom výkonu kontrolných činností boli najmä bezpečnosť spracúvania osobných údajov súvisiaca s vydávaním schengenských víz, prijaté technické, organizačné a personálne opatrenia a ich dokumentácia, spracúvanie žiadostí o udelenie víz, aplikačné programové vybavenie N-VIS, bezpečnosť informačných a komunikačných technológií, personálna

bezpečnosť, nakladanie s listinnými dokladmi, práca s vízovými nálepkami a poskytovanie informácií dotknutým osobám.

V rámci kontrolnej činnosti vykonanej na konzulárnom oddelení zastupiteľského úradu Slovenskej republiky vo Viedni a v Aténach úrad konštatoval, že požiadavky a odporúčania vyplývajúce zo Schengenského katalógu odporúčaní a najlepších postupov pre udeľovanie víz a Schengenského katalógu odporúčaní a najlepších postupov pre ochranu údajov sú v rozhodujúcej miere premietnuté do každodennej praxe. Zistené boli len povolené odchýlky v oblasti odporúčaní (napr. používanie prenosného detektoru kovov).

V prípade Veľvyslanectva Slovenskej republiky v Záhrebe (ďalej len „veľvyslanectvo“) kontrolná činnosť úradu nadväzovala na kontrolu z roku 2007, v závere ktorej boli s prihliadnutím na efektívnosť vynaložených prostriedkov formulované odporúčania smerujúce k zlepšeniu bezpečnostných podmienok spracúvania osobných údajov, najmä na potrebu oddelenia verejne prístupných priestorov konzulárneho oddelenia od priestorov vyhradených pre pohyb zamestnancov, resp. zriadenia osobitného vchodu pre vstup zamestnancov veľvyslanectva. Kontrolnou činnosťou realizovanou v roku 2012 úrad zistil, že stav bezpečnosti spracúvania osobných údajov v intencii odporúčaní vyplývajúcich z výsledku predchádzajúcej kontroly sa zmenil len čiastočne a opakovane boli zistené odchýlky technického charakteru v rozsahu, na ktorý úrad reagoval uložením termínovaných opatrení na odstránenie zistených nedostatkov. Okrem uvedeného úrad zistil aj nedostatky v súvislosti s archiváciou listinných dokumentov veľvyslanectva, konkrétne nevhodné zlúčenie účelu miestnosti, v ktorej bol zriadený archív (priestory zároveň slúžili ako sklad a priestor pre uloženie rackových skríň), absenciu signalizačného zariadenia na ochranu pred zaplavením a potrebu výmeny dverí, ktoré by spoľahlivo oddeľovali archív od ostatných priestorov veľvyslanectva.

Na základe zistených skutočností úrad konštatoval, že veľvyslanectvo neprijalo primerané bezpečnostné opatrenia pri spracúvaní osobných údajov obsiahnutých na listinných nosičoch uložených v archíve, čím porušilo § 15 a 16 zákona č. 428/2002 Z. z. Úrad súčasne konštatoval, že prístup do čakacej miestnosti cez spoločný vstup do priestorov veľvyslanectva dostatočne nezohľadňuje minimálne štandardy uvedené v Schengenskom katalógu odporúčaní a najlepších postupov pri udeľovaní víz.

9.3.2 Kontrolná činnosť úradu v Národnej ústredni SIRENE

Kontrolná činnosť úradu v Národnej ústredni SIRENE bola v súlade so SAP SR vykonávaná jedenkrát ročne.

Kontrolná činnosť úradu bola zameraná na rozsah osobných údajov dotknutých osôb spracúvaných v Schengenskom informačnom systéme v súvislosti s vkladáním záznamov podľa článkov 95, 96 a 99 Dohovoru, ktorým sa vykonáva Schengenská dohoda, na bezpečnosť spracúvania osobných údajov dotknutých osôb v Schengenskom informačnom systéme podľa Schengenského katalógu odporúčaní a najlepších postupov, ako aj na dodržiavanie práv dotknutých osôb a vybavovanie žiadostí o poskytnutie informácií dotknutým osobám. Následne sa úrad zamerával aj na súlad obsahu osobných údajov spracúvaných v záznamoch podľa článku 95 Schengenského dohovoru s článkom 94 odsek 3 tohto dohovoru, pričom dôraz bol kladený na presnosť a aktuálnosť spracúvaných osobných

údajov, na zákonnosť ich spracúvania, dobu a opodstatnenosť uchovávaní, ako aj na zaznamenávanie prenosu osobných údajov.

Úrad v oboch prípadoch konštatoval súlad spracúvania osobných údajov so všeobecne záväznými právnymi predpismi.

9.4 Schengenské hodnotenie Slovenskej republiky v oblasti ochrany osobných údajov v roku 2012 (Sch-eval)

V rámci päťročného plánu hodnotenia správneho uplatňovania schengenského acquis v jednotlivých členských štátoch vo februári 2012 prebehlo hodnotenie Slovenskej republiky pre oblasť ochrany osobných údajov (spolu s Poľskou republikou, Estónskou republikou, Litovskou republikou, Lotyšskou republikou, Českou republikou, Maltskou republikou, Maďarskou republikou a Slovinskou republikou). Schengenské hodnotenie sa priebežne realizuje aj pre oblasti policajnej spolupráce, vzdušných hraníc, vízovej a konzulárnej spolupráce, Schengenského informačného systému a pozemnej hranice.

Predmetom hodnotenia bolo

- legislatívny rámec,
- postavenie (organizácia, nezávislosť a rozpočet) a pôsobnosť úradu (úlohy v rámci výkonu dozoru nad ochranou osobných údajov),
- práva dotknutých osôb,
- bezpečnosť spracúvania osobných údajov s ohľadom na práva prístupu,
- informovanie verejnosti a
- medzinárodná spolupráca.

V rámci hodnotiaceho procesu hodnotiaca komisia vyslovila názor, že Slovenská republika vo všeobecnosti spĺňa schengenské acquis týkajúce sa ochrany osobných údajov, avšak vzniesla vážnejšie obavy ohľadom schopnosti úradu plniť svoje záväzky v rámci schengenského priestoru riadnym spôsobom pri postupnom znižovaní rozpočtu a nedostatku ľudských zdrojov.

9.4.1 Odporúčanie ako výsledok schengenského hodnotenia

Výsledkom schengenského hodnotenia v oblasti ochrany osobných údajov v roku 2012 bolo vypracovanie hodnotiacej správy a formulovanie odporúčaní za účelom zabezpečenia správneho uplatňovania schengenského acquis v Slovenskej republike.

Hodnotiaca komisia vo vzťahu k úradu dôrazne odporučila, aby Slovenská republika posilnila finančnú situáciu a ľudské zdroje úradu.

Odporúčania vyplývajúce pre úrad a ostatné rezorty zo schengenského hodnotenia pre oblasť ochrany osobných údajov boli premietnuté do SAP SR; ich plnenie bola Slovenská republika povinná zabezpečiť v stanovenom termíne. Slovenskej republike zároveň vznikla povinnosť informovať Európsku komisiu o prijatých legislatívnych zmenách týkajúcich sa väčšej nezávislosti rozpočtu úradu a o opatreniach smerujúcich k zlepšeniu personálnej situácie na úrade nielen v prvom polroku, ale aj v druhom polroku 2013.

10 Konanie o námietkach a rozkladoch proti rozhodnutiam v I. stupni

Opatrenie (§ 46) je zákonným prostriedkom na nápravu a zosúladienie spracúvania osobných údajov prevádzkovateľom alebo sprostredkovateľom s právnym stavom vyplývajúcim zo zákona č. 428/2002 Z. z. Ak úrad zistí porušenie práv dotknutej osoby alebo nesplnenie povinností pri spracúvaní osobných údajov ustanovených zákonom zo strany prevádzkovateľa alebo sprostredkovateľa, rozhodnutím uloží, aby prevádzkovateľ alebo sprostredkovateľ v určenej lehote vykonal opatrenia na odstránenie zistených nedostatkov a príčin ich vzniku. Prevádzkovateľ alebo sprostredkovateľ je povinný informovať úrad o splnení uložených opatrení v úradom určenej lehote.

Za porušenie povinností ustanovených zákon č. 428/2002 Z. z. je úrad oprávnený uložiť pokutu (§ § 49 a 50). Ukladanie pokút úrad vykonáva diferencovane, podľa závažnosti, času trvania a následkov protiprávneho konania.

Prevádzkovatelia a sprostredkovatelia, ktorým v konaní podľa časti 7 boli vydané opatrenia alebo uložená pokuta, mali v zmysle zákona č. 428/2002 Z. z. možnosť uplatniť svoje práva a podať opravný prostriedok. V roku 2011 úrad rozhodoval o siedmich podaných námietkach voči opatreniu a piatich podaných rozkladoch voči rozhodnutiu o pokute a v roku 2012 úrad rozhodoval o šiestich podaných námietkach voči opatreniu.

Predseda úradu ako odvolací orgán v roku 2011 vyhovel jednej podanej námietke sčasti; v ostatných prípadoch podané námietky a rozklady zamietol a rozhodnutie úradu v prvom stupni potvrdil. V roku 2012 predseda úradu vyhovel jednej podanej námietke dotknutého subjektu a vec vrátil na ďalšie konanie; v ostatných prípadoch podané námietky zamietol a rozhodnutie úradu v prvom stupni potvrdil.

Prehľad počtu druhostupňových konaní v rokoch 2011 a 2012

II. stupňové konania	2011	2012		Spolu
		I. polrok	II polrok	
Rozhodnutie o opatrení	7	5	1	13
Rozhodnutie o rozklade	5	0	0	5

11 Komunikácia úradu s verejnosťou

11.1 Vyjadrenia úradu k otázkam fyzických osôb a právnických osôb

Dôležitou súčasťou práce úradu v rokoch 2011 a 2012 bolo aj riešenie otázok odbornej a laickej verejnosti k problematike ochrany osobných údajov. Záonné vymedzenie povinností pre túto oblasť ako aj kontakt s úradom pri riešení problémov napomáhajú uvádzať do života ochranu osobných údajov, ktorá je nedeliteľnou súčasťou práva na ochranu súkromia jednotlivca.

V rokoch 2011 a 2012 úrad poskytol spolu 1490 písomných vyjadrení. Počet zodpovedaných otázok má aj z pohľadu dlhodobejšieho časového horizontu narastajúcu tendenciu. Po obsahovej stránke možno otázky verejnosti v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi vnímať ako náročnejšie. Táto skutočnosť je prejavom zlepšujúcej sa úrovne povedomia verejnosti o právach v oblasti ochrany osobných údajov v kontexte pokračujúcej informatizácie verejnej správy ako aj narastajúcich požiadaviek zo strany všetkých subjektov zapojených do procesu spracúvania v dôsledku rýchleho spoločenského a technologického vývoja.

Okruhy otázok sa týkali najmä týchto oblastí

- spracúvanie osobných údajov v rôznych odvetviach (najmä zdravotníctvo a verejná správa)
- súhlas so spracúvaním osobných údajov
- zverejňovanie osobných údajov, najmä neplatičov
- monitorovanie priestorov kamerovým systémom, ako na pracoviskách tak aj na verejne prístupných priestoroch vrátane google street view a používania kamier v autách
- spracúvanie biometrických údajov
- cloud computing
- povinnosti prevádzkovateľa, najmä povinnosť registrácie a evidencie
- bezpečnosť osobných údajov
- rodné číslo a možnosti jeho spracúvania
- kopírovanie osobných úradov a úradných dokladov
- povinnosti zodpovednej osoby
- cezhraničný prenos osobných údajov do tretích krajín, ktoré nezaručujú primeranú úroveň ochrany
- cezhraničné prenosy osobných údajov na účely tzv. whistleblowingu
- sprístupňovanie osobných údajov do zahraničia
- prístup k informáciám a osobným údajom, povinné zverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok podľa zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov, a pod.

Okrem písomných odpovedí poskytli zamestnanci úradu aj množstvo telefonických konzultácií a na požiadanie boli poskytnuté aj osobné konzultácie prevádzkovateľom a dotknutým osobám.

Prehľad počtu otázok verejnosti v rokoch 2011 a 2012

Otázky verejnosti	2011	2012	Spolu
Počet	714	776	1490

11.1.1 Postoj úradu k niektorým prejednávateľným otázkam v rokoch 2011 a 2012

11.1.1.1 Povinné zverejňovanie zmlúv, faktúr a objednávok

Zákonnú povinnosť zverejňovať zmluvy, faktúry a objednávky zaviedla novela zákona o slobode informácie s účinnosťou od 1. januára 2011. Povinnosť zverejňovania zahŕňala aj zverejňovanie osobných údajov, ktorých zoznam nebol na tento účel výslovne zadefinovaný; rozsah zverejňovaných osobných údajov bol prepojený cez ustanovenie, podľa ktorého ustanovenie povinne zverejňovanej zmluvy, ktoré obsahovalo informáciu, ktorá sa podľa tohto zákona nespístupňovala, sa nezverejňovala. V dôsledku vzniku pochybností o rozsahu zverejňovaných osobných údajov na účely zabezpečenia zverejnenia povinne zverejňovaných zmlúv, faktúr a objednávok sa povinné osoby obracali na úrad v záujme výkladu príslušných ustanovení.

Právnu istotu pri zverejňovaní osobných údajov na účely zverejňovania povinne zverejňovaných zmlúv, faktúr a objednávok vniesla ďalšia novela zákona o slobode informácií pripravená v predmetnej časti po konzultáciách s úradom s účinnosťou od 1. januára 2012, ktorá zadefinovala presný zoznam zverejňovaných osobných údajov.

V roku 2012 bol zákon o slobode informácií z výkladového hľadiska doplnený o metodický pokyn pre kategorizáciu citlivosti údajov z dôvodu bezpečnosti, ktorý bol v spolupráci s úradom výstupom pracovnej skupiny zriadenej Ministerstvom financií Slovenskej republiky.

11.1.1.2 Spracúvanie osobných údajov na účely zákona o elektronických komunikáciách

V roku 2011 nadobudol účinnosť novo prijatý zákon o elektronických komunikáciách, zákon č. 351/2011 Z. z. (ďalej len „zákon o elektronických komunikáciách“), ktorý je z pohľadu ochrany osobných údajov osobitným zákonom upravujúcim spracúvanie osobných údajov v oblasti elektronických komunikácií. Do jeho obsahu sa prebralo päť právne záväzných aktov Európskej únie, najmä smernica 2002/58/ES z 12. júla 2002, týkajúca sa spracovávania osobných údajov a ochrany súkromia v sektore elektronických komunikácií (smernica o súkromí a elektronických komunikáciách) v platnom znení, ktorá práve v záujme ochrany osobných údajov a ochrany súkromia jednotlivcov poskytuje špecifickú úpravu pre danú oblasť.

Zákon o elektronických komunikáciách v oblasti ochrany osobných údajov zaviedol dvojkoľajnosť dozoru (resp. dohľadu) nad ochranou osobných údajov pre oblasť elektronických komunikácií. Plnenie povinností určených zákonom o elektronických komunikáciách bolo zverené do pôsobnosti Telekomunikačného úradu Slovenskej republiky (ďalej len TÚ SR⁽⁴⁾), vrátane kompetencií pri výkone dohľadu nad ochranou osobných údajov na úseku elektronických komunikácií.

Určenie hraníc kompetencií úradu, ako štátneho orgánu s celoslovenskou pôsobnosťou vykonávajúceho nezávislý dozor nad ochranou osobných údajov a TÚ SR, ako regulačného úradu pre oblasť elektronických komunikácií vykonávajúceho dohľad nad ochranou osobných údajov v rozsahu určenom zákonom o elektronických komunikáciách, prinieslo potrebu zvýšenia povedomia občanov za účelom podávania podnetov z podozrenia porušovania ochrany osobných údajov na úseku elektronických komunikácií na príslušný orgán.

11.1.1.3 Sčítanie obyvateľov, domov a bytov v roku 2011

V roku 2011 sa na území Slovenskej republiky uskutočnilo sčítanie obyvateľov, domov a bytov v gescii Štatistického úradu Slovenskej republiky. Obsah, rozsah a spôsob vykonania sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 bol v čase jeho výkonu upravený zákonom č. 263/2008 Z. z. o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011.

Pri sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 dochádzalo k spracúvaniu osobných údajov, kde Štatistický úrad Slovenskej republiky vystupoval v postavení prevádzkovateľa zodpovedného za spracúvanie osobných údajov počas celého procesu spracúvania počnúc ich získaním až po ich anonymizáciu. V tejto súvislosti vtedajšie vedeniu úradu v máji 2011 deň pred začatím samotného sčítania na webovom sídle úradu zverejnilo stanovisko k sčítaniu obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, ktorým úrad poukázal a požadoval, aby Štatistický úrad Slovenskej republiky postupoval v medziach zákona o sčítaní obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 a pritom dodržal obsah zákona č. 428/2002 Z. z. a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná.

Zverejnením stanoviska úrad prispel k vzniku chaosu a pochybností, či sú obyvatelia Slovenskej republiky povinní sa zúčastniť sčítania obyvateľov, domov a bytov. V nadväznosti na nesprávne zvolený procesný postup úradu pri požadovaní zákonného priebehu sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 a medializované vyhlásenia Štatistického úradu Slovenskej republiky, stanovisko úradu bolo napadnuté protestom prokurátora, v ktorom prokurátor vytýkal úradu nezákonnosť postupu pri vydávaní stanoviska a navrhol ho zrušiť. Úrad protestu prokurátora vyhovel a stanovisko k sčítaniu obyvateľov, domov a bytov v roku 2011 z dôvodu procesných pochybení pri jeho vydávaní zrušil.

11.1.1.4 Google Street View na Slovensku

V roku 2011 spoločnosť Google, Inc. ako prevádzkovateľ pripravovala realizáciu služby Google Street View na Slovensku s 360-stupňovým panoramatickým pohľadom na ulice, ktorá by umožnila používateľom prehliadať si časti vybraných miest Slovenska a ich okolitých oblastí na úrovni terénu.

Google Street View možno považovať za službu, ktorá, aj napriek tomu, že jej primárnym účelom je poskytnutie panoramatického pohľadu a prezeranie si časti vybraných miest, zahŕňa aj spracúvanie osobných údajov, tzv. „surových údajov“ (napr. nerozmazané obrázky ľudí, áut so štátnou poznávacou značkou, čísla domov s názvom príslušnej ulice).

Pred začatím získavania snímok miest, vrátane osobných údajov, prevádzkovateľ bol povinný zabezpečiť, aby sa ich spracúvanie vykonávalo v súlade s platnou slovenskou legislatívou v oblasti ochrany osobných údajov. V rámci služby Google Street View prevádzkovateľ bol povinný splniť zákonom č. 428/2002 Z. z. stanovené povinnosti a podmienky za účelom eliminovania zásahov do súkromnej sféry jednotlivcov na území Slovenskej republiky. Medzi najdôležitejšími povinnosťami vo vzťahu k občanom bolo najmä zabezpečiť dostatočnú informovanosť verejnosti, znížiť stožiar, na ktorom bola umiestnená kamera, a zohľadniť inštitúcie, ktoré požívajú vyššiu mieru citlivosti a sú spôsobilé narušiť súkromie dotknutých osôb (napr. školy, nemocnice, kostoly) a vyhnúť sa získavaniu snímok

najmä v časovo vyťažených obdobiach (napr. začiatok vyučovania/koniec vyučovania), resp. prerušiť jazdu a vrátiť sa vo vhodnejšom čase.

V roku 2012 prevádzkovateľ po splnení zákonom č. 428/2002 Z. z. stanovených povinností a podmienok pristúpil k vyhotovovaniu snímok vo vybraných mestách na území Slovenskej republiky a spusteniu služby Google Street View na Slovensku.

11.1.1.5 Spracúvanie biometrických údajov na účely dochádzkového systému

Otázka týkajúca sa biometrických údajov a možností ich spracúvania na účely dochádzkového systému sa v rokoch 2011 a 2012 stala taktiež jednou z najčastejšie prediskutovaných tém na národnej a európskej úrovni.

Biometrické údaje sa svojím charakterom podľa zákona č. 428/2002 Z. z. radia medzi osobitnú kategóriu osobných údajov. Zákon v tejto súvislosti určuje špecifické podmienky pre spracúvanie biometrických údajov. Spracúvanie biometrických údajov možno vykonávať len za podmienok ustanovených v osobitnom zákone, ak to prevádzkovateľovi vyplýva výslovne zo zákona, alebo na spracúvanie dala písomný súhlas dotknutá osoba. Bez osobitnej zákonnej úpravy možno spracúvať biometrické údaje iba na účely kontrolovaného vstupu do objektov, ktorých povaha si vyžaduje špecifické zabezpečenie (napr. jadrové elektrárne, muničné sklady, špeciálne laboratória apod.). Možnosť takéhoto spracúvania však podlieha kontrolnému a schvaľovaciemu procesu osobitnej registrácie na úrade; až po schválení osobitnej registrácie, je možné pristúpiť k spracúvaniu biometrických údajov.

Pri spracúvaní biometrických údajov je zároveň potrebné uplatňovať princíp obmedzenia účelu spracúvania biometrických údajov a minimalizácie ich rozsahu. Tento druh osobných údajov môže byť za splnenia zákonných predpokladov spracúvaný iba, keď je to primerané, relevantné a nepresahujúce účel spracúvania. V tejto súvislosti je potrebné stanoviť spôsob spracúvania ako aj rozsah osobných údajov tak, aby mohol byť zamýšľaný účel dosiahnutý menej invazívnym spôsobom, t.j. aby zodpovedal účelu spracúvania v súlade s § 6 ods. 1 písm. d) zákona č. 428/2002 Z. z., podľa ktorého je prevádzkovateľ povinný zabezpečiť, aby sa spracúvali len také osobné údaje, ktoré svojím rozsahom a obsahom zodpovedajú účelu ich spracúvania a sú nevyhnutné na jeho dosiahnutie. Kontrola a evidencia dochádzky si pritom nevyžaduje spracúvanie odtlačku prsta (či iného biometrického údaju), keďže evidencia dochádzky ako účel spracúvania osobných údajov sa dá z hľadiska účelu, primeranosti a nevyhnutnosti rovnako efektívne dosiahnuť aj inými prostriedkami, ktoré sú z pohľadu ochrany osobných údajov dotknutých osôb menej rizikové (napr. vrátna služba alebo elektronický dochádzkový systém a pod.).

V rokoch 2011 a 2012 úrad zaznamenal nielen nárast a náročnosť otázok súvisiacich so spracúvaním biometrických údajov ale aj počet podaných žiadostí na osobitnú registráciu biometrických systémov. V rámci posudzovania splnenia podmienok na osobitnú registráciu biometrického systému, úrad skúmal najmä právny základ, účel, primeranosť a nevyhnutnosť takéhoto spracúvania ako aj prijatie bezpečnostných opatrení na zákonom č. 428/2002 Z. z. požadovanej úrovni.

Vzhľadom na rýchly vývoj informačných technológií, a teda aj vývoja zariadení umožňujúcich získavanie a spracúvanie biometrických údajov, v roku 2012 pracovná skupina 29 zriadená podľa článku 29 smernice 95/46/ES (pre pracovnú skupinu 29 pozri

časť 4.1) vydala stanovisko k vývoju v oblasti biometrických technológií, ktoré je vodítkom pri postupe a vybavovaní agendy biometrie členskými štátmi.

11.1.1.6 Cloud computing z hľadiska ochrany osobných údajov

Problematika „cloud computing“ bola od roku 2011 pomerne často diskutovanou témou v oblasti informačných technológií, v rámci ktorej úrad s ohľadom na vlastné personálne zabezpečenie vypracoval pre potreby prevádzkovateľov viacero vyjadrení vysvetľujúceho a usmerňujúceho charakteru vo vzťahu k osobitným podmienkam spracúvania. Vyjadrenia úradu sa opierali o stanovisko pracovnej skupiny 29 (pre pracovnú skupinu 29 pozri časť 4.1) k problematike cloud computingu vydanom v roku 2012.

Cloud computing možno vo všeobecnosti charakterizovať aj ako poskytovanie služieb alebo programov uložených na serveroch na internete s tým, že používatelia k nim môžu pristupovať napríklad pomocou webového prehliadača alebo klienta danej aplikácie a používať prakticky odkiaľkoľvek. Z hľadiska ochrany osobných údajov cloud computing možno zjednodušene chápať ako spracúvanie rôznych údajov, ktoré môžu obsahovať aj osobné údaje, na vzdialených počítačoch prostredníctvom internetového spojenia. To znamená, že používatelia tejto služby na požiadanie ovládajú takmer neobmedzenú silu výpočtovej techniky, nevznikajú im veľké investičné náklady na pokrytie ich potrieb a môžu svoje dáta získať odkiaľkoľvek, kde je dostupné spojenie s internetom. Ide o inovatívne a revolučné riešenie, ktoré sa čoraz viac presadzuje v oblasti informačno-komunikačných technológií, čo má priamu spojitosť aj s oblasťou ochrany osobných údajov.

Aj napriek zrejším benefitom v ekonomickom alebo spoločenskom zmysle sa s cloud computingom z pohľadu ochrany osobných údajov pri poskytovaní väčšiny cloudových služieb spájajú aj potencionálne riziká týkajúce sa spracúvania osobných údajov. Ide najmä o nedostatok kontroly nad spracúvaním osobných údajov, rovnako ako aj o nedostatočnú informovanosť s ohľadom na to ako, kde a kým sú osobné údaje spracúvané resp. sub-spracúvané. V podstate ide o nedostatok transparentnosti, ktorý vyplýva z reťazca outsourcingu skladajúceho sa z viacerých sprostredkovateľov a subdodávateľov. Často samotný prevádzkovateľ ani nevie dotknutým osobám poskytnúť informácie o tom ako sú ich osobné údaje spracúvané, čo je naozaj vážny problém, pretože dotknutá osoba musí byť informovaná, o tom kto a na aké účely spracúva jej osobné údaje. Problematická je tiež právna neistota pokiaľ ide o prenos osobných údajov k poskytovateľom cloud computingu so sídlom mimo Európskeho hospodárskeho priestoru či hmotnoprávne vymedzenie subjektov zainteresovaných do reťazca cloudových služieb pri niektorých modeloch cloudových služieb.

Cloud computing je stále aktuálnou témou, v dôsledku čoho sa úrad bude venovať tejto problematike z hľadiska ochrany osobných údajov aj v roku 2013.

11.1.1.7 Elektronizácia zdravotníctva (eHealth)

Elektronizácia zdravotníctva (eHealth) je dlhodobý proces zavádzania zdravotnej dokumentácie do elektronickej podoby, ktorej hlavným cieľom je prostredníctvom informačných a komunikačných technológií poskytnúť správne informácie v správny čas na správnom mieste vo všetkých etapách a procesoch starostlivosti o zdravie občanov. Program implementácie eHealth je stratégiou elektronizácie služieb v slovenskom

zdravotníctve a skladá sa z niekoľkých implementačných fáz rozplánovaných do jednotlivých časových období, ktoré sa značným rozsahom dotýkajú ochrany osobných údajov.

Zdravie človeka sa radí medzi osobitnú kategóriu osobných údajov (tzv. citlivé osobné údaje), ku ktorým zákon č. 428/2002 Z. z. viaže prísnejšie pravidlá pre ich spracúvanie. Elektronizácia zdravotníctva je háklivých prvkom v rámci spracúvania osobných údajov, a to najmä z hľadiska zvýšeného počtu bezpečnostných rizík súvisiacich s možným únikom a zneužitím obrovského množstva citlivých osobných údajov, v dôsledku čoho si vyžaduje zvýšenú pozornosť nielen pri tvorbe príslušnej legislatívy, ale aj pri samotnej realizácii.

V záujme hájenia práv jednotlivcov (pacientov) na ochranu ich osobných údajov úrad v roku 2012 adresoval Ministerstvu zdravotníctva Slovenskej republiky zákonom č. 428/2002 Z. z. stanovené požiadavky z pohľadu ochrany osobných údajov pacientov vo vzťahu k realizácii projektu eHealth. Tieto spočívali najmä v otázke bezpečnosti osobných údajov a dostatočného zabezpečenia informačného systému pred neoprávnenými zásahmi a únikmi osobných údajov, jednoznačného určenia postavenia jednotlivých subjektov, ktoré budú mať prístup k osobným údajom, pacientov, vrátane rozsahu ich povinností a práv pri spracúvaní osobných údajov a všetkých potrebných podmienok spracúvania osobných údajov.

Koncom roka 2012 rezort zdravotníctva posunul projekt eHealth do ďalšej implementačnej fázy, v rámci ktorej bol do legislatívneho procesu zaradený návrh zákona o Národnom zdravotníckom informačnom systéme a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Navrhnutá legitímna platforma eHealth však vyvolala diskusiu, aj mediálnu, a u mnohých vyvoláva otázky o dostatočnej bezpečnosti a dostupnosti osobných údajov vrátane zdravotnej dokumentácie pre nepovolené osoby a zvýšení potencionálnych rizík zneužitia osobných údajov. Ochrana osobných údajov pacientov by však v rámci prípravy projektu eHealth mala byť na prvom mieste. Proces tejto fázy bude pokračovať v roku 2013.

11.2 Komunikácia úradu s médiami

Komunikácia s médiami prostredníctvom ktorých dochádza k informovaniu verejnosti o ochrane osobných údajov, o právach, ktoré sú fyzické osoby oprávnené uplatňovať a domáhať sa zákonného spracúvania svojich osobných údajov, predstavuje ďalšiu dôležitú činnosť pri zvyšovaní povedomia ochrany osobných údajov medzi ľuďmi.

V rokoch 2011 a 2012 úrad odpovedal na otázky printových a audiovizuálnych médií týkajúcich sa problematiky spracúvania a ochrany osobných údajov spolu 137 krát.

V roku 2011 sa otázky týkali najmä problémov zneužitia osobných údajov, monitorovania kamerovým systémom na školách, vyžadovania osobných údajov od žiakov pri vyplňovaní dotazníkov, jednoduchého prístupu neplnoletých detí ku stránkam pre dospelých na internete, zverejňovania fotografií občanov samosprávou, zverejňovania zoznamov neplatičov daní a poplatkov mestami a obcami, poskytnutia záznamov z bezpečnostných kamier médiám, monitorovania kamerovým systémom a nerešpektovania zákonných postupov políciou, monitorovania súkromných pozemkov kamerami, ochrany osobnosti na internete, krádeže identity, Facebooku a iných sociálnych sietí, monitorovania zamestnancov zamestnávateľmi a ochrany súkromia na pracovisku, zverejnenia zoznamu osôb, ktorým Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky udelilo osobitné povolenie na rybolov ako aj zverejnenia faktúr s osobnými údajmi pacientov, ktorí podstúpili vážny zdravotnícky zákrok Všeobecnou zdravotnou poisťovňou.

Otázky sa ďalej týkali spracúvania osobných údajov pri splátkovom predaji na internete, ako naložiť s osobnými údajmi v životopisoch po výberovom konaní, zverejnenia mien uchádzačov na post konateľa mestskej bytovej správy pred výberovým konaním, ochrany pred svojvoľným narábaním s osobnými údajmi telemarketingovými a distribútorškými firmami, zverejnenia osobných údajov poistencov na internetovej stránke Všeobecnej zdravotnej poisťovne, ako aj rizík zneužitelnosti osobných údajov.

Vysoká pozornosť zo strany médií bola venovaná otázkam týkajúcim sa sčítania obyvateľov, domov a bytov v roku 2011, stanoviskám úradu a prípadnej zodpovednosti za jeho marenie. Záujem médií trval s malými prestávkami od apríla až do novembra 2011.

V roku 2012 boli zodpovedané otázky k problémom týkajúcim sa najmä kamier na pracovisku – súkromia zamestnancov, rodného čísla a rizík jeho zneužitia, zverejňovania dokumentov verejného obstarávania, ACTA, Anonymous k zverejňovaniu osobných údajov občanov, prípadu Gorila a osobných údajov na internetových stránkach, kamier a detí, nového návrhu nariadenia o ochrane osobných údajov v Európskej únii, služby Google Street View, zverejnenia fotografií páchatel'ov, povinného očkovania, utajených mobilných čísiel, ako aj oznamov v obchodoch pri platení platobnými kartami.

Prehľad počtu otázok médií v rokoch 2011 a 2012

Komunikácia s médiami	2011	2012	Spolu
Počet	85	52	137

11.3 Popularizácia ochrany osobných údajov

11.3.1 Deň ochrany osobných údajov

Január už každoročne patrí k mesiacom, kedy si pripomínáme Deň ochrany osobných údajov. Deň 28. január je dňom podpísania Dohovoru Rady Európy č. 108 o ochrane jednotlivca pri automatizovanom spracúvaní osobných údajov, ktorý bol podpísaný v roku 1981 v Štrasburgu. Tento deň bol za podpory Európskej komisie vyhlásený výborom ministrov Rady Európy za Deň ochrany osobných údajov.

V roku 2011 úrad uskutočnil viaceré aktivity k medzinárodnému Dňu ochrany osobných údajov. Jednou z nich bola „Beseda o piatej“, televízna relácia so zástupcami úradu na tému „Vieme si chrániť súkromie a osobné údaje?“. Relácia bola odvysielaná v premiére dňa 28. januára 2011 a viackrát následne reprízovaná v mestskej TV Bratislava. Divákovi bola dostupná aj na internete.

Pri príležitosti medzinárodného Dňa ochrany osobných údajov v roku 2012, úrad po prvýkrát uskutočnil on-line „živé“ odpovede na položené otázky občanov prostredníctvom webového sídla úradu.

K ďalším aktivitám úradu patrilo aj zverejnenie tzv. fóra otázok a odpovedí, ktoré mohli pomôcť verejnosti lepšie sa zorientovať v problematike ochrany osobných údajov na príkladoch z praxe.

11.3.2 Správa o stave ochrany osobných údajov za roky 2009 - 2010

V roku 2011 bola koncom apríla do Národnej rady Slovenskej republiky predložená Správa o stave ochrany osobných údajov za roky 2009 - 2010; Národná rada Slovenskej republiky ju v máji 2011 vzala na vedomie. Správa bola zverejnená na webovom sídle úradu. Vzhľadom na nedostatok finančných prostriedkov správa za uplynulé obdobie nebola vydaná v tlačenej podobe a nebola v celom rozsahu preložená do angličtiny.

Historicky od vzniku úradu v roku 2002 sa spravidla v dvojročných cykloch (prvýkrát v roku 2005) vykonával prieskum verejnej mienky so zameraním na zistenie stavu ochrany osobných údajov v Slovenskej republike. Posledný takýto prieskum bol vykonaný v roku 2009. Bývalé vedenie úradu takýto prieskum v rokoch 2011 a 2012 nerealizovalo, pričom prieskum mohol byť nápomocný k objektívnemu zhodnoteniu stavu ochrany osobných údajov a po legislatívnych zmenách, ktoré úrad začal realizovať v druhom polroku 2012, sa úrad chce vrátiť k tejto tradícii.

11.3.3 Účasť úradu na odborných podujatiach

V rokoch 2011 a 2012 sa zástupcovia úradu zúčastnili viacerých podujatí, kde prezentovali odborné problematiky v oblasti ochrany osobných údajov. K najvýznamnejším podujatiam patrila účasť úradu na fóre zameranom na informatizáciu zdravotníctva a pripravovaný projekt eHealth, na konferencii zameranej na bezpečnosť informácií a cloud computing a na fóre zameranom na oblasť zhromažďovania údajov týkajúcich sa dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.

Hlavným cieľom odbornej konferencie na tému „Informatizácia zdravotníctva“ bolo priblížiť pohľad na pripravovanú elektronizáciu slovenského zdravotníctva a vízie eHealth z pohľadu zdravotníctva a Európskej únie. Najdôležitejšiu časť v rámci pripravovaného projektu eHealth v Slovenskej republike vo vzťahu k občanom tvorí práve ochrana ich osobných údajov, ktorej bola venovaná prevažná časť konferencie. Zástupca úradu za účasti Národného centra zdravotníckych informácií odborným príspevkom poukázal najmä na potrebu zvýšenej bezpečnosti pri spracúvaní zdravotných údajov, zabezpečenia práv pacientov a plnenia povinností poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a uviedol odporúčania k pripravovanému projektu eHealth, de lege ferenda, z pohľadu ochrany osobných údajov.

Problematika digitálnej agendy pre Európu 2020 a Slovensko, dátových centier a cloud computingu bola predmetom konferencie Telco 2012. Práve cloud computing a bezpečnosť informácií, vrátane osobných údajov, boli v hodnotenom období jednou z pomerne často diskutovaných tém, v dôsledku čoho zástupca úradu za účasti odborníkov zo súkromnej sféry odborným príspevkom prezentoval najmä právny rámec a otázky bezpečnosti osobných údajov pri využívaní cloudových služieb.

Projekt „Rovnaké zaobchádzanie v Slovenskej realite“, ktorého organizátorom bol Úrad vlády Slovenskej republiky, sa realizoval v rámci programu Európskej komisie Progress.

Jeho účelom bolo najmä vypracovanie analýzy potrieb v oblasti zhromažďovania dát o rovnosti (údajov týkajúcich sa dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania) a návrhu opatrení na zlepšenie monitoringu rovnakého zaobchádzania, ktoré priamo súvisí so základnými právami a slobodami garantovanými Ústavou Slovenskej republiky, ako aj medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná. Výsledkom stretnutí tejto platformy bolo publikovanie zborníka odborných príspevkov členov tejto platformy. Projekt bol zavŕšený koncom roka 2012 regionálnym sympóziom Rovnaké zaobchádzanie v Slovenskej realite za účasti zástupcov úradu, verejného ochrancu práv, jednotlivých rezortov, ako aj zahraničných partnerov.

11.4 Webové sídlo úradu a jeho návštevnosť

Webové sídlo je elektronickým prezentačným prostriedkom úradu. Pri jeho správe a priebežnom dopĺňaní a aktualizovaní úrad kládol dôraz najmä na vzájomné skĺbenie jednotlivých rovín, a to obsahovej, používateľského komfortu, grafického dizajnu a spôsobu navigácie návštevníkov stránky. Webové sídlo úradu spĺňa kritéria prístupnosti v zmysle zákona č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a v zmysle výnosu Ministerstva financií Slovenskej republiky č. 312/2010 Z. z. o štandardoch pre informačné systémy verejnej správy.

V roku 2012 bolo webové sídlo úradu rozšírené o nové informácie v sekcii týkajúcej sa uplatňovania práv dotknutých osôb v slovenskom ako aj v anglickom jazyku. Po obsahovej stránke poskytoval úrad aj väčší rozsah povinne zverejňovaných informácií v zmysle zákona č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o slobode informácií) v znení neskorších predpisov. Za inováciu webového sídla úradu možno považovať aj uskutočnenie on-line diskusie občanov s úradom, ktorá prebehla pri príležitosti Medzinárodného dňa ochrany osobných údajov dňa 26. januára 2012. Diskutujúci priamo z webového sídla úradu posielali pomocou formulára otázky, na ktoré úrad priamo odpovedal. Po vyhodnotení priebehu diskusie sa táto možnosť komunikácie ukázala ako úspešná a úrad podobnú činnosť plánuje i v nasledujúcich rokoch.

Webové sídlo úradu dosiahlo v roku 2011 približne 36.560 unikátnych návštev; stránka bola zobrazená približne 2.187.392 krát.

V roku 2012 došlo k nárastu návštevnosti webového sídla úradu na približne 49.638 unikátnych návštev za rok a stránka bola zobrazená približne 3.550.642 krát, čo predstavuje nárast o približne 15% oproti predchádzajúcemu roku.

Zhodnotenie stavu ochrany osobných údajov v Slovenskej republike za roky 2011 a 2012

Ochrana osobných údajov, ako neoddeliteľná súčasť práva na súkromie jednotlivcov, sa radí medzi základné práva a slobody garantované Ústavou Slovenskej republiky. Právo na ochranu osobných údajov je mladou, ale dynamicky sa rozvíjajúcou oblasťou. Od vzniku Slovenskej republiky uplynulo 20 rokov, avšak počas nich si problematika ochrany osobných údajov našla svoje uplatnenie a význam v praxi, ktorý v dôsledku vývoja spoločenských vzťahov a rozmachu informačných technológií narastá. Práve tieto vplyvy sa podpísali pod značný posun a vnímanie existencie legislatívnej úpravy v oblasti ochrany osobných údajov v rokoch 2011 a 2012. Do popredia sa dostali nové výzvy a požiadavky, ktoré ovplyvnili spôsob spracúvania a prenosu čoraz väčšieho množstva osobných údajov, ako aj prístupu k nim.

Dozor nad ochranou osobných údajov spracúvaných na území Slovenskej republiky bol od 1. septembra 2002 zákonom č. 428/2002 Z. z. zverený úradu, ktorý v rámci svojej pôsobnosti sleduje stav ochrany osobných údajov. Zisťovanie stavu ochrany osobných údajov možno vnímať ako dlhodobý proces, ktorý sa priebežne formuje pri zabezpečovaní plnenia jednotlivých úloh pri výkone dozoru úradom, najmä pri poskytovaní konzultácií odbornej i laickej verejnosti a výkone kontrolných činností úradu. A práve otázka plnohodnotného plnenia úloh najviac rezonovala v hodnotenom období rokov 2011 a 2012, počas ktorých úrad čelil nedostatočnému finančnému a personálnemu zabezpečeniu.

Problematika ochrany osobných údajov predstavovala v rokoch 2011 a 2012 prioritu v Európskej únii, čo sa odzrkadlilo aj počas schengenského hodnotenia Slovenskej republiky v oblasti ochrany osobných údajov vo februári 2012, kedy hodnotiaca komisia dôrazne odporučila, aby Slovenská republika posilnila finančnú situáciu a ľudské zdroje úradu za účelom riadneho plnenia zákonom stanovených úloh a záväzkov Slovenskej republiky na úseku ochrany osobných údajov, ktorými sa podieľa na zvyšovaní povedomia a skvalitňovaní úrovne ochrany osobných údajov fyzických osôb.

Niet pochýb o tom, že problematika ochrany osobných údajov nie je jednoduchou témou. Táto skutočnosť vyplýva z doterajšej aplikačnej praxe úradu. Výsledky kontrolnej činnosti úradu a množstvo otázok verejnosti ohľadom aplikácie zákona pri vykonávaní základných povinností v oblasti ochrany osobných údajov za roky 2011 a 2012 poukazujú na nedostatočnú znalosť a aplikáciu pravidiel ochrany osobných údajov v praxi, najmä u malých a stredných podnikateľov a orgánov miestnej samosprávy, ktoré rovnako čelili nepriaznivému ekonomickému vývoju a úsporným princípom. A ako ukazuje aplikačná prax, ani odborne vyškolené osoby, poverené dohľadom nad ochranou osobných údajov bez vzájomného kontaktu s úradom, neboli niekedy dostatočnou zárukou ochrany osobných údajov, akú zákon č. 428/2002 Z. z. predpokladal.

Štatistiky vyplývajúce z rozsahu plnenia jednotlivých úloh úradom však na druhej strane ukazujú, že v dôsledku spoločenského a technologického vývoja postupne dochádza k zvyšovaniu povedomia verejnosti o existencii práva na ochranu osobných údajov a záujmu na zákonnom a predovšetkým bezpečnom spracúvaní ich osobných údajov. Práve tieto okolnosti sa nezávisle od činnosti úradu podieľajú na rastúcej opatrnosti a zvyšovaní prevencie na strane fyzických osôb. Informovanie verejnosti tak možno vnímať ako prvý krok smerujúci k plneniu si povinností na úseku ochrany osobných údajov a k uplatňovaniu si svojich práv v každodennom živote.

Vo všeobecnosti možno skonštatovať, že stav ochrany osobných údajov v Slovenskej republike v rokoch 2011 a 2012 bol, aj napriek nepriaznivej situácii pri zabezpečovaní plnenia úloh úradom, uspokojivý. Je však v záujme všetkých zainteresovaných subjektov, aby úroveň a kvalita ochrany osobných údajov fyzických osôb ďalším vývojom dosiahla taký stupeň ochrany, ktorý jej, ako ústavnému právu, prináleží.

Zdokonaľovanie právnej úpravy je jedným zo základných prostriedkov, ktoré napomáhajú účinne pôsobiť na stále bezpečnejšie spracúvanie osobných údajov fyzických osôb. Zákon č. 428/2002 Z. z. počas svojej desaťročnej platnosti a účinnosti pokrýval spracúvanie osobných údajov v rôznorodých spoločenských oblastiach, avšak jeho dikcia nezohľadňuje najmä rýchly rozvoj informačných technológií a potrebu aktívnejšieho prístupu zainteresovaných subjektov k zabezpečeniu ochrany osobných údajov. Práve v tomto smere je žiaduce, aby právna úprava pružne v primeranom čase reagovala na meniace sa prostredie, ktoré zásadným spôsobom zasahuje do práva na ochranu osobných údajov a súkromia jednotlivcov. Len existencia vhodne nastavených legislatívnych pravidiel, ich správne pochopenie a primerané povedomie sú základnými predpokladmi pre riadne uplatňovanie ľudských práv v oblasti ochrany osobných údajov.

Pri príležitosti desaťročného pôsobenia úradu v Slovenskej republike a riadeniu úradu od druhého polroku 2012 pod novým vedením, úrad v septembri 2012 predstavil koncepciu návrhu nového zákona o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ktorého legislatívny proces bude zavŕšený v prvom polroku 2013. Prijatím nového zákona o ochrane osobných údajov a o zmene a doplnení niektorých zákonov si úrad kladie za cieľ pozdvihnúť úroveň a zvýšiť kvalitu ochrany osobných údajov v Slovenskej republike a nadviazať tak na napredujúci trend v oblasti ochrany osobných údajov.

„Osobné údaje sú kľúčom k nášmu súkromiu.“